

PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE (NIJZ) ZA LETO 2020

Odgovorna oseba: Milan Krek, dr. med., spec.

KAZALO

I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020.....	1
II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020.....	2
1. OSNOVNI PODATKI O ZAVODU	2
2. ZAKONSKE PODLAGE	6
3. OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020	8
4. PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2020.....	9
4.1. LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI.....	9
4.2. POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC.....	10
4.2.1. Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF.....	10
4.2.2. Register obvladovanja poslovnih tveganj.....	11
4.2.3. Aktivnosti na področju NNJF	12
5. FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALCI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE	12
6. NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ	14
6.1. NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ	14
PROUČEVANJE, RAZVOJ IN KREPITEV ZDRAVJA	14
SPREMLJANJE IN PREUČEVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI	18
OKOLJE IN ZDRAVJE	20
ZDRAVSTVENO VARSTVO	24
UPRAVLJANJE PREVENTIVNIH ZDRAVSTVENIH PROGRAMOV	25
INFORMATIKA V ZDRAVSTVU	25
ZAGOTAVLJANJE PODATKOV IN INFORMACIJ O ZDRAVJU IN ZDRAVSTVENEM VARSTVU	27
6.2. NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZS ZA LETO 2020.....	29
6.3. NAČRT TERCJARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2020	33
6.4. DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE.....	43
PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA	43
OCENE NEVARNOSTI IN TVEGANJA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV (FFS) V OKVIRU POGODBE Z	
UVHVVR.....	44
OCENE NEVARNOSTI IN TVEGANJA BIOCIDNIH PROIZVODOV V OKVIRU POGODBE Z URSK.....	45
NALOGE NA PODROČJU HUMANEGA BIOMONITORINGA	45
PROGRAM CENTRA ZA PREPREČEVANJE ODVISNOSTI (OE MARIBOR)	46
ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC.....	47
6.5. NAČRT STORITEV NA TRGU.....	48
VAROVANJE ZDRAVJA PREBIVALSTVA S CEPLJENJEM	48
PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA	48
PREVENTIVNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z ZDRAVJEM DELAVCEV.....	49
6.6. RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI	49
6.7. DRUGE DEJAVNOSTI.....	50
ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST	51
KOMUNICIRANJE	51
7. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	52
7.1. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	54
7.1.1. Načrtovani prihodki	54
7.1.2. Načrtovani odhodki	56
7.1.3. Načrtovan poslovni izid	57
7.2. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	57
7.3. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA	58
8. PLAN KADROV	59
8.1. ZAPOSLENOST	59
8.2. OSTALE OBLIKE DELA	60

8.3. DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM	60
8.4. IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNIŠTVA	60
9. PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2020	60
9.1. PLAN INVESTICIJ	60
9.2. PLAN VZDRŽEVALNIH DEL	61
9.3. PLAN ZADOLŽEVANJA	61

I. PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020

- a) **SPLOŠNI DEL:** Finančni načrt za leto 2020 na obrazcih po Pravilniku o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10-popr., 104/10, 104/11 in 86/16):
1. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za leto 2020
 2. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka za leto 2020
 3. Finančni načrt prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti za leto 2020

b) **POSEBNI DEL** z obveznimi prilogami:

- **Obrazec 1: Načrt programa javnega zdravja 2020**
- **Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2020**
- **Obrazec 3: Spremljanje kadrov 2020**
- **Obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2020**
- **Obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2020**
- **Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti 2020**
- **Priloga – AJPES bilančni izkazi**

II. OBRAZLOŽITEV FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020

1. OSNOVNI PODATKI O ZAVODU

Ime: Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)

Sedež: Trubarjeva 2, Ljubljana

Matična številka: 6462642000

Davčna številka: SI 44724535

Šifra uporabnika: 27758

Številka transakcijskega računa: 011006000043188

Telefon, fax: + 386 1 2441 400, + 386 1 2441 447

Spletna stran: www.nijz.si

Ustanovitelj: Vlada Republike Slovenije

Datum ustanovitve: 25. 7. 2013

Organi zavoda:

- svet zavoda,
- direktor in
- strokovni svet.

Svet zavoda je najvišji organ upravljanja in ima sedem članov: štiri predstavnike ustanovitelja, dva predstavnika uporabnikov (ki ju imenuje Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije) in enega predstavnika zaposlenih.

Strokovni svet je kolegijski strokovni organ zavoda, ki načrtuje, obravnava in usmerja strokovno dejavnost zavoda.

Podrobnejša organizacija zavoda:

NIJZ ima v svoji sestavi naslednje notranje organizacijske enote:

Centralna enota in skupne strokovne službe, Trubarjeva 2, Ljubljana,

Območna enota Celje, Ipavčeva 18, Celje,

Območna enota Koper, Vojkovo nabrežje 4a, Koper,

Območna enota Kranj, Gosposvetska ulica 12, Kranj,

Območna enota Ljubljana, Zaloška 29, Ljubljana,

Območna enota Maribor, Prvomajska ulica 1, Maribor,

Območna enota Murska Sobota, Ulica Arhitekta Novaka 2b, Murska Sobota,

Območna enota Nova Gorica, Vipavska cesta 13, Rožna Dolina, Nova Gorica,

Območna enota Novo mesto, Muzejska 5, Novo mesto,

Območna enota Ravne na Koroškem, Ob Suhi 5b, Ravne na Koroškem.

Poleg območnih enot NIJZ iz prejšnjega odstavka so v okviru centralne enote z razčlenjevanjem dejavnosti po namenu, ciljih in delovnih procesih na NIJZ za posamezna strokovna področja oblikovane tudi naslednje notranje organizacijske enote:

Center za proučevanje in razvoj zdravja,

Center za nalezljive bolezni,

Center za zdravstveno ekologijo,

Center za zdravstveno varstvo,

Center za upravljanje programov preventive in krepitev zdravja,

Center za zgodnje odkrivanje raka,

Center za informatiko v zdravstvu,

Center za komuniciranje,

Zdravstveno podatkovni center.

Vodstvo zavoda:

NIJZ vodi direktor Milan Krek, dr. med., spec.

Dejavnosti:

Vlada RS je dne 25. 7. 2013 sprejela akt o ustanovitvi NIJZ, ki je s svojim delovanjem začel 1. 1. 2014. Ustanovljen je bil na podlagi določil dopolnitev Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki določa, da NIJZ opravlja naslednje dejavnosti:

- proučevanje zdravja in zdravstvenega stanja prebivalstva,
- spremljanje in vrednotenje zdravstvenega varstva ter proučevanje dostopnosti z vidika zadovoljevanja potreb prebivalstva ter priprava strokovnih podlag za načrtovanje zdravstvenih zmogljivosti,
- vodenje in upravljanje zbirk podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva v skladu s posebnimi predpisi, načrtovanje, koordinacija razvoja in spremljanje delovanja informacijskih sistemov, ki podpirajo zbiranje in izmenjavo zdravstvenih podatkov ter kazalnikov javnega zdravja, nudenje statističnih in drugih javno dostopnih podatkov s področja zdravstvenega varstva za ponovno uporabo v skladu s predpisi,
- spremljanje in proučevanje dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, in priprava predlogov ukrepov za zgodnje odkrivanje in omilitev njihovega vpliva, izdelava celovitih ocen tveganj za zdravje, spremljanje nalezljivih bolezni, vključno z okužbami, povezanimi z zdravstveno oskrbo ter zgodnje zaznavanje in odzivanje na dogodke, ki pomenijo nevarnost za javno zdravje,
- načrtovanje programov, vključno s programom cepljenja in zaščite z zdravili, in ukrepov za obvladovanje nalezljivih in drugih bolezni, povezanih s posebnimi izpostavljenostmi v naravnem okolju,
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in izvajanje programov za krepitev zdravja in preprečevanje bolezni,
- načrtovanje, spremljanje, vrednotenje, upravljanje in izvajanje preventivnih in presejalnih programov v zdravstveni dejavnosti,
- zagotavljanje strokovne podpore ministrstvu in inšpektoratu, pristojnemu za zdravje, strokovna podpora v postopkih presoj vplivov posegov na okolje in zdravje ljudi v skladu s posebnimi predpisi,
- priprava strokovnih podlag za oblikovanje javnih politik in programov na področju javnega zdravja in zdravstvenega varstva, sodelovanje pri pripravi strokovnih podlag za uvajanje novih metod dela v zdravstveni dejavnosti in presoji zdravstvenih tehnologij,
- sodelovanje z NLZOH in drugimi znanstveno raziskovalnimi inštitucijami na področju javnega zdravja,
- sodelovanje v delovnih telesih uradnih inštitucij na nacionalni ravni, na ravni Evropske unije in na mednarodni ravni,
- seznanjanje strokovne in splošne javnosti o stanju, raziskavah in ugotovitvah na področju javnega zdravja,
- obveščanje in osveščanje splošne javnosti za dvig zdravstvene pismenosti,
- pedagoško, znanstveno raziskovalno in izobraževalno delo na področju javnega zdravja ter
- druge naloge v skladu s posebnimi predpisi.

S spremembo Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ), Uradni list RS, št. 65/00, 47/15 in 31/18) je bil v upravljanje NIJZ prenesen zdravstveni informacijski sistem eZdravje, ki vključuje naslednje zbirke podatkov: Centralni register podatkov o pacientih, eNapotnica in eNaročilo, eRecept, Evidenca uporabnikov za oddaljeni dostop do zNET, eTriaža, TeleKap, eKomunikacije, Evidenca teleradioloških preiskav in Evidenca uporabnikov eZdravja.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka NIJZ opravlja tudi druge naloge na področju javnega zdravja, določene s posebnimi predpisi.

Naloge NIJZ se v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) glasijo:

- 86.909 Druge zdravstvene dejavnosti
- 46.460 Trgovina na debelo s farmacevtskimi izdelki ter medicinskimi potrebščinami in materiali
- 58.110 Izdajanje knjig
- 58.120 Izdajanje imenikov in adresarjev
- 58.130 Izdajanje časopisov
- 58.140 Izdajanje revij in druge periodike
- 58.190 Drugo založništvo
- 58.290 Drugo izdajanje programja
- 59.200 Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij
- 62.010 Računalniško programiranje
- 62.020 Svetovanje o računalniških napravah in programih
- 62.030 Upravljanje računalniških naprav in sistemov
- 62.090 Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti
- 63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti; obratovanje spletnih portalov
- 63.120 Obratovanje spletnih portalov
- 70.220 Drugo podjetniško in poslovno svetovanje
- 72.110 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju biotehnologije
- 72.190 Raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije
- 72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike
- 74.900 Drugje nerazvrščene strokovne in tehnične dejavnosti
- 85.320 Srednješolsko poklicno in strokovno izobraževanje
- 85.421 Višješolsko izobraževanje
- 85.422 Visokošolsko izobraževanje
- 85.590 Drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
- 85.600 Pomožne dejavnosti za izobraževanje
- 86.220 Specialistična zunajbolnišnična zdravstvena dejavnost
- 87.900 Socialno varstvo z nastanitvijo
- 88.999 Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve
- 88.999 Socialno varstvo brez nastanitve
- 91.011 Dejavnost knjižnic
- 91.012 Dejavnost arhivov

Poslanstvo, vizija, načela in vrednote:

Poslanstvo

Poslanstvo NIJZ je prispevati k boljšemu zdravju in blaginji prebivalcev Slovenije.

Skupaj s partnerji NIJZ zagotavlja vir podatkov in informacij, ki so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in politik za doseganje boljšega zdravja.

NIJZ prepoznava ključne izzive na področju javnega zdravja prebivalstva, vključno z determinantami, ki vplivajo na zdravje, in predlaga ukrepe za izboljšanje zdravja, vpliva na njihovo udejanjanje ter ocenjuje njihovo uspešnost in učinkovitost.

NIJZ spremlja sistem zdravstvenega varstva, pripravlja analize delovanja sistema in predlaga ukrepe za večjo dostopnost in učinkovitost ter razvoj prioritet.

NIJZ prepoznava morebitne grožnje zdravju, ocenjuje tveganja in pripravlja ukrepe za varovanje in zaščito zdravja.

Z raziskovanjem in mednarodnim sodelovanjem NIJZ prispeva k novim spoznanjem, krepitvi strokovne kompetence zaposlenih in sodelavcev ter razširja nova vedenja in dobre prakse.

Vizija

Inštitut je ugleden, mednarodno prepoznan, inštitut, ki pomembno vpliva na zdravje prebivalcev. Inštitutu zaupajo politiki in odločevalci.

Inštitut združuje vse deležnike v zdravstvu.

Inštitut ključno vpliva na razvoj in prispeva k uspešnosti sistema zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Inštitut ima ključno vlogo v programih in projektih za krepitve in varovanje zdravja.

Inštitut je pomembna raziskovalna in učna ustanova.

Inštitut ponuja zaposlitev v spodbudnem in prijetnem delovnem okolju.

Vrednote

Odgovornost: Odgovorno se odzivamo na dejanske potrebe prebivalcev in za doseganje skupnih ciljev uporabljamo z dokazi podprto znanje in najboljše prakse. Za izpolnjevanje našega poslanstva zaposleni ravnamo pošteno, etično in profesionalno. Sprejemamo osebno odgovornost za lastno delo in strokovne odločitve. Vedno in povsod zagovarjamo zdravje prebivalstva.

Strokovnost: NIJZ ima med zaposlenimi največje strokovnjake s področja javnega zdravja v Sloveniji, zato lahko kompetentno deluje in sodeluje na vseh ravneh vpliva na zdravje prebivalcev in razvoja zdravstvenega varstva v Sloveniji.

Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in razvoj zaposlenih: Zaposleni se med seboj spoštujemo in sodelujemo ter gradimo ustvarjalno delovno okolje. Spodbujamo interno in eksterno izobraževanje, samoizobraževanje, strokovno rast in razvoj talentov ter nudimo podporo in mentorstvo. Cenimo delo in prispevek vsakega posameznika in vsake stroke. Različna stališča nas bogatijo, izmenjujemo si jih v odprtem dialogu. Različne zamisli in izkušnje nam predstavljajo priložnost za učenje. Kot posamezniki in strokovnjaki vedno iščemo priložnosti za uresničevanje lastnih osebnih in strokovnih ciljev na način, ki je skladen s cilji in strateškimi usmeritvami NIJZ ter v dobrobit javnega zdravja.

Odprtost in preglednost: Zagotavljamo javnost in preglednost poslovanja, ravnanja in odločanja. Odprti smo za sodelovanje in za doseganje ciljev, sklepamo partnerstva s posamezniki, strokovnjaki in z odločevalci ter po najboljših močeh izpolnjujemo njihova pričakovanja. Spodbujamo interdisciplinarnost in multidisciplinarnost ter izmenjavo idej in informacij. Prepoznavamo in posredujemo najboljše prakse ter gradimo na prepoznavnosti in ugledu NIJZ doma in v tujini.

Strategije:

Vrednotenje in analize zdravja in zdravstvenega stanja

Cilj 1: NIJZ bo s proučevanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, postal trajnosten in dostopen vir na dokazih temelječih informacij in analiz za oblikovanje zdravih javnih politik, določanje prioritet in predlogov ukrepov za krepitev zdravja.

Vrednotenje in analize sistema zdravstvenega varstva

Cilj 2: NIJZ bo s proučevanjem sistema zdravstvenega varstva postal zanesljiv, trajnosten in dostopen vir na dokazih temelječih ocen, analiz in napovedi o potrebah prebivalcev po zdravstvenih storitvah, z namenom določanja prioritet in predlogov ukrepov za zagotavljanje pravične dostopnosti do zdravstvenega varstva.

Zagotavljanje podatkov

Cilj 3: NIJZ bo zagotavljal pravočasne in kakovostne podatke in informacije, ki bodo na voljo za pripravo kazalnikov, raziskav, ocen in poglobljenih analiz za uporabo med ključnimi deležniki in notranjimi uporabniki. NIJZ bo racionaliziral in optimiziral zbirke podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva ter zagotovil večjo kakovost podatkov. Z uvedbo ustreznih informacijskih orodij bo poenostavljeno zbiranje podatkov. Z izboljšanim upravljanjem zbirk podatkov in z uvajanjem novih orodij za obdelavo podatkov bo omogočena zanesljiva in kakovostna podpora raziskavam, ocenam in analizam zdravja ter zdravstvenega stanja. Cilj vključuje tudi upravljanje zbirk podatkov s področja eZdravja.

Pripravljenost za obvladovanje zdravstvenih tveganj in nevarnosti za zdravje

Cilj 4: NIJZ bo okrepil osrednjo točko za zaznavanje nevarnosti za zdravje ljudi, vključno z zgodnjim zaznavanjem, izdelavo (hitrih) ocen tveganja ter koordinacijo hitrega odzivanja in komuniciranja z javnostmi.

Ukrepi in programi za krepitev zdravja, zgodnje odkrivanje in preprečevanje bolezni

Cilj 5: NIJZ bo razvijal in posodabljal javnozdravstvene programe za krepitev in varovanje zdravja ter zmanjševanje neenakosti v zdravju. NIJZ bo te programe spremljal, vrednotil in izvajal usposabljanja.

Cilj 6: NIJZ bo upravljal in vrednotil programe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje bolezni, ki v Sloveniji že potekajo, ter okrepil izvajanje pristopov za vključevanje ranljivih oseb.

Zagotavljanje znanj za strokovnjake, ki s svojimi ukrepi vplivajo na javno zdravje

Cilj 7: NIJZ bo s programi usposabljanja naslovil potrebe po temeljnih in specialističnih znanjih za različne strokovnjake, ki delujejo na področju javnega zdravja. V programe usposabljanja bomo vključevali tudi druge strokovnjake in državne uslužbenke, ki se pri svojem delu srečujejo z javnim zdravjem.

Raziskovanje na področju javnega zdravja

Cilj 8: NIJZ bo z večanjem obsega in uspešnosti raziskav prispeval k razvoju novih znanj in pristopov v javnem zdravju.

Zagovorništvo, komuniciranje in mobilizacija skupnosti za zdravje

Cilj 9: NIJZ bo nadgradil in na novo vzpostavil učinkovita orodja za komuniciranje z javnostmi in zagovorništvo.

Razvoj, implementacija in upravljanje storitev eZdravja

Cilj 10: NIJZ bo z upravljanjem in razvojem storitev eZdravja zagotavljal informiranje prebivalcev in dostop do lastnih zdravstvenih podatkov, ter povezovanje in izmenjevanje zdravstvene dokumentacije med izvajalci zdravstvene dejavnosti s ciljem še bolj varne, uspešne in kakovostne zdravstvene obravnave.

2. ZAKONSKE PODLAGE

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti zavodov:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZJZP),),
- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05-UPB2, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08-ZDZdr, 40/12-ZUJF, 14/13 in 88/16 – ZdZPZD, 64/17 in 1/19 – odl. US),
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K in 36/19),
- Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18 in 66/19),
- Določila Splošnega dogovora za leto 2019 z aneksi in določila Splošnega dogovora za leto 2020
- Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2019 ter 2020 z ZZS.

b) Zakonske in druge pravne podlage za pripravo finančnega načrta:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-UPB4, 14/13-popr. in 101/13 in 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18),
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE),
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11),
- Navodilo o pripravi finančnih načrtov posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 91/00 in 122/00),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11 in 86/16),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14 in 100/15, 84/16, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12, 100/15, 75/17 in 82/18),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15),
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03),
- Navodilo v zvezi z razmejitevijo dejavnosti javnih zdravstvenih zavodov na javno službo in tržno dejavnost Ministrstva za zdravje (št. 024-17/2016/11 z dne 20. 12. 2019)

c) Interni akti zavoda (navedite npr. statut, interni akti...)

- Sklep o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje,
- Sklep o spremembi sklepa o ustanovitvi Nacionalnega inštituta za javno zdravje,
- Statut NIJZ,
- Spremembe in dopolnitve Statuta NIJZ,
- Spremembe in dopolnitve Statuta NIJZ,
- Pravilnik o notranji organizaciji NIJZ, uradno prečiščeno besedilo, Pravilnik o notranji organizaciji NIJZ,
- Spremembe in dopolnitve Pravilnika o notranji organizaciji NIJZ,
- Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest NIJZ,

- Spremembe in dopolnitve Pravilnika o sistematizaciji delovnih mest NIJZ,
- Pravilnik o delovnem času,
- Pravilnik o volitvah predstavnika zaposlenih v NIJZ v svet zavoda,
- Pravilnik o računovodstvu in finančnem poslovanju,
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov,
- Pravilnik o hrambi dokumentarnega gradiva,
- Dopolnitve Pravilnika o hrambi dokumentarnega gradiva,
- Pravilnik o nabavi in javnem naročanju,
- Sprememba Pravilnika o nabavi in javnem naročanju,
- Pravilnik o uporabi službenih mobilnih telefonov,
- Pravilnik o osebni varovalni opremi zaposlenih v NIJZ,
- Pravilnik o raziskovalni in razvojni dejavnosti ter raziskovalnih nazivih,
- Pravilnik o javnih pozivih,
- Hišni red NIJZ.

3. OSNOVNA IZHODIŠČA ZA SESTAVO FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2020

Pri sestavi finančnega načrta za leto 2020 smo upoštevali naslednja izhodišča:

- dopis Ministrstva za zdravje – Izhodišča (prva in končna) za pripravo finančnih načrtov za leto 2020,
- informacije ustanovitelja glede finančnih sredstev,
- sprejet Splošni dogovor za leto 2020
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (ZIPRS2021) (Uradni list RS, št. 75/19),
- Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2020 in 2021 ter izredni uskladitvi pokojnin (ZUPPJS2021) (Uradni list RS, št. 75/19),
- Uredba o načinu priprave kadrovskega načrta posrednih uporabnikov proračuna in metodologiji spremljanja njihovega izvajanja za leti 2020 in 2021,
- Kolektivna pogodba za javni sektor s spremembami v aneksih,
- Aneks h Kolektivni pogodbi za negospodarsko dejavnost v RS,
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18).

Pri pripravi finančnega načrta NIJZ za leto 2020 smo upoštevali obstoječo zakonodajo, vse znane in predvidljive finančno ovrednotene poslovne dogodke, ki jih je mogoče oceniti v trenutku nastajanja dokumenta. Upoštevali in ocenili smo podatke o predvidenih prihodkih in ocenili odhodke, ki bodo nastali ob izvajanju Programa javnega zdravja, programa, opredeljenega v pogodbi z ZZZS, izvajanja projektov, izvajanja cepljenj, distribucije in prodaje cepiv, izvajanja izobraževalnih programov, posredovanja podatkov in podobno. Načrtujemo tudi odhodke iz naslova podpornih procesov, skupne stroške obratovanja in opreme, stavb, IT tehnologije in podobno.

4. PRIKAZ LETNIH CILJEV ZAVODA V LETU 2020

Iz dolgoročnih oz. strateških ciljev izhajajo kratkoročni in srednjeročni cilji, ki so podrobneje razčlenjeni spodaj:

4.1. LETNI CILJI Z OPREDELJENIMI KAZALNIKI

Tabela 1: Letni cilji z opredeljenimi kazalniki

Dolgoročni cilji	Ključni letni cilji	Kazalniki letnih ciljev
Zagotoviti nemoteno in učinkovito poslovanje NIJZ	Nabava ustrezne uporabniške IKT opreme in obnova zastarele IKT sistemske infrastrukture na NIJZ	- Število dobavljenih novih delovnih postaj. - Število dobavljenih novih sistemskih komponent (strežniki, stikala, knjižnice, ipd.) .
Učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja	Priprava nacionalne strategije za digitalizacijo zdravstva v Sloveniji	- - pripravljena nacionalna strategija za digitalizacijo zdravstva v Sloveniji
Doseganje ciljev Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja (RNPZ)	Vzpostavitev upravljanja na področju izvajanja programa za izboljšanje duševnega zdravja, opredeljenega v RNPZ. Ustanovitev interdisciplinarnih delovnih skupin (IDS).	- Delujoča mreža sodelavcev na področju upravljanja za duševno zdravje ter njihovih povezav. - Poročila o delu IDS.
Zmanjšanje tveganja za zdravje prebivalcev ob naravnih in drugih nesrečah.	Posodobitev algoritmov odločanja in ukrepanja za delovanje sistema na osnovi novih znanstvenih spoznanj.	- Število posodobljenih algoritmov.
Zmanjšanje tveganja na zdravje prebivalcev v bivalnem okolju zaradi dejavnikov tveganja fizičnega okolja.	Priprava dokončno usklajenega predloga splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za občinske prostorske načrte. Ocena načrtovanih posegov v prostor.	- Število izdelanih mnenj, temelječih na znanstveno dokazanih vplivih na zdravje.
Večja ozaveščenost splošne javnosti o prednostih cepljenja.	Poenoteno komuniciranje o cepljenju na nacionalni in lokalni ravni.	- Izvedba 1 novinarske konference. - Izvedba 2 kampanj na družbenih omrežjih. - Sodelovanje s 5 organizacijami (Imuno, Vakcinet, društva itd.). - Vsaj 30 medijskih prispevkov na kampanjo.
Pridobiti nove projekte, ki dopolnjujejo strateške cilje NIJZ in krepijo kompetence NIJZ kadra	Prijava na projekte z ugodnimi pogoji financiranja in čim več prijav z NIJZ v vodilni vlogi	- V letu 2020 pridobiti vsaj 1 večji projekt, kjer bo NIJZ vodilni partner. - NIJZ v vodilni vlogi pri vsaj treh novih projektih v letu 2020 (vodja delovnega paketa).

4.2. POROČANJE O NOTRANJEM NADZORU JAVNIH FINANC

4.2.1. Opredelitev poslovnih ciljev na področju NNJF

Cilji na področju poslovanja zavoda

1. Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.
2. Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.
3. Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.
4. Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.
5. Proučiti možnost pridobivanja novih programov in projektov.

Poslovni cilji NIJZ na področju notranjega nadzora javnih financ v letu 2019 so:

- Zagotavljanje preglednega poslovanja iz vidika pridobivanja in porabe sredstev za posamezne aktivnosti;
- Redno izvajanje in izboljševanje notranje kontrole;
- Redno izvajanje notranjih revizij in notranjih presoj;
- Prenova oziroma posodobitev registra koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj načrta integritete.

Na področju ciljev povezanih z uresničevanjem integritete v skladu z Zakonom o integriteti in preprečevanju korupcije bomo v tem letu dopolnili register koruptivnih tveganj in tveganj drugih neetičnih ravnanj, uvajali izboljšave ukrepov za doseg spodbujanja zavezanosti ciljem, poslanstvu in vrednotam NIJZ.

4.2.2. Register obvladovanja poslovnih tveganj

Zapis tveganj na način, kot so strukturirani načrtovani cilji (glej Cilji v poglavju 4.2.1)	Ključna tveganja, ki ogrožajo uresničevanje zastavljenih ciljev	Ukrepi
<p>Cilj 1: Zagotoviti nemoteno izvajanje dejavnosti, potrebnih za zagotavljanje ključnih funkcij javnega zdravja.</p>	<p>Tveganje premalo financirane dejavnosti, ki ne pokriva zakonskih oz. sistemsko generiranih stroškov dela na programih (Program javnega zdravja, ZZS...).</p>	<p>Na tveganje se bomo odzvali tako, da bomo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redno zaposlene na teh programih delno preusmerili na projekte in tako pokrili manjkajoč kader na projektih, ki bi ga drugače morali na novo zaposliti. - Prestrukturirali bomo vsebine programov in večali produktivnost zaposlenih z jasnimi kompetencami in jasnimi definiranimi postopki. - Glede na tveganje se bomo trudili povečevati tržno dejavnost, izboljševati proces nabave, povečati pristojnost in odgovornost predstojnikov oddelkov za poslovni izid organizacijske enote. - Svet zavoda in predstavnike plačnikov/ ustanoviteljev bomo redno seznanjali s stanjem financiranja dejavnosti.
<p>Cilj 2: Vzpostaviti poslovanje brez izgube oz. doseči presežek prihodkov nad odhodki.</p>	<p>Tveganje izpada prihodkov od evropskih projektov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Povečevanje sredstev za izvajanje mednarodnih projektov: - Na projektih bomo zagotovili boljšo izkoriščenost kadra in zmogljivosti, ter prispevali k bolj uravnoteženemu poslovnemu izidu. Istočasno pa aktivno sodelovanje v projektih pomeni pridobivanje dodatnih znanj in veščin, potrebnih za boljše izvajanje osnovne dejavnosti, in razvoj. - Zaposlili bomo manj zunanjih izvajalcev za izvajanje nalog na projektih, kot bi jih glede na sredstva projekta lahko. Namesto novih zaposlitev bomo delno vključili lastne zaposlene in tako zmanjšali stroške dela na programih, kjer prekoračimo zastavljeno finančno strukturo (Program javnega zdravja...). - Poskrbeli bomo, da bodo zaposleni redno poročali aktivnosti na projektih in tako izkoristili vsa razpoložljiva sredstva na projektih. Načrtujemo lahko presežke iz naslova t.i. »overheadsov« v višini do 9 % prihodkov iz evropskih projektov. - Povečevanje tržne dejavnosti (cepljenja) - Na NIJZ redno spremljamo realizacijo cepljenj po mesecih. Ocenjujemo, da lahko na račun večjega osveščanja javnosti za cepljenja, predvsem proti KME, dvignemo prihodke tudi v prihodnje.
<p>Cilj 3: Optimizirati vse vrste stroškov in odhodkov.</p>	<p>Tveganje da kljub že navedenim povečanim prihodkom samo z zniževanjem in obvladovanjem stroškov ni možno doseči bistvenih prihrankov, ki bi sami po sebi zadoščali za pozitivno poslovanje</p>	<p>Trije ključni vidiki obvladovanja stroškov so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prestrukturiranje programov, kjer so stroški preseženi (strošek dela) - Nadaljnje izboljševanje procesa nabave - Povečati pristojnost in odgovornost predstojnikov notranjih organizacijskih enot

	NIJZ-ja.	za poslovni izid organizacijskih enot.
Cilj 4: Zagotoviti pogoje za razvoj dejavnosti.	Tveganje sprememb politik/nalog/prioritet MZ.	Jasna predhodna formalna opredelitev MZ do strategije NIJZ ter plana nalog.
	Tveganje nezadostnih kadrovskih resursov na področju eZdravja.	Dobro definirana razporeditev nalog in nove zaposlitve strokovnjakov –informatikov.

4.2.3. Aktivnosti na področju NNJF

Zavod ne razpolaga s program zagotavljanja in izboljševanja kakovosti, saj zaposleni v zavodu nimajo dovolj znanj in usposobljenosti s področja notranje revizije, da bi lahko ocenjevali skladnost notranje revizije v skladu z Usmeritvami za državno notranje revidiranje. Zavod zagotavlja notranje revidiranje z najemom zunanjih izvajalcev storitev notranjega revidiranja.

Izdelan letni načrt notranje revizije temelji na oceni tveganosti posameznega področja revidiranja, ob upoštevanju večletnega načrta in večletnih ciljev organizacije, poslovnega in finančnega načrta organizacije ter pričakovanj poslovodstva in organa nadzora. Pri pripravi na tveganjih zasnovanega načrta je upoštevana strategija inštituta in njegovi ključni poslovni cilji in s tem povezana tveganja ter postopki za upravljanje tveganj.

Predlog načrta notranjega revidiranja za leto 2020 je pripravljen na osnovi presoje najbolj tveganih področij ob upoštevanju že izvedenih revizij v preteklih letih, pregleda letnih poročil, planov poslovanja, razgovorov z zaposlenimi ter na podlagi opravljene analize računovodskih izkazov zavoda.

Predlog področij notranjega revidiranja za leto 2020 je: Sklepanje avtorskih in podjemnih pogodb in pregled potnih nalogov. Cilj notranje revizije je podati poslovodstvu zagotovilo, da delovanje kontrolnega sistema na revidiranih področjih zagotavlja poslovanje v skladu s predpisi.

5. FIZIČNI, FINANČNI IN OPISNI KAZALCI, S KATERIMI MERIMO ZASTAVLJENE CILJE

Tabela : Finančni kazalniki poslovanja

KAZALNIK	LETO 2019	FN 2020
1. Kazalnik gospodarnosti	0,99	1,00
2. Delež amortizacije v celotnem prihodku	0,03	0,01
3. Stopnja odpisanosti opreme	0,81	0,85
4. Dnevi vezave zalog materiala	38,74	39,94
5. Delež terjatev v celotnem prihodku	0,12	0,12
6. Koeficient zapadlih obveznosti	0,74	0,74
7. Kazalnik zadolženosti	0,55	0,61
8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi	0,77	0,73
9. Prihodkovnost sredstev	1,28	1,24

1. Kazalnik gospodarnosti = (celotni prihodki AOP 870 / celotni odhodki AOP 887)

Kazalnik gospodarnosti, ki prikazuje razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki iz izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov, znaša za leto 2020 1, kar pomeni, da

so celotni prihodki zadostovali za pokrivanje celotnih odhodkov. V letu 2019 smo zabeležili presežek odhodkov nad prihodki, zato je bil kazalnik manjši od 1.

2. Delež amortizacije v celotnem prihodku = (amortizacija AOP 879 / celotni prihodki AOP 870)

Delež amortizacije v celotnih prihodkih znaša v letu 2020 1 %. Delež je nekoliko nižji kot v predhodnem letu.

3. Stopnja odpisanosti opreme = (popravek vrednosti opreme AOP 007 / oprema in druga opredmetena osnovna sredstva AOP 006)

Stopnja odpisanosti opreme znaša v letu 2020 85 % in se je v primerjavi s predhodnim letom nekoliko poslabšala kar pomeni, da dobimo premalo sredstev za nabavo osnovnih sredstev (amortizacije v ceni). V kolikor bi dobili financirano vso amortizacijo, bi lahko nabavili oz. obnovili več opreme in tako zmanjšali povečevanje odpisanosti opreme.

4. Dnevi vezave zalog materiala = (stanje zalog AOP 023: / stroški materiala AOP 873 x 365)

Dnevi vezave zalog materiala so v letu 2020, glede na navedeno metodologijo izračuna kazalnika, malenkost višji kot v letu 2019.

5. Delež terjatev v celotnem prihodku = (stanje terjatev AOP 012 minus (AOP 013 in 014) / celotni prihodki AOP 870)

Delež terjatev v celotnem prihodku znaša za leto 2020 12 %.

6. Koeficient zapadlih obveznosti = (zapadle neplačane obvez. na dan 31. 12. / (mesečni promet do dobavit. AOP 871 / 12))

Ocenjujemo, da bo koeficient zapadlih obveznosti v letu 2020 enak kot v letu 2019. Glede na likvidnostno situacijo trenutno ne moremo imeti ciljno vrednost koeficienta 0.

7. Kazalnik zadolženosti = (Tuji viri AOP 034+047+048+054+055) / Obveznosti do virov sredstev AOP 060)

Kazalnik zadolženosti prikazuje razmerje med tujimi viri in celotnimi obveznostmi do virov sredstev in znaša 0,61 v letu 2020, kar je nekoliko več kot v predhodnem letu.

8. Pokrivanje kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi = ((AOP 012+AOP 023) / AOP 034)

Kazalnik pokrivanja kratkoročnih obveznosti z gibljivimi sredstvi znaša 0,73 v letu 2020 in kaže na to, da za pokrivanje kratkoročnih obveznosti v letu 2020 ves čas ni bilo na voljo

dovolj obratnih sredstev. Ustrezna vrednost kazalnika je 1,00, kar pomeni, da gibljiva sredstva zadostujejo za pokrivanje kratkoročnih obveznosti.

9. Prihodkovnost sredstev = (prihodek iz poslovne dejavnosti (AOP 860 / osnovna sredstva po neodpisani vrednosti AOP 002+004+006)

Kazalnik prihodkovnosti sredstev nam pove, koliko osnovnih sredstev imamo vloženih na enoto prihodka in predstavlja zasedenost obstoječih kapacitet. Kazalec prihodkovnosti sredstev se je, v primerjavi s predhodnim letom nekoliko znižal in znaša 1,24.

6. NAČRT DELOVNEGA PROGRAMA NIJZ

6.1. NAČRT LETNEGA PROGRAMA V OKVIRU IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE - FINANCIRANO S STRANI MZ

[Priloga - Obrazec 1: Načrt programa javnega zdravja 2020](#)

PROUČEVANJE, RAZVOJ IN KREPITEV ZDRAVJA

Na dokazih temelječe informacije so podlaga za odločanje in ukrepanje posameznikov, strokovnjakov in zdravstvene politike. Informacije predstavljajo osnovo za razvoj programov na področju javnega zdravja, so ključne pri razvoju ukrepov in programov na področjih preprečevanja, zgodnjega odkrivanja in zdravljenja bolezni. Tudi v letu 2020 bomo spremljali javno zdravstveno stanje v Sloveniji, EU in po svetu ter Ministrstvu za zdravje in tudi drugim resorjem nudili pomoč pri oblikovanju strateških dokumentov in politik, ki imajo neposreden ali posreden vpliv na zdravje, ter strokovno podporo pri implementaciji in izvajanju že sprejetih strateških dokumentov in akcijskih načrtov.

Pri postavljanju letnih ciljev smo sledili aktualnim javnozdravstvenim izzivom in potrebam, ki izhajajo iz dosedanjih ocen zdravja in dejavnikov tveganja, ki najbolj vplivajo na zdravje prebivalcev Slovenije. Posebej smo upoštevali pojav, razvoj in dinamiko Covid-19 epidemije. Pri pripravi programa dela smo upoštevali že sprejete strateške dokumente in pripravljene akcijske načrte in sicer Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016–2025, »Skupaj za družbo zdravja«, Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025, »Dober tek, Slovenija«, Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni, Strategijo RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem, Strategijo preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV/AIDS, Nacionalni program na področju prepovedanih drog, Državni načrt za obvladovanje raka ter druge in pripadajoče dokumente. Obenem se fleksibilno prilagajamo situaciji in pripravljamo načrte delovanja kot odziv na Covid-19 epidemijo (ukrepanje in sproščanje ukrepov) ter odzive na posledice epidemije.

Prioritetne naloge na področju preučevanja in razvoja zdravja v letu 2020 bodo:

1. Eden od pomembnih izzivov je neenakost v zdravju. Nadaljevali bomo s pripravo poročila o neenakostih v zdravju do leta 2020. Naloga izvira iz resolucije »Skupaj za družbo zdravja« obravnava tega področja pa bo tudi ena od ključnih tem slovenskega predsedovanja EU. Aktivno bomo delovali v medsektorskih aktivnostih za zmanjševanje neenakosti v zdravju.
2. Nadaljevali bomo s pripravo izdelkov »Zdravje v občini«. Ključno vlogo pri diseminaciji podatkov z namenom spodbujanja zavedanja o pomenu zdravja in možnostih ukrepanja za izboljšanje zdravja na lokalni ravni bodo še naprej imeli sodelavci OE.

3. Uresničevanje Nacionalnega programa obvladovanja sladkorne bolezni bomo nadaljevali z aktivnostmi NIJZ namenjenimi informiranju javnosti o razsežnostih sladkorne bolezni in njenih zapletov in spodbujanju ukrepov za zmanjševanje dejavnikov tveganja. Potekalo bo kontinuirano delo na izboljšanju točnosti podatkov, kazalnikov in epidemioloških metod za oceno bremena bolezni. Sodelovali bomo pri koordinaciji državnega programa za sladkorno bolezen, kot tudi pri pripravi evalvacije dosežkov državnega programa, ki se mu izteka desetletno obdobje. Nadaljevali bomo s pripravo strategije obvladovanja sladkorne bolezni do 2030 in sodobno načrtali delovanje na ključnih javno-zdravstvenih področjih obvladovanja.
4. Na področju javnega zdravja otrok in mladostnikov bomo sodelovali s ključnimi deležniki za zagotovitev prenove preventivnega programa za otroke in mladostnike. Poseben poudarek bo na proučevanju vzrokov neenakosti v dostopnosti do ustreznih preventivnih programov. Nudili bomo strokovno podporo MZ pri pripravi novele Pravilnika o preventivnem zdravstvenem varstvu otrok in mladostnikov, sodelovali z deležniki in pri pripravah na implementacijo. Pripravljali bomo smernice za preventivne aktivnosti, prilagajene na epidemiološko situacijo v zvezi s Covid-19.
5. Duševno zdravje v zadnjih desetletjih pridobiva pozornost različnih politik na svetovni in evropski ravni. Slovenija je sprejela Resolucijo o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 (v nadaljevanju besedila: RNDPZ) in na njej temelječi nacionalni program za duševno zdravje. V skladu s sprejetjem RNDPZ in glede na finančne vire, ki bodo za to delo opredeljeni, bomo izvajali načrtovane aktivnosti za duševno zdravje in blagostanje prebivalcev Slovenije. Nadaljevali bomo z vzpostavljanjem strukture programa (programski svet, strokovni svet, interdisciplinarne delovne skupine) in izvajali upravljanje Nacionalnega programa duševnega zdravja, kamor sodita tako nacionalna, kot regionalno lokalna koordinacija programa. NIJZ bo v letu 2020 nadaljeval s podporo vzpostavljanja centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih, ter zagotavljal strokovno usmerjanje teh centrov. Nadaljevali bomo izobraževanja za time v novih Centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov ter odraslih (CDZ), za patronažno službo in za regijske koordinatorje. Skupaj s sodelavci na OE NIJZ bomo podpirali CDZ pri vzpostavljanju njihove vloge v lokalnem okolju (promocija CDZ, povezovanje z deležniki, promocija duševnega zdravja). V letu 2020 bomo nadaljevali z razvijanjem sistema spremljanja, ki bo nudil celosten vpogled v stanje duševnega zdravja v Sloveniji in zagotavljal informacije o uspešnosti programa. Nadaljevali bomo z implementacijo programa To sem jaz v šolski kurikulum. V odziv na epidemijo COVID-19 bodo pripravljena psihoedukativna gradiva, s katerimi bomo osveščali o pomenu duševnega zdravja ter krepili pismenost o duševnem zdravju. Pristopili bomo k razvoju ukrepov promocije duševnega zdravja in preventive duševnih motenj za različne populacijske skupine, ki so bile med epidemijo postavljene v ranljiv položaj.
6. V letu 2020 bomo nadaljevali s področjem nekemičnih odvisnosti, ki so v vedno večjem razmahu, in tematiko predstavljali različnim javnostim.
7. Tobak, alkohol in prepovedane droge so v Sloveniji pomembni, preprečljivi dejavniki tveganja za smrti, izgubljena zdrava leta življenja in manjše zmožnosti prebivalcev. Tudi v letu 2020 bomo na področju tveganih vedenj nadaljevali z rednim spremljanjem stanja, identificirali bomo ključne probleme in trende, osveščali, obveščali in izobraževali različne javnosti, predlagali potrebne ukrepe in jih strokovno zagovarjali. Na področju tobaka bomo spremljali implementacijo nove tobačne zakonodaje. Aktivno bomo ozaveščali javnosti o novih izdelkih, povezanih s tobakom. Skupaj s sodelavci iz OE bomo v okviru različnih aktivnosti obeležili Svetovni dan brez tobaka 2020 in obveščali ključne skupine (zdravstvene in šolske delavce) o novostih in pomembnejših temah na tem področju. Redno bomo spremljali dostopne podatke glede povezav kajenja tobaka oziroma uporabe povezanih

izdelkov in tveganjem za okužbo s COVID-19 oziroma težji potek te bolezni, obveščali različne ciljne skupine in spodbujali k opuščanju kajenja in opuščanju uporabe povezanih izdelkov. Na področju prepovedanih drog bomo skladno z vsakoletno pogodbo z Evropsko agencijo o spremljanju drog in odvisnosti od drog (EMCDDA) izvajali naloge Nacionalne informacijske točke EMCDDA, vključno s pripravo Nacionalnega poročila na področju drog, ter poročila o mreži za spremljanje novih psihoaktivnih snovi. Izvajali bomo tudi druge naloge, ki izhajajo iz novega akcijskega načrta na področju drog. Spremljali bomo uporabo drog in delovanje programov zmanjševanja škode v času epidemije COVID-19 in sodelovali pri obvladovanju tveganj. Tudi v letu 2020 bomo ob v prvem tednu novembra v sodelovanju z OE Maribor, MZ, MIZŠ in MDDSZ izvedli nacionalno konferenco ob mesecu preprečevanja zasvojenosti in nudili strokovno podporo pri izvedbi preventivnega meseca. V sodelovanju s sodelavci na OE bomo krepili mrežo sistema zgodnjega opozarjanja na NPS, ki je potrebna za preprečevanje in obvladovanje posledic, ki jih povzročajo NPS. Na področju alkohola bomo spremljali njegovo porabo ter analizirali zdravstvene kazalnike tvegane in škodljive rabe alkohola. Zagotovili bomo strokovno podporo pri spreminjanju zakonodaje na tem področju. Pripravili oz. posodobili bomo obstoječe strokovne podlage za uvedbo učinkovitih ukrepov. Skupaj s sodelavci iz OE bomo izvajali aktivnosti posvečene ozaveščanju izpostavljenosti otroka alkoholu pred rojstvom, otroci za varnost v prometu, dan brez alkohola.

8. Dokončali bomo kriterije za vrednotenje primerov dobrih praks, ki jih bomo pilotno preizkusili na posameznih programih s področja alkohola.
9. Nadaljevali bomo z izvajanjem svetovanja na Svetovalnem telefonu za pomoč pri opuščanju kajenja (0802777) in njegovi promociji. V letu 2020 bomo nadaljevali z nadgrajevanjem dela in z razširjenim urnikom delovanja telefonske linije za pomoč pri opuščanju kajenja.
10. Z zbranimi podatki v okviru EU MENI bomo podpirali in nadgrajevali aktivnosti v podporo Resoluciji o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti, tudi v sklopu projektov MZ. Sodelovali bomo pri izvajanju aktivnosti Akcijskega načrta za izvajanje nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje do leta 2022. Nadaljevali bomo s pripravo drugega Skupnega ukrepa na področju prehrane in telesne dejavnosti in v evropskem prostoru izpostavili celovito preoblikovanje živil, omejevanje trženja hrane otrokom in izboljšanje sistema javnih naročil hrane v javnih zavodih. Nadaljevali bomo s stalnimi aktivnostmi na področju spremljanja prehrane s svetovanjem v VIZ, spremljanjem nadgrajene šolske sheme in aktivnostmi v podporo tradicionalnega slovenskega zajtrka kot tudi pri izvedbi organizacije 3. nacionalne konference o prehrani in gibanju v letu 2020. Pripravili bomo priporočila za izvajanje organizirane prehranske oskrbe v domovih za starejše. Posebna pozornost bo namenjena pripravi podlag za ukrepanje in pripravi gradiv za zdravo prehranjevanje v povezavi s Covid-19 epidemijo.
11. Izhajajoč iz Resolucije o nacionalnem programu prehrane in telesne dejavnosti bomo spodbujali aktivni transport, sodelovali pri pripravi nacionalnih smernic za telesno dejavnost za različne ciljne skupine ozaveščali splošno in ciljne javnosti o pomenu gibanja za zdravje, obeležili svetovne dneve ter nacionalne in mednarodne tedne (Svetovni dan in mednarodni teden gibanja, Svetovni dan športa, Svetovni dan fizioterapije – Gibanje za zdravje, Svetovni dan hoje, Evropski teden mobilnosti, Evropski teden športa, Simbioza giba). Ob Svetovnem dnevu zdravja (7. april) bo NIJZ sodeloval pri pripravi in izvedbi nacionalnega dogodka, ki bi pokazal delovanje NVO in NIJZ ter iskal sinergije, še posebej na lokalni ravni. Izdali bomo priročnik Tečaj varne vadbe na kolesu za odrasle.
12. V sodelovanju s sodelavci na OE bomo koordinirali in širili Slovensko mrežo zdravih šol ter uvajali aktualne tematike javnega zdravja. Posvetili se bomo digitalizaciji življenja in vplivom digitalnega trženja na življenjski slog otrok in mladostnikov, še posebej ranljivim skupinam, ki

- so predmet najbolj intenzivnega ciljanega oglaševanja. Promovirali bomo ukrepe, ki spodbujajo pozitivne vidike uporabe spletnega okolja in zmanjšujejo negativne.
13. Na področju poškodb bomo pripravili poročilo o poškodbah pri starejših, kar je posebej pomembno v luči demografskih sprememb in v letu 2017 sprejetih strateških dokumentov in aktivnosti na področju starejših (Strategija dolgožive družbe, aktivnosti na področju dolgotrajne oskrbe) ter poškodb otrok.
 14. Na področju aktivnega in zdravega staranja bomo nadaljevali z vzpostavljenim sodelovanjem območnih enot z regijskimi deležniki in povečevanjem dostopa do starejših v odmaknjenih območjih, še posebej v povezavi s Covid-19 epidemijo. Na nacionalni in regionalni ravni bomo podprli pripravo izvajanje akcijskega načrta za uveljavljanje vsebin javnega zdravja pri uveljavljanju Strategije dolgožive družbe.
 15. Posebno pozornost bomo namenili tudi aktivnostim iz akcijskega načrta za zdravje delavcev. Obseg dela bo prilagojen finančnim virom, ki bodo na voljo za to področje.
 16. V primerjavi s programom integrirane preventive kroničnih nenalezljivih boleznih programi ohranjanja in krepitve zdravja v delovnih organizacijah niso vedno učinkoviti, tudi zaradi kratkoročno naravnanih ukrepov in programov. Zaznana je bila potreba po vrednotenju teh programov, zbiranju primerov dobrih praks in vzpostavitvi spletnega portala za namene diseminacije programov. V delovni nalogi bomo vzpostavili stalno sodelovanje med NIJZ in strokovnjaki na področju medicine dela, prometa in športa, s podjetji in interesnimi gospodarskimi združenji. ter izvedli naloge, ki so navedene v Akcijskem načrtu za izvajanje ReNPVZD.
 17. Drugi del aktivnosti, povezanih z zdravjem aktivne populacije, je usmerjen v implementacijo klinične poti za obravnavo pacientov z bolečino v hrbtu, ki smo jo razvili in pilotno testirali v letih 2018 in 2019. Implementacija vključuje vzpostavitev protokola obravnave v primarnem zdravstvenem varstvu, krepitev kapacitet v družinski medicini, ambulantni fizioterapiji in centrih za krepitev zdravja, razširitev obravnave v 4 zdravstvene domove ter strokovno usmerjanje izvajalcev obravnave.
 18. V programu Mreža zdravih mest, ki ga je pred več kot 20 leti razvil Evropski urad Svetovne zdravstvene organizacije, je v Sloveniji v preteklosti že sodelovalo več mest. Aktivnosti so kasneje izzvenele. NIJZ je ponovno vzpostavil nacionalno koordinacijo, povezal preko 20 mest in manjših krajev ter organiziral nacionalno konferenco. V letu 2019 se je v okviru Evropske mreže zdravih mest začela t.i. 7. faza programa. NIJZ bo promoviral program, sodeloval z mesti in občinami pri načrtovanju aktivnosti krepitve zdravja in jih spodbujal k ustvarjanju pogojev za zdravo življenje v skupnosti.
 19. V programu Zdravje v vrtcu bo rdeča nit programa promocija pozitivnega duševnega zdravja z nazivom Počutim se dobro. Izvedena bodo usposabljanja strokovnih delavcev ter redno spremljanje izvajanja programa.
 20. Povezani v mreži EuroHealthNet-a bomo spremljali javnozdravstveno aktualno dogajanje na EU ravni in prispevali k odzivom javnega zdravja v tem prostoru ter prenašali pridobljeno znanje in informacije v slovenski prostor.
 21. Izhajajoč iz »Strategije obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020« bomo aktivno pristopili k nastajanju in nudili strokovno podporo pri pripravi novih strateških dokumentov (resolucija/strategija, akcijski plan...) za področje demenc (zaradi administrativnih in zakonskih ovir nekatere planirane aktivnosti ni bilo možno predhodno implementirati). Na novo bomo razvijali epidemiološko spremljanje področja demenc ter tako nudili strokovno podporo in izhodišča MZ, drugim ministrstvom, WHO in drugim mednarodnim ustanovam (izpolnjevanje vprašalnikov, dopolnitve in komentarji strategij, akcijskih načrtov, odgovori na vprašanja...) za ustrezno načrtovanje ukrepov, usmerjenih v reševanje problematike na področju demence. Sodelovali bomo z resorji glede različnih ukrepov, sledenju področja,

sodelovali v različnih delovnih in strokovnih skupinah, koordinirali delovanje skupine (NIJZ in zunanji sodelavci). Zagotavljali bomo informacije (sporočila za javnost, odgovore na novinarska in druga vprašanja strokovne ter laične javnosti, predstavitve na strokovnih srečanjih...), pripravo poročil in dokumentov ter izvajali zagovorništvo, ozaveščanje, izobraževanje različne javnosti, pripravljali predstavitve, s posebnim poudarkom na stanje SARS-CoV-2/ Covid - 19.

22. Za vsa področja pri proučevanju, razvoju in krepitvi zdravja, povezana s celovitimi nalogami NIJZ, pripravljamo usmeritve v obliki skupnega načrta dela, ki zajema (1) obvladovanje epidemije (ukrepanje in sproščanje ukrepov), (2) obvladovanje družbenega dogajanja, ki bo sledilo epidemiji (gospodarska kriza z ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi spremembami) ter (3) napotke za življenje s Covid-19.
23. V sodelovanju s strokovnjaki drugih vsebinskih področij na NIJZ in drugih ustanovah, bomo spremljali in analizirali vpliv epidemije COVID-19 na zdravje ter na z zdravjem povezano vedenje.
24. Skrb za ranljive skupine.

Ključni izdelki na področju preučevanja, razvoja in krepitve zdravja v letu 2020 bodo:

- Osnutek tretjega poročila o neenakostih v zdravju, za recenzije in medsektorske komentarje – kot gradivo za predsedovanje Slovenije EU;
- Nacionalno poročilo 2020 o stanju na področju prepovedanih drog (daljša in krajša oblika);
- Uporaba prepovedanih drog, alkohola in tobaka med splošno populacijo, statistična publikacija;
- Zdravstveni kazalniki tvegane in škodljive rabe alkohola, publikacija;
- Informacijsko gradivo za konopljo;
- Zdravje v občini;
- Maternalna umrljivost, dvoletno poročilo;
- Umrljivost zaradi tobaka za več petletnih obdobj, poročilo;
- Vodnik o nosečnosti, porodu in zgodnjem starševstvu (ponatis, če bodo na voljo sredstva);
- Merila za vrednotenje intervencij na področju javnega zdravja za namen prepoznavanja in izbire primerov dobrih praks;
- Spremljanje obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji 2019, poročilo;
- organizacija obeležitve Svetovnega dne hrane s prilagojenimi temami na Covid-19 epidemijo;
- Priprava podlag za oceno stanja in potreb na področju duševnega zdravja na lokalni ravni;
- Izvedba svetovnih dni, nacionalnih in mednarodnih tednov na področju telesne dejavnosti v omejenem obsegu in s prilagojenimi tematikami, glede na Covid epidemijo;
- Spletni portal ovrednotenih programov promocije zdravja na delovnem mestu;
- Trendi zdravstvenega absentizma do 2019;
- Ekonomske posledice demence v Sloveniji v obdobju 2015-2017;
- Organizacija nacionalnega strokovnega srečanja ob obeležitvi svetovnega dne Alzheimerjeve bolezni in
- Obeležitev svetovnega dne Parkinsonove bolezni.

SPREMLJANJE IN PREUČEVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

Nalezljive bolezni še vedno predstavljajo izziv javnemu zdravju. Spremljanje nalezljivih bolezni predstavlja osnovno orodje za pravočasno načrtovanje pripravljenosti, usmerjeno ukrepanje, ki je sorazmerno grožnjam, ter oblikovanje preventivnih programov. Učinkovito javno-zdravstveno ukrepanje temelji na zagotavljanju podpore pri preprečevanju tveganj s pravočasnim

načrtovanjem aktivnosti za hitro zaznavanje in odzivanje, pridobivanjem in ocenjevanjem informacij iz sistemov epidemiološkega spremljanja nalezljivih bolezni na osnovi kazalnikov (indicator based surveillance), epidemiološkega spremljanja na osnovi dogodkov in obveščanja iz mednarodnih sistemov. Laboratoriji so običajno prva točka, kjer se identificira povzročitelja nalezljive bolezni ali okužb in izhodišča za epidemiološko preiskavo. Zato so mikrobiološki in drugi laboratoriji odgovorni za izmenjavo podatkov o povzročiteljih nalezljivih bolezni in drugih mikrobov (posebno VOB).

Prioritetne naloge na področju spremljanja in preučevanja nalezljivih bolezni v letu 2020

1. V letu 2020 bomo spremljali pojav novega koronavirusa, ki predstavlja globalno grožnjo javnemu zdravju ter sproti ocenjevali tveganje. Pripravili bomo priporočila in obvestila za strokovno, splošno javnost in odločevalce z namenom učinkovitega zadržanja širjenja in zmanjševanja učinka na zdravje ljudi. Sodelovali bomo z MZ in ostalimi deležniki pri nalogah, ki bodo izhajale iz medsektorskega sodelovanja in odziva na nov koronavirus.
2. V skladu s sprejeto Strategijo obvladovanja AMR, bomo pripravili izhodišča za spremljanje in obvladovanje večkratno odpornih bakterij.
3. Povečanje dostopnosti cepljenja v vseh populacijskih skupinah bo podprto z aktivno promocijo cepljenja z izboljšano komunikacijo in spremljanjem cepljenja. Načrtujemo, da bomo v letu 2020 pripravili izhodišča glede izvedljivosti izvajanja programa cepljenja otrok proti gripi. Pripravili bomo vprašalnik za primarne pediatre, s katerim bomo skušali zvedeti ali izvajajo cepljenje majhnih otrok proti gripi in koliko, ugotoviti njihova stališča glede cepljenja otrok proti gripi, mnenja glede možnega doseganja precepljenosti ob »brezplačnem cepljenju«, možnosti izvajanja glede na kadrovske zmogljivosti. Na podlagi rezultatov raziskave bomo oblikovali predlog programa cepljenja proti gripi za otroke (6-23 mesecev starosti).
4. Izvajali bomo intenzivne promocijske aktivnosti za cepljenje proti gripi, kar bo v letošnji sezoni (ki bo sovpadla s pandemijo COVID-19) še posebno pomembno, kakor tudi spodbujanje cepljenja proti pnevmokoknim okužbam za starejše in kronične bolnike. V Programu cepljenja in zaščite predšolskih otrok smo v letu 2020 prešli na 6-valentno cepivo in spremenjeno cepilno shemo, kar bomo nadalje komunicirali na strokovnih srečanjih, posodabljali gradiva za starše, navodila za izvajalce, cepilno knjižico, spletne strani in se sproti odzivali na vprašanja strokovne javnosti in staršev.
5. Na podlagi Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva bomo vzdrževali in osveževali podatke za evidence in registre na področju cepljenja (Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja, Evidenca varstva prebivalstva pred steklino, Register stranskih pojavov po cepljenju) ter zbirko poročil o zdravstvenih napakah pri cepljenju, ki jih posredujejo zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Spremljali bomo precepljenost in izvajanje antirabičnih obravnav na nacionalni in regionalni ravni, vrednotenje neželenih dogodkov po cepljenju ter zdravstvenih napak pri cepljenju pa na nacionalni ravni. Nadaljevali bomo z delom na implementaciji in razvoju novi funkcionalnosti Elektronskega registra cepljenih oseb – eRCO ter kvalitete podatkov. Načrtujemo, da bomo v letu 2020 skupaj z informatiki dodali nov, analitičen modul, ki bo cepitelju omogočil sprotne analize izvajanja cepljenja in učinkovitejšo analizo podatkov za NIJZ na nacionalni ravni.
6. Za poučeno javnozdravstveno preprečevanje in obvladovanje okužbe s HIV, spolno prenesenih okužb (SPO) in hepatitisa B in C bomo izvajali epidemiološko spremljanje teh okužb v skladu s predpisi, strokovnimi smernicami in deklaracijami. Spremljali bomo tudi izvajanje slovenske Nacionalne strategije preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV 2017-

2025 in nudili strokovno podporo Ministrstvu za zdravje (MZ) pri preprečevanju in obvladovanju teh okužb, vključno s sodelovanjem v Komisiji za aids pri MZ.

7. Nadaljevali bomo z razvojem slovenske nacionalne mreže za epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb (BO) (MESBO), z mrežami za posamezne komponente epidemiološkega spremljanja (mrežo za izvajanje slovenskih nacionalnih presečnih raziskav BO, mrežo za epidemiološko spremljanje okužb kirurške rane, mrežo za epidemiološko spremljanje BO v enotah intenzivnega zdravljenja, mrežo za epidemiološko spremljanje okužb povzročenih z bakterijo *Clostridioides (Clostridium) difficile*. Epidemiološko spremljanje bo potekalo v skladu s protokoli ECDC.
8. Na področju pripravljenosti bomo pripravili načrt ukrepanja ob pojavu primera ali izbruha otroške paralize, kot nam narekuje SZO. Poudarek bo na nadaljnjih interdisciplinarnih aktivnostih za zagotavljanje implementacije Mednarodnega zdravstvenega pravilnika, predvsem na vstopnih točkah v državo in Sklepa Evropske komisije iz leta 2013 o čezmejnih tveganjih. Povezava implementacije MZP predvsem tudi v povezavi z delom na dveh triletnih projektih: »Joint Action« Sharp (Implementacija MZP) in pripravami na projekt Bictra (biološka in kemijska tveganja za bioterorizem), ki se bo začel z zamudo zaradi pandemije.
9. Za zaščito zdravja potnikov, ki potujejo v tujino, bomo pripravili spletno platformo z zbranimi strokovnimi smernicami in splošnimi informacijami za zaščito zdravja na potovanju, ki bo služila v pomoč stroki pri obravnavi potnikov kot tudi opolnomočenju potnikov pred in po potovanju. Zasnovali bomo spletno aplikacijo v pomoč potnikov pred in na potovanju.

Ključni izdelki na področju nalezljivih bolezni v letu 2020 bodo:

- Predlog Pravilnika o prijavi nalezljivih bolezni v skladu s prenovljenim ZNB;
- Posodobljene definicije prijavljivih nalezljivih bolezni in smernice za laboratorijsko prijavo;
- Predlog smernic za spremljanje in obvladovanje epidemiološko večkratno odpornih mikroorganizmov (VOB) v skladu s Strategijo AMR;
- Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezni v Sloveniji v letu 2019 (letno poročilo);
- Priprava navodil in priporočil v zvezi s pojavom novega koronavirusa, ki predstavlja grožnjo javnemu zdravju;
- Poročilo o okužbi s HIV v Sloveniji;
- Poročilo o spolno prenesenih okužbah v Sloveniji;
- Poročilo o epidemiološkem spremljanju okužb kirurške rane v 2019 in Poročilo o epidemiološkem spremljanju okužb s *Clostridioides (Clostridium) difficile* v 2019;
- Analiza izvajanja programa cepljenja v Sloveniji v letu 2019 – preliminarna poročila;
- Neželeni učinki pridruženi cepljenju v 2019 – letno poročilo;
- Izdelan analitični modul Elektronskega registra cepljenih oseb (eRCO);
- Predlog Program cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2021 in izdelava Navodil za izvajanje programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2021;
- Načrt ukrepanja ob pojavu primera ali izbruha otroške paralize;
- Pripravljene spletne strani z informacijami za zaščito zdravja potnikov (1. 7. 2020).

OKOLJE IN ZDRAVJE

Kakovostno bivalno okolje, zrak, zunaj in v notranjih prostorih, varnost in kakovost živil, pitne vode ter potrošniških izdelkov, so pomembni dejavniki zdravja. Zelo pomembno je, da posebno pozornost posvetimo najbolj občutljivim in ranljivim skupinam prebivalstva, ki jih neugodne bivanjske razmere še posebej prizadenejo in omejujejo. V letu 2020 bo tako še naprej poseben

poudarek namenjen izvajanju aktivnosti v okviru ciljev Akcijskega načrta za izvajanje Strategije RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012 – 2020.

Prioritetne naloge na področju okolja in zdravja v letu 2020 bodo:

1. OCENJEVANJE VPLIVOV NA ZDRAVJE V OKVIRU PRESOJE PLANSKIH DOKUMENTOV (CPVO) IN PRESOJE POSEGOV V OKOLJE (PVO)

Tudi v letu 2020 bomo v okviru postopkov sprejemanja prostorskih in drugih planov in v okviru postopkov izdaje okoljevarstvenih soglasij za Ministrstvo za zdravje v zahtevanih časovnih rokih izdelovali mnenja, vezana na ocenjevanje vplivov izvedbe planov in posegov v okolje na zdravje ljudi. Nadaljevali bomo z analizo izvajanja Zakona o varstvu okolja in Zakona o prostorskem načrtovanju v segmentih, kjer vključujeta ocenjevanje vplivov na zdravje ljudi in pripravljali strokovne podlage za pripravo predloga za spremembe zakonodaje na način, da bo postopek ocenjevanja vplivov na zdravje ljudi v postopkih celovite presoje vplivov na okolje in postopkih presoje vplivov na okolje predpisan s posebnim predpisom (podobno kot to velja za ocenjevanje vplivov na varovana območja narave) ali da bodo v ta namen izdelane posebne smernice. Sodelovali bomo pri nadgradnji in pripravi dokončno usklajenega predloga splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za občinske prostorske načrte do stopnje, da bo pripravljen za pošiljanje v mnenje Komisiji Vlade za prostorski razvoj. Nadaljevala se bo tudi priprava osnutka splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za državne prostorske načrte.

2. ODZIVANJE NA NEVARNOSTI KEMIČNEGA IN OKOLJSKEGA IZVORA OB NARAVNIH IN DRUGIH NESREČAH

Osnovna naloga je izboljšati sistem odzivanja NIJZ na naravne in druge nesreče v smeri varovanja javnega zdravja ter pripomoči k izboljšanju celotnega sistema odziva na tovrstne dogodke. V letu 2020 bomo sodelovali na tematskih usposabljanjih, ki jih izvaja URSZR, krepili sodelovanje s partnerji, ki se vključujejo v odziv. Kontinuirana naloga je dopolnjevanje krovnega dokumenta Nesreče - odziv na naravne in druge nesreče, ki bi lahko imele vpliv na javno zdravje. V letu 2020 ga nameravamo dopolniti oz. posodobiti mrežo kontaktov partnerjev s katerimi sodelujemo v odzivu na nesreče.

3. KEMIJSKI DEJAVNIKI TVEGANJA IZ OKOLJA

Ključne naloge na področju kemijskih dejavnikov tveganja iz okolja v letu 2020 bodo sledeče:

- Toksikovigilanca vključno z nutrivigilanco in kozmetovigilanco kemijskih dejavnikov tveganja:
 - prepoznavanje,
 - spremljanje,
 - ocenjevanje tveganj,
 - priprava priporočil ukrepov,
 - komunikacija s strokovno in splošno javnostjo,
- krepitev nacionalnih kapacitet,
- vpeljava novih pristopov in metodologij v skladu z razvojem stroke,
- vzpostavitev nacionalne mreže ocenjevalcev tveganja,
- aktivno sodelovanje v nacionalnih (Nacionalno vozlišče za humani biomonitoring, Komisija za kozmetiko, Svet za varno hrano) in mednarodnih mrežah, strokovnih odborih, ekspertnih skupinah in svetovalnih forumih (EC, ECHA, EFSA, OECD, Svet Evrope, SZO),
- promocija in povezovanje sistemov toksikovigilance, kozmetovigilance in nutrivigilance.

Poleg izpostavljenih prioritet bodo tudi v letu 2020 potekale še druge naloge, ki so namenjene ustreznemu obvladovanju izzivov v zvezi z okoljem:

4. BIOLOŠKI DEJAVNIKI TVEGANJA

Spremljali bomo biološke dejavnike tveganja, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje ter spremljali izpostavljenost prebivalcev, še posebej ranljivih skupin. Podajali bomo predloge ukrepov/priporočil za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja. Pripravljali bomo strokovne podlage za medresorske skupine in telesa - za različne zakonodajne aspekte ter za obvladovanje določenih bioloških dejavnikov tveganja.

Z namenom krepitev znanj in osveščenosti splošne in strokovne javnosti bodo pripravljene nove in revidirane obstoječe vsebine v zvezi s higienskimi pristopi in škodljivimi biološkimi dejavniki tveganja v živilih. Nadaljevali bomo aktivnosti na nacionalnem sistemu osveščanja in pretoka informacij s tega področja.

Še naprej bomo pripravljali strokovna mnenja o nevarnosti za pojav in širjenje nalezljivih bolezni ter o drugih tveganjih za zdravje ljudi zaradi bioloških dejavnikov za različne deležnike (šole, vrtci, civilne iniciative, druga ministrstva, posamezniki...).

5. VDDN PODNEBNE SPREMEMBE

Pregledali in ocenili bomo učinke različnih dejavnikov tveganja nastalih ali okrepljenih zaradi podnebnih sprememb (vpliv na obolevnost ter umrljivost zaradi vročine...), kar omogoča natančnejšo identifikacijo ranljivih skupin pri nas. Informirali in spodbujali bomo prebivalstvo, še zlasti ranljive skupine – starejše, k doslednemu upoštevanju in izvajanju ukrepov prilagajanja in blaženja podnebnih sprememb. Usmerili se bomo v pripravo ocene ranljivosti in osnutka akcijskega načrta na področju podnebnih sprememb.

6. OKOLJSKA EPIDEMIOLOGIJA

Za potrebe ocene vpliva kakovosti notranjega zraka na zdravje otrok bomo statistično analizirali pridobljene zdravstvene podatke o zdravstvenem stanju otrok in jih povezali s kakovostjo zraka v razredih. Podatki so bili pridobljeni s strani staršev otrok (3. razred, 12 osnovnih šol v ljubljanski zdravstveni regiji), meritve kakovosti zraka so bile opravljene v istih šolah. Koncept bo vključeval opis podatkov (tipične statistične vrednosti), univariatno analizo (opazovani zdravstveni izid, potencialna izpostavljenost) ter multivariatno analizo kjer bomo vpliv onesnaženega zraka na zdravje otrok standardizirali na potencialne moteče dejavnike tveganja.

7. ZAGOTAVLJANJE ZDRAVJA PREBIVALCEV Z IZBOLJŠANJEM DOSTOPA DO VARNE VODE

Izdelali in posodobili bomo navodila in priporočila, opredeljena v obstoječi zakonodaji o pitni vodi in zakonodaji v pripravi.

Oblikovali in prenovili bomo strokovna mnenja in stališča, izdelali ocene varnosti za obvladovanje kemijskih, mikrobioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja v pitni in kopalni vodi. V letu 2020 bomo nadaljevali z razvojem GIS prikaza o dostopnosti do pitne vode po naseljih. Na ta način želimo izboljšati informiranost prebivalstva o kakovosti pitne vode, ki jo pijejo in posledično vplivati na reševanje problematike, oz. odpravo dejavnikov tveganja za zdravje uporabnikov na teh območjih.

Osveščali bomo laično in strokovno javnosti s poudarkom na ranljivih skupinah, predvsem prek objav na spletu.

Spremljali bomo zdravstveno ustreznost pitne vode v Sloveniji in ocenjevali kakovost vode po posameznih oskrbovalnih območjih in prostorskih enotah ter si prizadevali za sprejem sistemskih ukrepov za izboljšanje njene kakovosti kakor tudi preprečevanje nezaželenih posledic za zdravje v povezavi s pitjem vode, kot npr. pojav hidričnih epidemij.

Predlagali bomo ukrepe za izboljšanje stanja na vseh nivojih (regionalnem in nacionalnem).

Vplivali bomo na dvig osveščenosti uporabnikov kopalnišč oziroma bazenov glede varnosti in higiene, zlasti občutljivih skupin (preprečevanje, poti širjenja, zaščita). S povečanjem osveščenosti prebivalstva zmanjšali število poškodb in utopitev ter okužb pri kopanju.

Zagotavljali bomo strokovno podporo pri reševanju vprašanj s področja pitne vode izvajalcem uradnega nadzora (ZIRS, IRSKGHO...) in resornim ministrstvom (MZ, MKO).

Izdelali in posodobili bomo kazalnike zdravja in okolja, povezane s kakovostjo pitne in kopalne vode.

Sodelovali bomo pri planiranju državnega monitoringa pitne vode.

8. FIZIKALNI DEJAVNIKI TVEGANJA

V letu 2020 bomo nadaljevali z izvajanjem aktivnosti za spreminjanje vedenjskih vzorcev otrok in mladostnikov glede izpostavljanja UV sevanju (sončni žarki, umetni viri), s čimer želimo dolgoročno zaustaviti neugoden trend pojavljanja rakavih obolenj kože v Sloveniji. V prijavljenih vrtcih in osnovnih šolah bomo v pomladanskem delu šolskega leta 2019/20 izvedli program Varno s soncem. Dijakom bomo tematiko predstavili preko e-medijev in z distribucijo tiskanih gradiv ter z organizacijo izobraževanj po različnih srednjih šolah. Pri ozaveščanju dijakov in starejših osnovnošolcev bomo tudi v tem letu poseben poudarek namenili seznanjanju o posledicah izpostavljanja UV sevanju v solarijih. Vzporedno z intenzivnim osveščanjem o zaščiti pred izpostavljanjem UV žarkom bomo aktivni tudi na področju zagotavljanja ustrezne preskrbljenosti z vitaminom D pri prebivalcih Slovenije. Sodelovali bomo v strokovni skupini za izdelavo Smernic za zadostno preskrbo posameznih populacijskih skupin prebivalcev Slovenije z vitaminom D in delo skupine tudi koordinirali.

S ciljem zmanjševati in preprečevati bolezni, ki nastanejo zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku, bomo tudi v letu 2020 nadaljevali z informiranjem in spodbujanjem prebivalstva, s poudarkom na ranljivih populacijskih skupinah, k doslednemu upoštevanju in izvajanju »zaščitnih ukrepov«. V tej zvezi bomo s predstavniki ARSO tudi nadalje sodelovali pri noveliranju indeksa onesnaženosti zraka, s priporočili za ravnanje prebivalcev za zaščito zdravja. Nadaljevali bomo tudi s spremljanjem zdravstvenega stanja prebivalcev in učinkov na zdravje zaradi izpostavljenosti onesnaženemu zraku v zunanjem okolju ter s spodbujanjem medsektorskih politik za znižanje onesnaženosti zraka v zunanjem okolju in v zaprtih prostorih. Intenzivneje se bomo usmerili tudi k problematiki notranjega zraka, osveščanju strokovnih delavcev osnovnih šol in vrtcev ter osveščanju učencev osnovnih šol.

Z namenom osveščanja prebivalstva o nevarnostih odpadnega azbesta bomo nadaljevali s pripravo in objavljanjem gradiv za ozaveščanje javnosti.

Ključni izdelki na področju okolja in zdravja v letu 2020 bodo:

- Priprava osnutka splošnih smernic za urejanje prostora z vidika okoljskega zdravja za državne prostorske načrte;
- Dopolnjen dokument »NESREČE - odziv na naravne in druge nesreče, ki bi lahko imele vpliv na javno zdravje« (dodano poglavje spremljanja dolgoročnih posledic nesreč in osvežitev navodil (bivalno okolje, zrak, voda, živila));
- Poročilo o izvedenih aktivnostih v okviru programa Varno s soncem 2020;
- Poročilo s pregledom vpliva onesnaženega zraka s PM na zdravje, po posameznih območjih (obdobje 2017-2019);
- Poročilo o zdravju otrok v OŠ zaradi onesnaženega zraka v učilnicah;
- Ocena trenda umrljivosti v obdobju vročinskih valov in ocena obolevnosti (hospitalizacije) v obdobju vročinskih valov;
- Ažurirana baza za spletni geografski prikaz o dostopu do pitne vode po krajih v Sloveniji z oceno mikrobiološke ter fizikalne in kemijske kakovosti pitne vode in posodobljen interaktivni prikaz;
- Identifikacija zainteresiranih deležnikov in vzpostavitev nacionalne mreže ocenjevalcev tveganj kemičnih snovi v sklopu priprav na projekt PARC (Partnership for Assessment to Risk of Chemicals);

- Izvedba 2 delavnic »Ocena tveganja kemijskih dejavnikov iz okolja« (junij in oktober 2020);
- Ocena izpostavljenosti prebivalcev Slovenije onesnaževalom v ribah in ribjih izdelkih na slovenskem trgu na osnovi razpoložljivih podatkov, v okviru priprave Nacionalnih priporočil glede varnega uživanja rib.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

Prioritetne naloge na področju zdravstvenega varstva v letu 2020 bodo:

1. Ker bomo sledili prednostnim nalogam in siceršnjim prioritetam MZ, bomo v letu 2020 nadaljevali z aktivnostmi, ki so namenjene projekcijam potreb po zdravnikih specialistih. Skladno z metodologijo, ki je bila pripravljena in potrjena s strani projekta SRSS v letih 2018 in 2019, bomo podobne analize kot za prvih pet specialnosti, sedaj pripravili tudi za internistično skupino specialnosti, infektologijo, nevrologijo in dermatologijo. Poleg tega nameravamo skupaj z MZ izpeljati sestanke s strokovnimi združenji/sekcijami SZD/RSK za pediatrijo, kirurgijo, ortopedijo, ginekologijo in porodništvo in urologijo zaradi potrditve projekcij in uporabljene metodologije.
2. V letu 2020 bomo ponovno pripravili analizo kazalnikov kakovosti dela v bolnišnicah, pri čemer bomo sledili tako dosedanjim izkušnjam, kot tudi posodobitvam, ki bodo dogovorjene na mednarodni ravni.
3. Skladno s priporočili in zaključki projekta SRSS HSPA bomo nadaljevali delo pri razvoju sistema HSPA za Slovenijo. Delali bomo na testnih izračunih kazalnikov predvidenega nabora kazalnikov HSPA za Slovenijo za leto 2019 ter se dejavno vključili v delo novega projekta SRSS, ki bo namenjen učinkovitosti, varnosti in kakovosti v zdravstvenem varstvu.
4. Pripravili bomo posodobljeno verzijo šifranta VZS in nadaljevali usklajevanje za pripravo križnega šifranta VZD/VZS.
5. Pripravili bomo tako analizo porabe ambulantno predpisanih zdravil, kot tudi porabe zdravil v bolnišnicah, oboje za leto 2019.
6. Pripravili bomo dvanajstletno analizo dejavnosti patronažne zdravstvene službe in pokritosti s kadri v patronažnem zdravstvenem varstvu za leto 2019.
7. V letu 2020 bo pripravljena analiza ekonomskega bremena demence 2015-2017, analiza ekonomskega bremena alkohola za leti 2018 in 2019, analiza z naslovom Ekonomske posledice kajenja v Sloveniji v obdobju 2012-2016 ter analiza za izbrane diagnoze mišično-skeletnih bolezni ter vezivnega tkiva za Slovenijo v obdobju 2016-2018.
8. Vzpostavili bomo novo nalogo podpore pri upravljanju in organizaciji sistema zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni, kjer se bomo osredotočili na spremljanje zdravja in zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni preko modula SZBO (Spremljanje zunajbolnišničnih obravnav), vključno z vzpostavitvijo celovite informacijske podpore, ki bo podpirala delo v pediatrični ambulanti na primarni ravni in omogočala analizo podatkov na različnih ravneh (nacionalni, regijski, občinski in na ravni zdravstvene ustanove). Vzpostavili bomo redno obdobjno publiciranje informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu otrok iz obstoječih virov podatkov na NIJZ. Vzpostavili bomo sistem spremljanja učinkovitosti zdravstvenega sistema

Ključni izdelki na področju zdravstvenega varstva v letu 2020 bodo:

- Analiza in projekcije potreb po zdravnikih specialistih za specialnosti: interna medicina, kardiologija, gastroenterologija, nefrologija, revmatologija, endokrinologija, pnevmologija, diabetologija, nevrologija, infektologija in dermatologija.
- Analiza kazalnikov kakovosti dela v bolnišnicah za leto 2019.

- Razvoj področja HSPA skladno s priporočili, smernicami in okvirjem iz projekta SRSS HSPA glede na prioritete MZ.
- Testni izračuni kazalnikov po naboru predlaganem v projektu SRSS HSPA.
- Posodobljena verzija šifranta VZS.
- Analiza porabe ambulantno predpisanih zdravil za leto 2019.
- Analiza porabe zdravil v bolnišnicah za leto 2019.
- Dvanajstletna analiza dejavnosti patronaže in kadrovska pokritost v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva za leto 2019.
- Analiza ekonomskega bremena demence in dopolnjena analiza ekonomskega bremena alkohola za obdobje 2015-2017 še s podatki za 2018.
- Pregled in dopolnitev metodoloških navodil SZBO za zdravstveno varstvo otrok in mladostnikov na primarni ravni. Določitev mejnih vrednosti in intervencij ob ugotovitvi odstopanj. Za izvedbo te naloge je treba oblikovati delovno skupino s pediatri (za delovanje skupine so potrebna sredstva za plačilo dela pediatrov, v primeru, da delovna skupina ne bo imenovana, te naloge ne bo mogoče izvesti).
- Opredelitev indikatorjev zdravja in zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni.
- Predlog indikatorjev za spremljanje učinkovitosti sistema zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov na primarni ravni.

UPRAVLJANJE PREVENTIVNIH ZDRAVSTVENIH PROGRAMOV

Prioritetne naloge na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2020 bodo:

1. Z vzpostavitvijo integriranih centrov za krepitev zdravja v 28 zdravstvenih domovih smo v letu 2019 na NIJZ pričeli z integracijo upravljanja preventivnih programov za otroke, mladostnike, nosečnice in odrasle. V letu 2020 bomo izdelali navodila za delovanje integriranih centrov za krepitev zdravja in vzpostavili kazalnike za spremljanje CKZ.
2. Zagotavljanje podpore ambulantam družinske medicine in Delovni skupini pri Ministrstvu za zdravje. Organizacija in izvedba usposabljanj. Administrativna podpora procesa imenovanja nosilcev ADM.
3. Upravljanje Nacionalnega programa duševnega zdravja je opisano v poglavju Proučevanje in razvoj zdravja.

Ključni izdelki na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2020 bodo:

- Navodila za organizacijo in delovanje zdravstvenovzgojnih centrov / integriranih centrov za krepitev zdravja ter izvajanje Programa svetovanja za zdravje / Programa za krepitev zdravja.
- Poročilo (s kazalniki) o delovanju integriranih centrov za krepitev zdravja.
- Letno poročilo o kazalnikih v ambulantah družinske medicine.
- Letno poročilo o izvajanju preventivnega programa preprečevanja kroničnih nenalezljivih bolezni v ambulantah družinske medicine.
- Poročilo o zadovoljstvu pacientov in zaposlenih v ambulantah družinske medicine.

INFORMATIKA V ZDRAVSTVU

Rešitve eZdravja se vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema, kar potrjujejo tudi podatki o njihovi uporabi.

Prioritetne naloge na področju informatike v zdravstvu v letu 2020 bodo:

1. Dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov.
 2. Izboljšanje kakovosti delovanja rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami.
 3. Razvoj in implementacija novih / dopolnjenih rešitev eZdravja v skladu z ugotovljenimi potrebami.
 4. Promocija eZdravja in priložnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja.
- Učinkovito upravljanje na področju rešitev eZdravja in povečanje njihove uporabe s strani končnih uporabnikov bo v prihodnjih letih zahtevalo usklajeno delovanje ključnih deležnikov (NIJZ, Ministrstvo za zdravje in ZZS), sistemsko podporo ter ustrezne vire. Načrtovane naloge na tem področju vključujejo na eni strani uspešno upravljanje in koordinacijo aktivnosti za razvoj, uvedbo ter vzdrževanje rešitev eZdravja, na drugi strani pa spremljanje in vrednotenje uspešnosti ter kakovosti rešitev eZdravja. Vzporedno z upravljanjem rešitev eZdravja bo v tudi v prihodnje potrebno zagotavljati učinkovito IKT podporo notranjemu delovanju NIJZ, vključno z območnimi enotami, pri izvajanju vseh z zakonom predpisanih nalog in aktivnosti, prenovi poslovnih procesov ter notranji in zunanji komunikaciji, sodelovanju v mednarodnih projektih, diseminaciji rezultatov raziskav in povezovanju z drugimi inštitucijami. V sklopu slednjih nalog bo potrebno poskrbeti za:
 - tekoče vzdrževanje in posodabljanje IKT infrastrukture ter zagotavljanje informacijske varnosti na NIJZ,
 - kakovostno IKT podporo uporabnikom na NIJZ in preoblikovanje poslovnih procesov ter njihovo informatizacijo,
 - razvoj novih in vzdrževanje obstoječih IS za podatkovne zbirke (SBO, SZBO, RIZDDZ, SVIT, SURVIVAL, itd.).

Ključni izdelki na področju informatike v zdravstvu v letu 2020 bodo:

- Priprava izhodišč za strategijo eZdravja in aktivno sodelovanje pri pripravi strategije;
- Implementacija rešitve za obveščanje zdravnikov o prispelih izvidih (vključno z implementacijo v lokalnih sistemih);
- Implementacija V3 eNaročanja in uvedba delovnega naloga, bele napotnice in sprememb, ki jih bo uvedel ZpacP;
- Sodelovanje z MZ pri izdelavi predloga spremembe investicijskega programa eZdravje, da odseva morebitne nova dogajanja, tako vsebinska kot finančna;
- Izdelava termenskega načrta prehoda rešitev eRecept in eNaročanje v izključni dostop preko Znet;
- Blokada prepisa neregistriranih in interventno uvoženih zdravil pri predpisu recepta;
- Vzpostavitev Evidence uporabnikov eZdravja (nova VS);
- Teleradiologija - uvedba uporabniških dostopov v VS s certifikatom;
- Vzpostavitev sistema za vpis nadomestnega zdravnika (VS, CRPP);
- eTriaža – integracija z zalednimi sistemi;
- Celovito poročanje diagnoz in kirurških posegov v PPop;
- Portal zVEM – prikaz revizijskih sledi za CRPP in eNaročanje;
- Prenova portala zVem;
- Dokončanje nalog iz Akcijskega načrta na področju eNaročanja;
- Nadgradnja Teleradiologije (zagotovitev HA) in povečanje uporabe;
- Vzpostavitev DRC / podatkovnega centra v MB po modelu »Active – Passive«;
- Register redkih bolezni.

ZAGOTAVLJANJE PODATKOV IN INFORMACIJ O ZDRAVJU IN ZDRAVSTVENEM VARSTVU

Naloge na področju zagotavljanje podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu v letu 2020 bodo:

1. Zagotavljanje podatkov po ZZPPZ in ZPacP: V letu 2020 bomo podobno kot v prejšnjih letih zagotavljali podatke v skladu z ZZPPZ, kar vključuje: zbiranje in kontrolo podatkov, komunikacijo in usklajevanje podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev z razlago metodoloških in drugih navodil, usklajevanje podatkov med NIJZ zbirkami in zbirkami drugih institucij, vnos podatkov (oz. prenos elektronskih verzij podatkov), obdelavo podatkov in kreiranje posameznih tipov baz, pripravo dokumentacije in poročil o kakovosti posamičnih zbirk podatkov in pripravo metodoloških navodil za leto 2021. NIJZ pripravlja tudi podatke po Zakonu o pacientovih pravicah (ZPacP), in sicer spremlja čakalne dobe. V letu 2019 sta bili izvedeni dve akciji preverjanja kakovosti podatkov, v skladu z dogovorjenim akcijskim načrtom se bodo aktivnosti za izboljševanje kakovosti podatkov in določitev novih kazalnikov merjenja čakalnih dob nadaljevale.

Nadaljevalo se bo tudi delo za izboljšanje kakovosti podatkov Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu skupaj z območnimi enotami NIJZ (kontrole zajetja, nadzor nad vnosi pri izvajalcih, primerjave z zunanjimi viri podatkov).

Večina dela s področja zbiranja, kontrole podatkov, komunikacije in usklajevanja podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev, poteka skupaj s sodelavci na območnih enotah NIJZ. Vloga območnih enot NIJZ je pri večini zbirk pomembna in obsega sodelovanje v procesu zbiranja, kontrole podatkov, vodenje komunikacije in usklajevanje podatkov s poročevalci, informiranje poročevalcev o novostih in razlage metodoloških navodil pri zbirkah NIJZ2, NIJZ3, NIJZ5, NIJZ6, NIJZ16, NIJZ54, NIJZ60, NIJZ61. Poleg tega kodirajo in vnašajo podatke za zbirko NIJZ6 in koordinirajo vnose pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v zbirko NIJZ16. Zbrane podatke NIJZ uporablja za analize in raziskave na področju javnega zdravja. Ključni cilji, določeni tudi s strateškimi programskimi dokumenti, so racionalizacija zbiranja podatkov, pridobivanje kakovostnih, pravočasnih, točnih in primerljivih podatkov, standardizacija podatkov ter omogočanje dostopa uporabnikov do podatkov in informacij na enostaven, hiter in razumljiv način.

2. Vsebinske in tehnične preнове zbirk podatkov: V letu 2020 bo kot ena od ključnih nalog na področju obdelave podatkov nacionalna implementacija prenovljene zbirke zunajbolnišničnih obravnav, povezanih s prenovo ostalih evidenc, ki nastajajo v zunajbolnišničnem zdravstvenem varstvu (npr. patronažno zdravstveno varstvo, preventivno zdravstveno varstvo vseh populacijskih skupin, aktivnosti Centrov za krepitev zdravja, sterilizacije, fetalne smrti, itd.). V letu 2019 sta potekali prenovi zbiranja podatkov o bolniškem staležu – eBOL in o poškodbah pri delu – PPD skupaj z ZZS ter MJU in IRSD (za PPD); eBOL bo ZZS implementiral že z januarjem 2020, NIJZ pa bo prejete podatke uporabil za statistične namene. Prenova zbiranja podatkov o poškodbah pri delu pa bo predvidoma implementirana v drugi polovici leta, zato bo NIJZ začel uporabljati novo pot v letu 2021.
3. Izvajanje nacionalnih raziskav: Poleg rutinsko zbranih podatkov je pomemben vir podatkov in informacij tudi anketiranje. Gre za dopolnitev rutinskih zbirk podatkov zlasti z vidikom vedenjskih vzorcev in mnenj anketiranih, kar je ključnega pomena za nacionalno raven za boljše načrtovanje predlogov ukrepov. V letu 2020 načrtujemo objavo podatkov iz nacionalne raziskave o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019), ki je bila izvedena v letu

- 2019 na podlagi evropske uredbe, ter izvedbo nacionalne raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog prebivalcev Slovenije (CINDI 2020).
4. Podatki o izkušnjah pacientov: Moderni zdravstveni sistemi prepoznajo paciente kot ključne deležnike zdravstvenega sistema, saj so njegovi končni uporabniki, zato jih je potrebno aktivno vključiti v oblikovanje in delovanje zdravstvenega sistema z namenom zagotoviti njegovo odzivnost na potrebe in zahteve pacientov. Slovenija je v okviru SRSS projekta PREMs PROMs v letih 2018-2019 uspešno izvedla dve nacionalni raziskavi o izkušnjah pacientov v specialističnih ambulantah in bolnišnicah, v letu 2020 pa bomo podobni raziskavi ponovili. V letu 2020 bodo objavljeni rezultati PREMs – bolnišnični pacienti 2019 in PREMs- pacienti v specialistiki 2020. NIJZ se bo proaktivno vključil v izvedbo samoocene pacientov po operaciji kolka in kolena, kar bo potekalo v sodelovanju s stroko, Registrom endoprotetike Slovenije in MZ. Skupaj z MZ bomo združili dva vprašalnika, ki sta trenutno namenjena pacientom (PREMs in projekt Šilih).
 5. NIJZ kot pooblaščen izvajalec v sistemu uradne statistike in razvoj metodologij: NIJZ je tudi pooblaščen izvajalec statističnih raziskovanj za področje zdravstvenih statistik in ima v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj (LPSR) obveznost zagotavljanja podatkov in izvedbe vseh nalog, ki so opredeljene v LPSR. Pomemben del aktivnosti NIJZ je vezan na razvoj statistične metodologije in sicer na področju nacionalnih zbirk, anketne metodologije in anket. Namen naloge je izvedba anket, razvoj različnih metod na področju anketiranja oseb ali gospodinjstev s ciljem izboljšave anketiranja na področju zdravja in zdravstvenega varstva, razvoj ustreznih statističnih metod na področju zbirk podatkov s ciljem izboljšane kakovosti zbirk podatkov ter racionalizacije zbiranja podatkov. V letu 2020 bo predvidoma izvedeno tudi samoocenjevanje institucij v sistemu državne statistike glede na izpolnjevanja načel Kodeksa ravnanja državne statistike.
 6. Diseminacija podatkov: v okviru te naloge z organiziranim, usklajenim, kakovostnim in pravočasnim objavljanim vseh podatkov, ki jih NIJZ zbira na različnih zakonskih podlagah, omogočimo hiter dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo za nadaljnje delo. Diseminacija podatkov je pomemben kanal osveščanja splošne in specialnih javnosti o ključnih izsledkih. Zajema tako enostavne objave na spletu, objavo Zdravstvenega statističnega letopisa ter pripravo podatkov za posebne zahteve uporabnikov, zlasti raziskovalcev, posredovanje podatkov mednarodnim organizacijam (WHO, Eurostat, OECD, Unicef,...), za objave na mednarodnih podatkovnih portalih ter v publikacijah. Od leta 2014 dalje potekajo objave podatkov na NIJZ Podatkovnem portalu (<https://podatki.nijz.si>), ki omogoča uporabnikom lažji dostop do zdravstvenih statističnih podatkov iz različnih virov na enem mestu. Portal smo leta 2017 prenovili – objavljene so nove vsebine, prenovljena pa je tudi drevesna struktura portala - ter s tem zagotovili boljšo preglednost in lažje iskanje informacij za uporabnike. Poleg tega so objavljeni tudi podatke, ki doslej niso bili na voljo v taki obliki. V letu 2020 bomo nadaljevali z delom vsebinskih dopolnitev portala, povezave s slovenskim portalom odprtih podatkov OPSI, ter širše promocije podatkovnega portala v obliki prvih objav podatkov ter na spletnih medijih. V letu 2019 bomo nadaljevali z aktivnostmi poenotene prikaza podatkov na lokalni ravni t.i. »Zdravje v občini« ter »Zdravje v regiji«, kjer bodo ponovno pripravljene in osvežene zdravstveni kazalniki na ravni občin in dodatno prikazi izbranih podatkov na nivoju statističnih regij.
 7. Vodenje klasifikacij in šifrantov: NIJZ v skladu z ZZPPZ upravlja tudi pomembne nacionalne klasifikacije in šifrante. Med najpomembnejše aktivnosti v letu 2020 sodijo:
 - Nadaljnje delo na šifrantu Vrst zdravstvenih storitev (VZS), ki je ključna sestavina sistema eNaročanja (priprava križnega šifranta VZS-VZD, analiza neuporabljenih/nepotrebnih šifer VZS, sprotno posodabljanje šifranta glede na zahteve stroke v skladu s predlaganim protokolom, priprava križnega šifranta VZS – ZZS obračunski šifranti);

- Sodelovanje z ZZS pri dopolnitvah šifranta Vrst zdravstvenih dejavnosti (VZD);
- Nadaljevanje dela na Mednarodni klasifikaciji bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov: v letu 2020 bo v ospredju analiza možnosti vpeljave MKB-11 v slovenski prostor glede na hkratno uporabo avstralske modifikacije.

Ključni izdelki na področju zagotavljanja podatkov in informacij o zdravju in zdravstvenem varstvu v letu 2020 bodo:

- Podatkovne baze za leto 2019 s spremljajočo dokumentacijo (metapodatki) in metodološka navodila za leto 2021;
- Prenovljena zbirka zunajbolnišničnih obravnav – postopna nacionalna implementacija;
- Objava podatkov večine zbirk, tudi tekočih raziskav in zdravstvenih kazalnikov na Podatkovnem portalu;
- Objava publikacije Zdravstveni statistični letopis na spletni strani NIJZ;
- S podatki za Slovenijo dopolnjene mednarodne baze: OECD, WHO, Eurostat, EMCDDA...;
- Izdelki v skladu z veljavnim Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2020;
- Podatki Nacionalne raziskave o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019);
- Podatki nacionalne ankete o izkušnjah pacientov v specialističnih ambulantah (PREMs);
- Vzdrževane klasifikacije in šifranti za področje zdravstva;
- Pripravljeni križni šifranti VZS – VZD, VZS – obračunski šifranti ZZS.

6.2. NAČRT PROGRAMA DELA ZA PLAČNIKA ZZS ZA LETO 2020

UPRAVLJANJE PREVENTIVNIH ZDRAVSTVENIH PROGRAMOV

NIJZ upravlja program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni, ki od leta 2018 združuje Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezni, razširjen program preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v (referenčnih) ambulantah družinske medicine in delovanje zdravstveno-vzgojnih centrov ter centrov za krepitev zdravja, v nov enovit Program integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni pri odraslih (Program Skupaj za zdravje).

Prioritetne naloge na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2020 bodo:

1. Razvoj intervencij in orodij: izdelali bomo priročnike in spremljajoča gradiva za uporabnike za intervencije Zdravo živim, Zvišan krvni tlak, Zvišane maščobe v krvi, za udeležence delavnic na področju sladkorne bolezni tipa 2, za program Varna vadba v nosečnosti in osnutek priročnika o meritvah telesne sestave. Izdali bomo priročnik za diplomirane medicinske sestre za izvajanje integrirane preventive KNB v ambulantah družinske medicine.
2. Usposabljanje izvajalcev: NIJZ bo izvedel Temeljno izobraževanje za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu – teoretični in praktični del in Temeljno izobraževanje za DMS v ADM – modul preventiva. Na področju usposabljanja bomo izvedli tudi obdobja srečanja timov v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravja ter supervizije za izvajalce svetovanja za opuščanje kajenja in psihoedukativnih delavnic. Prenovili bomo program usposabljanja, Modul preventiva, za diplomirane medicinske sestre v ADM. Koordinirali in strokovno usmerjali bomo mentorsko mrežo edukatorjev na področju sladkorne bolezni tipa 2 in psihoedukativnih delavnic.

3. Koordinativne naloge: Koordinacija izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki izvajajo programe preventive in krepitve zdravja, je ključna za doseganje ciljev teh programov, saj omogoča zagotavljanje ustrezne kakovosti, dostopnosti in učinkovitosti. NIJZ bo krepil mrežo podpornih partnerjev pri implementaciji programov preventive in krepitve zdravja, spodbujal izvajalce zdravstvene dejavnosti k povečanju deleža preventivno pregledanih odraslih oseb in k napotovanju v zdravstvenovzgojne centre, sodeloval z regijskimi odgovornimi zdravniki ter redno spremljal doseganje zastavljenih ciljev.
4. Spremljanje in evalvacija: NIJZ bo sistematično in postopno izvajal evalvacije zdravstvenovzgojnih delavnic in delovanja zdravstvenovzgojnih centrov oz. centrov za krepitev zdravja.
5. Komuniciranje: NIJZ bo izvajal aktivnosti za povečanje prepoznavnosti Programa KNB v splošni in strokovni javnosti - umeščanje vsebin preventive kroničnih nenalezljivih bolezni v že obstoječe strokovne in javne dogodke, spodbujanje in pomoč NVO in drugih deležnikov, kontinuirane medijske aktivnosti. Izvedli bomo Letno konferenco izvajalcev preventivnih in zdravstvenovzgojnih obravnav.
6. Gradiva za izvajalce in uporabnike: NIJZ bo zagotavljal gradiva za uporabnike delavnic in izvajalce programov preventive in krepitve zdravja v ZVC/CKZ.

Ključni izdelki na področju upravljanja preventivnih zdravstvenih programov v letu 2020 bodo:

- Priročniki za delavnice Zdravo živim, Zvišan krvni tlak, Zvišane maščobe v krvi;
- Priročnik za diplomirane medicinske sestre v ambulanti družinske medicine: Izvajanje integrirane preventive KNB v ADM;
- Izvedba Temeljnega izobraževanja za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu – teoretični in praktični del;
- Izvedba Temeljnega izobraževanja za DMS v ADM – modul preventiva (2 izvedbi);
- Poročilo o organizaciji in izvedenih aktivnosti ZVC/CKZ v 2019;
- Podporna gradiva za uporabnike in za izvajalce programov preventive in krepitve zdravja v ZVC/CKZ in v (R)ADM.

DRŽAVNI PROGRAM PRESEJANJA IN ZGODNJEGA ODKRIVANJA PREDRAKAVIH SPREMEMB IN RAKA NA DEBELEM ČREVESU IN DANKI – Program Svit

Državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki - Program Svit se izvaja od leta 2009. Namenjen je zgodnjemu in pravočasnemu odkrivanju bolezni pri prebivalcih Slovenije. Cilji programa so zmanjšati umrljivost in obolevnost za RDČD, zmanjšati stroške zdravljenja, izboljšati kakovost življenja obolelih in izboljšati kakovost obravnave bolnikov.

Pravico do brezplačnega sodelovanja imajo osebe v ciljni starostni skupini ob urejenem obveznem zdravstvenem zavarovanju. V letu 2015 se je starost ciljne populacije razširila na 50 do vključno 74 let. Posamezen cikel programa traja dve leti. Vsaki dve leti ciljna populacija po pošti prejme vabilo za sodelovanje v programu in teste za ugotavljanje prikrite krvavitve v blatu. Udeleženci s pozitivnim testom so napoteni na presejalno kolonoskopijo, ki omogoča zgodnje odkrivanje raka na debelem črevesu in danki (RDČD) ter hkratno odstranjevanje polipov, ki so v 70 do 90 % primerov vzrok za nastanek bolezni. Program Svit obsega pošiljanje vabil za sodelovanje v programu, pošiljanje kompleta za odvzem vzorcev blata, laboratorijski pregled vzorcev, obvestila o rezultatih preiskav in ustrezno nadaljnjo diagnostiko (presejalna kolonoskopija s histologijo, prva konziliarna obravnava oseb z odkritim RDČD).

Upravljaec Programa Svit je NIJZ. Ključne aktivnosti upravljanja zajemajo načrtovanje izvajanje programa, spremljanje in evalvacijo programa, nadzor in zagotavljanje kakovosti programa, koordinacijo izvajanja programa, komuniciranje z javnostmi s ciljem informiranja in motiviranja za vključevanje v program, zagotavljanje razvoja programa in potrebnih izobraževanj izvajalcev za kakovostno izvajanje storitev. NIJZ izvaja poleg upravljanja Programa Svit tudi vabljenje v program, testiranje ciljne populacije na prikrito krvavitev v blatu ter organiziranje kolonoskopij za osebe s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu.

V letu 2020 se izvaja šesti krog presejanja, ki se bo zaključil v decembru 2020. Potekale bodo aktivnosti za vključevanje oseb v program in koordiniranje aktivnosti izvajanja programa skladno z evropskimi smernicami. Mesečno bo poslano do 25.000 vabil, ne-odzivnikom bodo poslani opomniki, poslani bodo kompleti za odvzem vzorcev blata. Izvajale se bodo laboratorijske analize vzorcev blata, pošiljali izvidi udeležencem in izbranim osebnim zdravnikom, naročali se bodo pacienti na kolonoskopijo, pošiljala obvestila o terminu in lokaciji kolonoskopije. Aktivnosti bodo potekale v sodelovanju z izbranimi osebnimi zdravniki ter pooblaščenimi kolonoskopskimi in histopatološkimi centri.

Izdelane bodo analize in poročila o poteku programa, ki bodo objavljena na spletni strani programa in v različnih člankih. Komunikacijske dejavnosti se bodo prilagodile tako strokovni kot splošni javnosti z namenom večanja ozaveščenosti o problematiki RDČD in pomenu rednega sodelovanja v Programu Svit. Izvedli bomo javnomnenjsko raziskavo o razumljivosti in dostopnosti informacij o Programu Svit in na podlagi rezultatov pripravili načrt prenove gradiv oziroma uvedbe novih načinov osveščanja.

V letu 2020 bo ob že utečenem izvajanju nalog pozornost namenjena nadaljnjemu zviševanju odzivnosti ciljne populacije, prilagajanju informacijskega sistema novim potrebam, dodatnemu izboljševanju kakovosti storitev vseh izvajalcev ter iskanju dodatnih finančnih virov za tehnološko prenovu informacijskega sistema.

V programu se bodo zasledovali naslednji cilji: povabiti več kot > 90% ciljne populacije; odzivnost vabljenе populacije na vabilo v program > 65%; odzivnost vabljenе populacije na poslan test na prikrito krvavitev v blatu > 80%, delež neuporabnih testov < 5%. Ciljani kazalniki kakovosti so postavljeni tudi pri vseh ostalih aktivnostih v programu.

Posebej izpostavljamo naloge, ki jih opravljajo območne enote NIJZ na področju Programa Svit:

1. Priprava akcijskih načrtov območnih enot in poročila;
2. Vzpostavitev podporne mreže NVO, povezovanje z organizacijami v lokalni skupnosti, vsaj en dogodek vključuje sodelovanje regijskih ambasadorjev in podpornikov Programa Svit;
3. Diseminacija enotnih sporočil o Programu Svit različnim ciljnim populacijam;
4. Organizacija ali sodelovanje na promocijskih dogodkih;
5. Povezovanje in sodelovanje z zdravstvenimi delavci v osnovni zdravstveni dejavnosti, srečanje s predstavniki Svitovih kontaktnih točk v zdravstvenih domovih;
6. Povezovanje z občinami in delovnimi organizacijami v podporo programu;
7. Sodelovanje s sodelavci na nacionalnem nivoju in spremljanje stanja.

PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO OTROK IN MLADINE

Preventivno zdravstveno varstvo otrok in mladine se izvaja v okviru nacionalnega preventivnega programa na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Namen preventivnega programa je izboljšati telesno, duševno in socialno zdravje otrok in mladine, izboljšati dostopnost z zagotavljanjem enakosti in kakovosti obravnave in izboljšati spremljanje kazalnikov zdravja. NIJZ opravlja koordinativno vlogo preko regionalne ravni na področju vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike.

Posebej izpostavljamo naloge, ki jih opravljajo območne enote NIJZ na področju preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladine:

- izvedena srečanja z izvajalci na območni ravni (tri srečanja);
- izvedeno izobraževanje za sodelavce na območnih enotah oziroma izvajalcev vzgoje za zdravje;
- spremljanje izvajanja vzgoje za zdravje z vidika uporabnika (šole);
- pregled sodelovanja zdravstvenih delavcev z vrtci in šolami;
- posodobitev obstoječih vsebin vzgoje za zdravje za različne ciljne skupine;
- redno zbiranje podatkov o izvajanju vzgoje za zdravje;
- spremljanje pokritosti z vzgojo za zdravje vrtcev in šol – priprava poročila po dostopnosti in pokritosti vrtcev/šol z dejavnostmi;
- izvedba izobraževanj za izvajalce vzgoje za zdravje v okviru rednih srečanj (skupna tema);
- sodelovanje med območnimi enotami (strokovna podpora, pomoč pri reševanju težav, izmenjava izkušenj ter organizacija vsaj dveh sestankov);
- sodelovanje s ključnimi lokalnimi deležniki za podporo izvajanju programa zdravstvenega varstva otrok in mladine.

UPRAVLJANJE NACIONALNEGA PROGRAMA DUŠEVNEGA ZDRAVJA

V okviru Nacionalnega programa duševnega zdravja bomo izvajali naloge strokovnega usmerjanja, koordinacije, spremljanja in evalvacije centrov za duševno zdravje odraslih oz. otrok in mladostnikov. Pripravljali, izdajali in distribuirali bomo gradiva ter promocijske materiale za izvajalce in uporabnike nacionalnega programa.

Prioritetne naloge na področju upravljanja Nacionalnega programa duševnega zdravja v letu 2020 bodo:

1. Usposabljanje timov centrov za duševno zdravje odraslih ter otrok in mladostnikov; usposabljanje drugih izvajalcev v primarnem zdravstvenem varstvu; usposabljanje regijskih koordinatorjev; usposabljanje deležnikov v lokalnih okoljih.
2. Koordinacija izvajalcev nacionalnega programa duševnega zdravja je ključna aktivnost, ki zagotavlja doseganje kakovosti obravnav in usmerjenost na uporabnika. Z vzpostavitvijo regijske in lokalne koordinacije krepimo povezanost deležnikov ter večjo dostopnost programa.
3. Spremljanje in evalvacija programa bo vključevala zunanjo in notranjo evalvacijo.
4. Nacionalni program duševnega zdravja smo poimenovali Program Mira, ki ga bomo komunicirali preko spletnih strani, medijskih objav, gradiv za strokovno javnost in uporabnike.

Ključni izdelki na področju upravljanja Nacionalnega programa duševnega zdravja v letu 2020 bodo:

- Izvedba tematskih usposabljanj za regijske koordinatorje NIJZ. Izvedba usposabljanj patronažnih DMS in pediatrov po programu SZO MHGAP. Izvedba usposabljanj za time CDZO;
- Protokoli sodelovanja med Centri za duševno zdravje in službami na primarni in sekundarni ravni zdravstvenega varstva;
- Načrt spremljanja in evalvacije centrov za duševno zdravje. Poročilo o evalvaciji centrov za duševno zdravje;
- Strokovna in promocijska podpora gradiva za delovanje centrov za duševno zdravje.

IZVAJANJE ZDRAVSTVENIH STORITEV ZA UGOTAVLJANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

ODZIVANJE IN UKREPANJE OB POJAVU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Spremljanje nalezljivih bolezni, pravočasna zaznava in obravnava dogodkov, povezanih z nalezljivimi boleznimi, je ena od pomembnih nalog, ki jih opravljajo epidemiologi Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). Pojav nalezljive bolezni oziroma dogodek, povezan z nalezljivo boleznijo, zahteva dobro pripravljenost, učinkovito usklajevanje in hiter odziv, ki mora temeljiti na oceni tveganja. Zato se bodo epidemiologi, tako na centralni, kot na območnih enotah, tudi v letu 2020 neprekinjeno (24/7) odzivali na vse dogodke, ki bi lahko predstavljali tveganje za javno zdravje. Z izvajanjem zdravstvenih storitev, tudi terenskih, kot so epidemiološko poizvedovanje, anketiranje, vzorčenje, ocenjevanje tveganj, ter z pravočasnimi, sorazmernimi in usklajenimi ukrepi za preprečitev širjenja in obvladovanje nalezljivih bolezni, čim bolj minimalizirali vplive na javno zdravje. Med te ukrepe sodijo zaščita tesnih kontaktov, zaščita z zdravili, cepljenje v skladu z epidemiološkimi indikacijami.

O vseh dogodkih bomo preko notnih komunikacijskih kanalov obveščali tako splošno kot strokovno javnost.

VARSTVO PRED STEKLINO IN IZVAJANJE DOLOČENIH CEPLJENJ IN ZAŠČITE Z ZDRAVILI

Steklina še vedno spada med nalezljive bolezni z zelo visoko umrljivostjo. V letu 2016 je Slovenija izpolnila pogoje Svetovne organizacije za zdravje živali (OIE), za razglasitev države proste stekline. Za vzdrževanje statusa stekline prosta država, bomo tudi v letu 2020 izvajali naslednje aktivnosti in ukrepe: dopolnjevanje/posodabljanje že obstoječih postopkov in priporočil za obravnavo oseb, izpostavljenih nevarnosti za steklino, zagotavljanje uveljavitve nacionalnih priporočil, vzpostavljanje enotne baze za evidentiranje antirabičnih obravnav.

V sodelovanju z veterinarsko stroko in inšpekcijskimi službami bomo sodelovali in spremljali predpise s področja veterine, ki bodo vplivali na način antirabičnih obravnav / cepljenj ljudi.

6.3. NAČRT TERCIARNE DEJAVNOSTI ZA LETO 2020

Priloga - Obrazec 6: Načrt terciarne dejavnosti - *podrobnejša obrazložitev načrta terciarne dejavnosti, ki bo izvajana v letu 2020 in višino sredstev, ki jih prejme iz tega naslova.*

PROGRAM UČENJA

Program učenja je namenjen prenosu znanja in usposobljenosti s področja javnega zdravja na zdravstvene delavce in sodelavce. V programu učenja bo sodelovalo več kot 50 glavnih in neposrednih mentorjev. V okviru Programa učenja bomo tudi v letu 2020 organizirali šest enotedenskih tečajev za zdravnike in doktorje dentalne medicine, ki opravljajo pripravništvo, pri katerih se bodo seznanili s področjem javnega zdravja in sodobnim reševanjem izzivov na tem področju. Poleg tega bomo organizirali najmanj 15 strokovnih seminarjev, namenjenih prenosu znanja s področja javnega zdravja na sodelavce, ki so vključeni v posamezne programe na področju javnega zdravja.

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA POSEBNA ZNANJA

V program usposabljanja za posebna znanja sodijo tista izobraževanja, ki so organizirana znotraj NIJZ za zunanje zdravstvene delavce in sodelavce. Namenjena so prenosu znanja in najnovejših dognanj iz prakse in literature v prakso na konkretnih zdravstvenih področjih. V letu 2020 bomo nadaljevali z organizacijo programa usposabljanja, ki smo ga izvajali že v preteklih letih in sicer:

- Varo cepljenje, dobra skladiščna-distribucijska praksa cepiv (za odgovorne osebe za sprejem, shranjevanje in sledljivost zdravil in za zdravstvene delavce, ki rokujejo s cepivom);
- Regijske delavnice o cepljenju (za zdravstvene delavce, ki izvajajo cepljenje in rokujejo s cepivom).

PROGRAM RAZVOJA IN RAZISKOVANJA

Program razvoja in raziskovanja obsega aplikativne raziskovalne in razvojne projekte, ki zagotavljajo napredek v izvajanju najvišje izvedenske (ekspertne) ravni ter oblikovanje usmeritev na posameznem področju dela.

NIJZ v okviru terciarnega razvoja in raziskovanja vsako leto pripravi interne projekte, ki so potrebni za razvoj posameznih področij. Nekateri teh projektov oziroma raziskovalnih nalog tečejo več let, nekateri pa se zaključijo v enem letu. Ti projekti pomagajo vzpostaviti novo področje delovanja ali raziskovanja kot npr. področje ustnega zdravja. NIJZ ta sredstva uporablja tudi za sofinanciranje različnih evropskih projektov, ki so pomembni za razvoj javnega zdravja v Sloveniji.

Zagotavljanje lastne udeležbe pri nekaterih slovenskih razvojnih projektih:

- **Novi pristopi k oceni neregistrirane porabe alkohola v Sloveniji (NRPA 2019-2020)**

Namen projekta je narediti oceno neregistrirane porabe alkohola v Sloveniji. Cilji projekta so:

- Izvedba kvalitativne raziskave o vrstah neregistriranega alkohola, med osebami, ki trenutno ali so v preteklosti pile tvegano ali škodljivo. Priprava vprašalnika za oceno neregistrirane porabe alkohola v skladu s SZO smernicami in izvedba le-tega v okviru nacionalne raziskave EHIS 2019.
- Analiza zbranih podatkov ter primerjava z registrirano porabo alkohola v Sloveniji.
- Primerjava slovenskih podatkov s podatki za druge države.

V letu 2019 smo zbrali podatke v okviru nacionalne raziskave EHIS 2019, v letu 2020 pa bomo te podatke analizirali in jih primerjali z registrirano porabo alkohola in poiskali še morebitne dodatne vire podatkov, ki bi pomagali ovrednotiti višino neregistrirane porabe alkohola v Sloveniji. Prav tako bomo dobljene rezultate primerjali z rezultati drugih držav, ki so podobne ocene pripravljale pod okriljem WHO.

- **Epidemiološko spremljanje okužb s SARS-CoV-2 v priložnostnih skupinah**

V sodelovanju z NLZOH in Zavodom RS za transfuzijsko medicino že poteka zbiranje in shranjevanje serumov nosečnic v skladu s protokoli NIJZ za epidemiološko spremljanje okužbe s HIV z nevezanim anonimnim testiranjem. Omenjeni serumi, ki se zberejo ob presejanju na sifilis, bodo uporabljeni tudi za pri načrtovanem epidemiološkem spremljanju.

Izbrani laboratoriji ali zdravstvene organizacije bodo zbirali in shranjevali tudi serume ostalih priložnostnih skupin ljudi, ki bodo določene naknadno. Zbirali se bodo v skladu z metodologijo, ki jo bomo pripravili.

Ko bo na voljo validiran serološki test za dokazovanje označevalcev okužbe s SARS-CoV-2, bodo zbrani vzorci serumov nosečnic nevezano anonimno testirani na označevalce okužbe s SARS-CoV-2, ki ga bo izvajal izbran laboratorij. Rezultate bo laboratorij sporočal NIJZ in testirane vzorce predal NIJZ v shrambo.

Glede načina testiranja vzorcev zbranih v ostalih opazovanih skupinah se bo odločilo kasneje. Pred izvedbo testiranja bomo pridobili privolitev etične komisije.

Pridobili bomo informacije glede spreminjanja prevalence označevalcev okužbe s SARS-CoV-2, kar bo omogočalo presojo glede priprave in spreminjanja ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljive bolezni COVID-19.

- **P3-0124 Metabolni in prirojeni dejavniki reproduktivnega zdravja, porod II**

Namen projekta je poglobljeno raziskovanje različnih vidikov reproduktivnega zdravja s ciljem krepitve zdravja žensk in družin. Podpira usmeritev javnega zdravja v krepitev zdravja v zgodnjem obdobju življenja s kratkoročnimi in dolgoročnimi učinki (krepitev zdravja otrok, mater, očetov, družin); nova znanstvena spoznanja za pripravo programov krepitve zdravja različnih populacij (otroci, ženske in moški v reproduktivnem obdobju).

Vloga NIJZ: Raziskovanje individualnih in kontekstualnih psihosocialnih dejavnikov zaščite in tveganja telesnega in duševnega zdravja žensk v nosečnosti in po porodu – vidiki porodnega okolja in zdravstvenih strokovnjakov. Glavni cilji NIJZ na projektu v letu 2020: raziskovanje in razvoj teoretskih pristopov na področju obporodne oskrbe za Slovenijo in njihov prikaz. Glavne aktivnosti in izdelki NIJZ v letu 2020: priprava publikacije Porodni prostor (delovni naslov).

– **P3-0339 Raziskave na področju javnega zdravja**

Glavni namen projekta je raziskovanje na področju uvajanja novih rešitev na področju javnega zdravja, zlasti na področju družinske medicine, epidemiološkega spremljanja nalezljivih bolezni, organizacije zdravstvenega varstva, medicinske rehabilitacije in medicinske antropologije.

Vloga NIJZ: Glavni partner, ki koordinira področje epidemiologije, kroničnih nenalezljivih bolezni, organizacije zdravstvenega varstva in medicinske antropologije. Plan 2020: nadaljevanje dela na projektih - sodelovanje v mednarodnih projektih, objava strokovnih člankov, predvsem v tujih revijah z visokim IF.

– **P3-0395 Prehrana in javno zdravje**

Prehrana in življenjski slog imata pomembno vlogo pri naraščanju pogostosti kroničnih nenalezljivih bolezni tako v Sloveniji in kot tudi drugod po svetu. V javnem raziskovalnem programu z naslovom »Prehrana in javno zdravje« poleg NIJZ sodelujejo še Univerzitetni klinični center v Ljubljani, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Visoka šola za storitve v Ljubljani, raziskovalni program vodi Inštitut za nutricionistiko iz Ljubljane.

Cilji raziskovalnega programa so razdeljeni v štiri tematske sklope, in sicer: razvoj metodologij prehranskih raziskav, raziskovanje vedenjskega sloga in zdravstvenega statusa populacije, vrednotenje pristopov za učinkovito promocijo zdrave prehrane ter razvoj funkcionalnih živil. Raziskovalna skupina je sestavljena multidisciplinarno, program pa povezuje inštitucije, ki se ukvarjajo z raziskavami na področju prehrane. Program dela je usmerjen v raziskovanje zelo različnih problemov s področja prehrane. Med drugim raziskujemo, kako so različne skupine ljudi izpostavljene s prehrano povezanim tveganjem, iskali bomo inovativne pristope ozaveščanja ljudi v smeri spreminjanja prehranskih navad in vedenjskega sloga, ter vrednotili vlogo različnih živil pri podpori zdravja ljudi.

Raziskovalni program »Prehrana in javno zdravje« podpira obstoječe nacionalne zdravstvene in razvojne prioritete, usklajen pa je tudi s predlogom Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025, namen katere je izboljšati prehranske in gibalne navade prebivalcev od najzgodnejšega obdobja življenja do pozne starosti.

Plan 2020: Podpora Nacionalnemu programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025 s pripravo podatkov, stališč in mnenj. Raziskovalni projekti: H2020 HBM4EU, ARRS L7-1849 izzivi doseganja ustrezne preskrbljenosti z vitaminom D pri odraslih prebivalcih, ARRS NUTRIHEALTH L3-8213, ARRS »Sladkor v prehrani«, ARRS L1-9191 »Droge, alkohol, tobak«. Programi JZ: Portal PREHRANA.SI, Nacionalni program humanega biomonitoringa. Joint Action programi: Best ReMap in EUREMO. Sodelovanje na znanstvenih in strokovnih konferencah, objave znanstvenih dosežkov, mentorstva diplomantom, magistrandom in doktorandom. Dolgoročni znanstveno-raziskovalni razvoj programske skupine in uspešne kandidature na razpise.

– **L1-9191 Prepovedane droge, alkohol in tobak: Epidemiologija na osnovi odpadnih vod, uspešnost čiščenja in ranljivost vodnega sistema**

Epidemiologija na osnovi odpadnih vod (ang. »Wastewater-based epidemiology«; WBE) je inovativen (okoljski) pristop pridobivanja informacij o izpostavljenosti različnim dejavnikom tveganja v izbranih populacijah. Temelji na preučevanju in merjenju vsebnosti humanih metabolitov (biomarkerjev) v odpadnih vodah. Naloga NIJZ bo povezovanje zdravstvenih z okoljskimi podatki, ocena izpostavljenosti.

Plan 2020: Sodelovanje pri promociji projekta in implikacijah za javno zdravje, vrednotenje zbranih podatkov v povezavi z izbranimi zdravstvenimi učinki v populaciji.

- **V3-1716 Nacionalna raziskava življenjskega sloga, stališč, zdravja in spolnosti (ŽSSZS 2): Analize spolnega vedenja, poučenosti, stališč in zdravja v zvezi s spolnostjo prebivalcev Slovenije**

Raziskava je bila izvedena v verjetnostnem vzorcu prebivalcev Slovenije, starih od 18 do 49 let:

V skladu s časovnico dogovorjeno z MZ bomo v letu 2020:

- Pripravili poročilo o spolnem vedenju moških in žensk starih od 18 do 49 let, ki prebivajo v Sloveniji;
 - Analizirali bomo zbrane podatke o porazdelitvi SPO, kot o njih poročajo prebivalci Slovenije, in o dejavnikih, ki so povezani s SPO in pripravili poročilo;
 - Začeli z analizami poučenosti o spolnosti, o okužbi s HIV, in drugih SPO in stališčih v zvezi s spolnostjo.
- **V3-1729 Pregled stališč, znanja in trenutnih praks glede elektronskih cigaret med zdravstvenimi delavci, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in opuščanja kajenja, ter priprava izobraževalnih gradiv za enotno in z dokazi podprto svetovanje pacientom**

Namen projekta je pridobiti podatke o stališčih, znanju in trenutnih praksah glede elektronskih cigaret med zdravstvenimi delavci, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in opuščanja kajenja, da bi lahko pripravili ustrezno izobraževalno gradivo za enotno in z dokazi podprto svetovanje pacientom.

V projektu bomo na NIJZ pregledali relevantno literaturo s področja in pripravili poročilo, zasnovali in izvedli raziskavo (s pomočjo spletne ankete) ter nato pripravili izobraževalna gradiva in objave. Glavni cilji NIJZ na projektu v letu 2020: Diseminacija izsledkov raziskave in gradiva in zaključek projekta.

- **V3-1720 Analiza stanja in ocena kadrovskih potreb za izvajanje zdravljenja raka v Republiki Sloveniji**

Namen projekta je analizirati stanje in pripraviti oceno kadrovskih potreb za zdravljenje raka v Sloveniji. Plan 2020: Manjše vsebinske analize po nalogi koordinatorskega.

- **V3-1721 Varnost zdravstvenega osebja pri obravnavi pacientov**

Namen projekta je natančneje ugotoviti obseg razširjenosti agresije nad zaposlenimi v zdravstvu in postaviti okvir za funkcionalno izobraževanje prepoznavanja agresivnega vedenja ter morebitnih možnih ukrepov.

Projekt »Varnost zdravstvenega osebja pri obravnavi bolnikov« se konca meseca aprila 2020 zaključuje. V letu 2020 (januar in februar) poteka delo na DP6, ki je usmerjeno v izdelavo predlogov ukrepov in rednega izobraževanja zaposlenih na področju obvladovanja agresije. Meseca marec in april (DP7) sta namenjena diseminaciji in pregledu že opravljenih diseminacijskih aktivnosti. Mejniki in izdelki v letu 2020:

M2: Poročilo in predlog ukrepov in rednega izobraževanja zaposlenih na področju obvladovanja agresije

M4: Poročilo o opravljenih aktivnosti diseminacije projekta.

- **L3-8213 Prehrana otrok in odraslih kot zaščitni dejavnik ali dejavnik zdravstvenih tveganj**
- NUTRIHEALTH je nacionalna raziskava, v kateri raziskujemo preskrbljenost odraslih prebivalcev Slovenije z nekaterimi za zdravje pomembnimi vitamini in mikrohranili ter nekatere povezave z

zdravjem. V zadnjih letih ugotavljamo, da je za prebivalce Slovenije še posebno pomembna preskrbljenost z nekaterimi hranili, kot so npr. vitamin D, jod, folna kislina, vitamin B12 in železo, vendar pa je ustreznost preskrbljenosti mogoče natančno ugotoviti le z laboratorijskimi preiskavami. V ta namen bomo sodelujočim v raziskavi NUTRIHEALTH odvzeli vzorec urina in krvi ter v laboratoriju določili njihove vrednosti. Sodelujoči bodo povabljeni tudi na zdravstveni pregled z ultrazvokom ščitnice, s katerim bomo spremljali epidemiologijo ščitničnih bolezni.

NUTRIHEALTH je nadaljevanje nacionalne prehranske raziskave EU MENU Slovenija (Sl. Menu 2017), ki jo vodi NIJZ in v okviru katere zbiramo podatke o zaužitih količinah živil, prehranskih navadah in zdravstvenem stanju prebivalcev Slovenije. NIJZ pri NUTRIHEALTH sodeluje pri pripravi raziskovalnega vzorca, pridobivanju podatkov o oceni prehranjenosti, samoocenjenem zdravstvenem stanju ter antropometriji. NIJZ vodi delovni sklop implikacij za javno zdravje.

Projekt je v zaključni fazi (30. april 2020), ki je namenjena predvsem diseminaciji rezultatov raziskave in pripravi zaključnega poročila. Zaključna strokovna konferenca bo 8. aprila 2020 (Ljubljana), dogodek je načrtovan skupaj s koordinatorjem projekta (NUTRIS). V pripravi so vsebine in orodja za diseminacijo rezultatov.

– **J5-1796 E-znanje za duševno zdravje: razvoj, implementacija in evalvacija spletnih intervencij za preprečevanje samomora in krepitev duševnega zdravja**

Namen projekta je razviti, implementirati in evalvirati za slovenski prostor inovativne in prilagojene kvalitetne interaktivne spletne vsebine za ustrezno prepoznavo samomorilnega vedenja in ukrepanje ob tem.

Specifični cilji predlaganega projekta so:

Razviti program na osnovi spletne platforme za podporo usposabljanja v slovenskem jeziku za krepitev znanja in veščin preprečevanja samomorilnega vedenja. Platforma bo razvita za dve ciljni skupini, in sicer za A) laično javnost in B) strokovnjake, ki se srečujejo z ranljivimi skupinami prebivalstva.

Evalvirati izvedljivost in uporabnost razvite platforme

Evalvirati učinkovitost razvitega programa na osnovi spletne platforme v primerjavi z učinkovitostjo klasičnih programov

Zagotoviti ciljnim skupinam dolgoročno dostopnost validiranih programov za preprečevanje samomora.

Plan 2020: pripravili bomo osnutke vsebin za pripravo spletnih orodij za različne ciljne skupine, oblikovali bomo osnutke spletnih izobraževalnih modulov za različne ciljne skupine.

– **V3-1902 Analiza prehranske sestave obrokov v osnovnih šolah in testiranje učinkovitosti računalniškega modela v podporo implementaciji smernic za zdravo prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih v Sloveniji**

Ključna cilja v letu 2020 v projektu sta naslednja:

- Izvedba vzorčenja in analize sestave šolskih obrokov v osnovnih šolah v Sloveniji;
- Uvedba računalniškega modela v podporo implementaciji smernicam zdravega prehrane v osnovne šole.

Glavne aktivnosti in izdelki NIJZ na projektu v letu 2020:

- Priprava navodil za izvedbo vzorčenja obrokov v osnovnih šolah;
- Priprava nabora osnovnih šol, ki bodo vključene v raziskavo;
- Analiza obrokov v osnovnih šolah;
- Izvedba anketiranja med osnovnimi šolami;
- Izvedba usposabljanj v testni skupini osnovnih šol.

– **V5-1905 Analiza arhitekturnih rešitev slovenskih zdravstvenih in socialno varstvenih zavodov**

V letu 2020 bo potekalo delo na DP1 do DP3. Delo na DP1 se bo v mesecu marcu zaključilo z raziskovalnim poročilom »Pregled arhitekturnih rešitev slovenskih zdravstvenih in socialno

varstvenih zavodov«. Od meseca aprila do konca meseca julija bo potekal DP2, ki bo pregledal ekonomiko gradnje in vzdrževanja zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodov. DP2 bo prispeval k raziskovalnemu poročilu »Pregled ekonomike gradnje in vzdrževanja zdravstvenih in socialno varstvenih zavodov«. Od meseca avgusta do konca meseca decembra bo potekal DP3, ki bo prispeval k raziskovalnemu poročilu »Raziskovalno poročilo: Prostorska umestitev zdravstvenih in socialno varstvenih zavodov glede namena delovanja, demografskih sprememb, okoljskih značilnosti in vpliva na javno zdravje.

- **V3-1908 Delež bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2, ki se zdravijo brez zdravil, in delež oseb z neprepoznano sladkorno boleznijo**

Raziskava Odkrijmo sladkorno bo prikazala realnejšo sliko trenutnega stanja števila neodkritih bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2.

Cilji projekta so:

- Oceniti delež tistih bolnikov s sladkorno boleznijo, pri katerih sladkorna bolezen še ni odkrita;
- Oceniti delež tistih, ki imajo odkrito sladkorno bolezen, vendar jo obvladujejo brez zdravil;
- Ugotoviti razširjenost sladkorne bolezni v posameznih skupinah prebivalstva (starost, spol, socialno-ekonomski status, geografsko območje);
- Pripraviti predloge in priporočila za razvoj, implementacijo in evalvacijo ustreznih programov za preprečevanje in zgodnje odkrivanje sladkorne bolezni.

Plan 2020: oceniti delež tistih bolnikov s sladkorno boleznijo, pri katerih sladkorna bolezen še ni odkrita; oceniti delež tistih, ki imajo odkrito sladkorno bolezen, vendar jo obvladujejo brez zdravil.

- **V3-1909 Ugotavljanje vzrokov za hospitalizacije pacientov zaradi sladkorne bolezni**

Dosedanji način zbiranja podatkov ne daje dejanske slike, saj je kodiranje vzrokov hospitalizacije pogosto pod vplivom glavne diagnoze oziroma več diagnoz bolezni, ki jih imajo hospitalizirani bolniki. Podobno je tudi pri zapletih.

Cilji projekta so:

- Preveriti vzroke hospitalizacij bolnikov s sladkorno boleznijo;
- Zagotoviti ustrezno kodiranje vzrokov za hospitalizacijo bolnikov s sladkorno bolezen;
- Vzpostaviti kazalnike kakovosti zdravstvene obravnave bolnikov s sladkorno boleznijo.

- **Dober tek, študent!**

Namen projekta je posodobitev obstoječih smernic prehranjevanja za študente, pilotni razvoj spremljanja študentske prehrane, enoten koncepta nadzora prehrane s strani študentov inšpektorjev, nadgradnja kriterijev certifikata Zdrava izbira ter vzpostavitev modela usposabljanja ponudnikov študentske prehrane.

Ključne aktivnosti 2020:

- Razvoj promocijskega materiala;
- Pregled stanja na področju študentske prehrane;
- Posodobitev smernic za ponudnike študentske prehrane;
- Priprava vsebin za praktično usposabljanje ponudnikov študentske prehrane ter razvoj pristopa za podeljevanje znaka Zdrava izbira;
- Izvedba usposabljanja za študente inšpektorje in komisijo;
- Razvijanje pristopa strokovnega spremljanja prehrane pri ponudnikih;
- Evalvacija procesa.

- **Kontinuirano posodabljanje spletnega portala Šolski lonec za podporo implementaciji nacionalnih prehranskih smernic**

Splošni cilj projekta Šolski lonec III. je širitev veščin za uporabo e-orodja za načrtovanje šolskih obrokov, skladno s smernicami zdravega prehranjevanja.

Glavna cilja projekta v letu 2020:

- Razviti e-orodje za načrtovanje šolskih obrokov;
- Zagotoviti usposabljanja za organizatorje prehrane v osnovnih šolah na terenu.

Aktivnosti v letu 2020:

- Razvoj e-orodja za načrtovanje šolskih obrokov;
- Priprava nabora osnovnih šol, ki bodo pristopila k usposabljanju v zvezi e-orodjem za načrtovanjem šolskih obrokov;
- Vzpostavitev kurikulumu usposabljanja za organizatorje prehrane v zvezi z prenovljenimi smernicami zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih in e-orodjem za načrtovanje šolskih obrokov.

Zagotavljanje lastne udeležbe pri nekaterih evropskih razvojnih projektih:

– **ASTAHG – Alpine Space Transnational Governance of Active and Healthy Ageing**

Cilj projekta ASTAHG je izboljšati zmogljivost upravljanja regionalnih politik, aktivnega in zdravega staranja (AHA) ter olajšati prenos inovacij in pobud v alpskem prostoru. ASTAHG bo ustanovil mednarodni upravni odbor AHA za usklajevanje in oceno regionalnih politik ter objavil nabor dobrih praks in inovacij ter okvir za načrtovanje novih politik in pobud v AHA.

Glavni cilji NIJZ na projektu v letu 2020:

- Vzdrževanje mreže identificiranih deležnikov;
- Nadgradnja pregled dobrih praks in inovacij na področju AHA;
- Diseminacija dotedanjih rezultatov projekta.

Glavne aktivnosti in izdelki NIJZ na projektu v letu 2020:

- Vzdrževanje mreže identificiranih deležnikov;
- Nadaljevanje nabora dobrih praks, inovacij in pobud;
- Priprava različnih poročil (Poročilo konference, Poročilo o anketnem zbiranju podatkov...);
- Organizacija sestanka/dogodka s projektnimi partnerji in organizacija sestanka TGB (Transnational Governance Board of AHA), Slovenija, december 2020;
- Komunikacijske aktivnosti;
- Priprava ASTAHG objave za EU raven.

Dodana vrednost za NIJZ/Republiko Slovenijo kot rezultat projektnih aktivnosti v letu 2020: Metodologijo projekta AHA.si za povezovanje sektorjev na tematike staranja bomo imeli možnost regijsko nadgraditi v projektu ASHTAG. Gre za projekt v okviru Evropske regijske strategije za področje Alpske regije (EUSALP), na temo zdravja v vseh politikah na staranju, pri katerem sodelujeta OE NG in OE KR. Na CE NIJZ se bomo potrudili, da bomo projektne izkušnje / rezultate nadalje povzemali/ implementirali tudi v druge regije.

– **Pre-testing of new variables for future European Health Interview Survey waves (EHIS pilot)**

Splošni cilj projekta je kvalitativno in kvantitativno testiranje slovenske različice anketnih vprašanj o pozitivnem duševnem zdravju (inštrument MHC-SF, 14 vprašanj) in izkušenj pacientov (10 vprašanj), predlaganih za morebitno vključitev v prihodnje izvedbe European Health Interview Survey (EHIS; v Sloveniji jo izvajamo kot Anketo o zdravju in zdravstvenem varstvu). Rezultati in zaključki kvalitativnega testiranja (tj. kognitivnih intervjujev) bodo omogočili prilagajanje in izboljšanje prevedenih različic instrumentov, ki bodo kasneje kvantitativno preizkušeni na terenu s pomočjo zbiranja podatkov v Anketi o zdravju in zdravstvenem varstvu 2019.

Glavni cilji NIJZ na projektu v letu 2020:

- Pridobitev končnih podatkov pridobljenih z vključitvijo anketnih vprašanj o pozitivnem duševnem zdravju in izkušnjah pacientov v Nacionalno raziskavo o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019): urejanje podatkov, uteževanje podatkov in priprava končne baze

podatkov glede na zahteve Eurostata. Analiza podatkov in priprava končnega poročila projekta.

Glavne aktivnosti in izdelki NIJZ na projektu v letu 2020:

- Urejanje podatkov o pozitivnem duševnem zdravju in izkušnjah pacientov v Nacionalno raziskavo o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019), uteževanje podatkov, analiza podatkov in priprava dokumentov za Eurostat (končni podatki in končno poročilo).

– **EUnetHTA (European Network for Health Technology Assessment) Joint Action 3**

JA EUnetHTA 3 (2016 – 2020) je predstavljen kot zaključna pomoč Evropske komisije za vzpostavitev nacionalnih organov za vrednotenje zdravstvenih tehnologij v posameznih državah in s tem vzpostavitev vrednotenja zdravstvenih tehnologij v vseh državah ter vzpostavitev trajnega sodelovanja med evropskimi državami. Ministrstvo za zdravje RS v projektu JA EUnetHTA 3 sodeluje kot pridruženi partner, kot sodelujoči organizaciji (affiliated entity) pa sta vključena še Nacionalni inštitut za javno in Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke.

Projekt se uradno zaključuje maja 2020, vendar je predlagano podaljšanje projekta. NIJZ bo sodeloval v treh delovnih paketih in sicer: WP 4 – »Joint Production« (priprava ocen za posamezne tehnologije); WP5 – »Life Cycle approach to improve Evidence generation« (opredelitev podatkovnih virov za ocene); WP 7 – »National implementation and impact« Implementation (pilotna nacionalna implementacija). Obseg del in nalog bo potekal izključno v skladu z usmeritvami in navodili Ministrstva za zdravje RS, predvsem kot ad-hoc naloge.

Glavni cilj projekta JA EUnetHTA 3 je skladen s cilji Ministrstva za zdravje RS in sicer:

- Povečati uporabnost, kakovost in učinkovitost skupnega HTA dela na evropski ravni za podporo na dokazih utemeljeni trajnostni in pravični izbiri zdravstvenih tehnologij ter zagotoviti ponovno uporabo v regionalnih in nacionalnih poročilih in dejavnosti HTA.

Projekt se zaključuje, smiselno bi bilo podati pobudo MZ za ureditev in vzpostavitev sistema vrednotenja zdravstvenih tehnologij v državi.

– **INTENT**

Namen projekta INTENT je pripraviti predloge za model oskrbe onkoloških bolnikov, ki bo osredotočena na bolnike in njihove želje in potrebe. Poleg samega modela, bo projekt pripravil tudi smernice za implementacijo za politične odločevalce. Projekt se izvaja na območju Srednje Evrope in poleg Slovenije zajema še 4 druga pilotna območja. Projekt bo ponudil inovativna orodja na področju IT za primerjalna izhodišča (benchmarking) in digitalni zbirnik dobrih praks in projektnih rezultatov (virtual know-how centre).

2020 bo zadnje leto projekta INTENT, ki se predvidoma zaključuje 31. 10. 2020 (ob odobritvi podaljšanja projekta, ki se po pogodbi uradno zaključi 30. 6. 2020). V letošnjem letu bomo na NIJZ zaključili policy recommendations o na bolnika osredotočen sistem onkološke oskrbe. Vodili bomo komunikacijske aktivnosti (spletna stran, socialni mediji, newsletter, dogodki). V Ljubljani bomo gostili zaključno konferenco projekta, predvidoma ob koncu leta 2020.

– **SiNCP**

Cilja projekta je vzpostavitev nacionalne kontaktne točke (NCP) za eZdravje, implementacija izmenjave e-receptov in povzetkov podatkov o pacientih.

Glavne naloge NIJZ v letu 2020 bodo:

- Tehnična integracija rešitve OpenNCP z nacionalnim sistemom eZdravja:
 - Izdelava nacionalnega konektorja;
 - Integracija nacionalnega konektorja s strežnikom ThinkEHR;
 - Implementacija scenarija B izmenjave PPop;
 - Odvisno od ugotovitev preverbe (točka 2.) začetek implementacije scenarijev A za eRecept in PPop.
- Preveritev možnosti za izvedbo scenarijev A za eRecept in PPop;
- Vključitev v testno shemo za Wave 4:

- Sodelovanje na Bootcamp-u 2020;
- Izvedba vseh integracijskih testov predvidenih za Wave 4 v 2020.
- Semantična integracija nacionalnih dokumentov:
 - Sodelovanje v skupinah eHDSI za semantiko;
 - Semantična dopolnitev PPop.
- Opredelitev organizacijske sheme SiNCP.
- **niCE-Life**

Glavni cilj projekta je povečati socialno vključenost krhkih oseb skozi razvoj transnacionalnega modela zdravstvenih storitev za krhke starostnike skozi progresivne tehnologije za preprečevanje krhkosti.

Glavna naloga NIJZ v letu 2020 bo:

- Posnetek stanja na področju zdravstvenih storitev za krhke starostnike. Druge naloge: Udeležba na sestankih Kick off in dodatni vsebinski sestanki v letu 2020 ter predstavitev projekta na AAK v MS, ki bo konec maja 2020 poleg posnetka stanja na področju za Slovenijo, kar bo zahtevalo nekaj sestankov in prav tako določiti koga bomo vključili med izvajalce.
- **TRAMIG**

Glavna cilja projekta TRAMIG sta:

- Opredelitev profila skupnostnega tolmača in medkulturnega mediatorja;
- Zagotovitev usposabljanja kandidatov z migrantskim ozadjem za nadaljnje poučevanje tolmačev in medkulturnih mediatorjev po vzpostavljenem programu.

Na ta način bomo povečali možnosti za zaposlitev oseb z migrantskim ozadjem, ki bodo pomagale drugim nedavno priseljenim osebam pri enakopravnejšem dostopu do javnih storitev in zmanjševanju nesporazumov ter prispevale k njihovem lažjemu gospodarskemu in jezikovnemu vključevanju.

Specifični cilj projekta je izdelava dokumenta z opredelitvijo poklicev medkulturnega mediatorja in skupnostnega tolmača ter učiteljev usposabljanja za omenjena poklica. Prav tako želimo razviti orodje za preverjanje predhodnega znanja kandidatov priseljencev z namenom možnega razvoja kariere medkulturnega mediatorja in skupnostnega tolmača. Vsebinska vloga NIJZ zajema sodelovanje pri organizaciji in izvedbi delavnic v projektu ter sodelovanje pri organizaciji in izvedbi srečanj deležnikov na projektnih srečanjih in tudi ostale diseminacijske aktivnosti.

Glavne aktivnosti in izdelki NIJZ na projektu TRAMIG v letu 2020:

Sodelovanje pri organizaciji in izvedbi srečanj deležnikov na projektnih srečanjih (februarja 2020 v Bologni, junija 2020 v Solunu in novembra 2020 v Ljubljani) ter pri sestanku konzorcija v Ljubljani (november 2020).

Vodenje diseminacijskih aktivnosti:

- Upravljanje s TRAMIG Facebook skupnostjo;
- Zasnova, ureditev ter tisk TRAMIG knjige;
- Organizacija diseminacijskih dogodkov po srečanjih deležnikov na projektnih srečanjih v Bologni, Solunu in Ljubljani;
- Objava strokovnih člankov v 3 recenziranih revijah;
- Objava rezultatov iz projekta;
- Sodelovanje pri pripravi in predaji poročila o rezultatih projekta vsaj 20 različnim institucijam v zdravstvu, ki redno zdravijo paciente, ki ne govorijo jezika gostujoče države in 20 nevladnim institucijam, ki delajo na področju migracij;
- Zagotovitev objave spletne povezave do TRAMIG projektne strani pri vsaj 15 relevantnih nacionalnih ali mednarodnih institucijah ali organizacijah, ki delajo na področju migracij in zdravstva.

REGISTRI IN EVIDENCE – NALEZLJIVE BOLEZNI

Evidence na področju varstva prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi in register obveznikov za cepljenje in izvajanje cepljenja ter register stranskih pojavov po cepljenju določa Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva. Podatke za zbirke posredujejo zdravstveni zavodi in zasebni zdravniki v časovnih rokih, določenih s predpisi, v pisni oziroma elektronski obliki. Varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi temelji na analizi kakovostnih podatkov, ki se zbirajo v evidencah in registrih. Zbirke z oznako IVZ 48 - 53 se vzdržujejo v NIJZ na centralnem nivoju.

IVZ 48. Evidenca nalezljivih bolezni

Vsebina: Zdravstvena organizacija, ki prijavlja nalezljivo bolezen, EMŠO bolnika ali klicenosca, ime in priimek, spol, bivališče, naslov zaposlitve oziroma kolektiva, področje dela, diagnoza (MKB), odvzeti vzorci, povzročitelj, datum in kraj dogodka, način ugotovitve bolezni, podatki o cepljenju, hospitalizacija, izolacija, izvedeni ukrepi, datum smrti, zdravnik, ki prijavlja nalezljivo bolezen.

IVZ 49. Register obveznikov za cepljenje in izvajanja cepljenja (eRCO)

Vsebina: podatki o številu obveznikov za cepljenje in število cepljenih proti določeni nalezljivi bolezni po posameznih odmerkih, podatki o izvajalcih cepljenja.

IVZ 50. Evidenca varstva prebivalstva pred steklino

Vsebina: Datum sprejema poškodovanca, leto obravnave, priimek, ime, datum rojstva, starost, spol, naslov bivališča, občina, regija, delo, ki ga oseba opravlja, ime kraja/naselja, kjer se je poškodba zgodila, datum poškodbe, kje se je poškodba zgodila, lokalizacija poškodb, število poškodb, zaščita proti tetanusu, status lastnika živali, ime in naslov lastnika živali, kategorija izpostavljenosti, vrsta živali/stik z vabo, status živali, mikroskopski izvid, datum izvida, serija cepiva, proizvajalec cepiva, zaščita z IG, mesto aplikacije IG, serija IG, IG proizvajalec, vzrok prekinitve cepljenja.

IVZ 51. Register stranskih pojavov po cepljenju (eRCO)

Vsebina: Ime in priimek, spol, datum rojstva, podatki o bivališču, datum cepljenja, podatki o uporabljenem cepivu (vrsta, serija, proizvajalec), opis neželenega učinka (vrsta, datum začetka in konca), ukrepi, izid bolezni, prijavitelj dogodka (zdravnik in organizacija), datum prijave, vzročna povezava, preiskave, izvidi, ukrepi, ocena.

IVZ 52. Evidenca pojavnosti infekcije s HIV, aidsa in smrti zaradi aidsa

Vsebina: Spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

IVZ 53. Evidenca pojavnosti spolno prenesenih okužb (SPO)

Vsebina: Spol, datum rojstva, SOUNDEX šifra, država rojstva, državljanstvo, narodnostna pripadnost, etnična pripadnost, občina prebivališča, poklic, zaposlitev, zakonski stan/življenjska skupnost, diagnoze, datumi postavitve diagnoz, rezultati in datumi laboratorijskih preiskav, datum smrti, vzrok smrti, izpostavljenosti/dejavniki tveganja, spolna usmerjenost, države in čas bivanja v tujini, vrsta in trajanje zdravljenja/profilakse, podatki o svetovanjih in napotitvah, prijavitelj ter datum prijave.

6.4. DRUGE STORITVE JAVNE SLUŽBE

PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA

NIJZ bo tudi v letu 2020 zagotavljal preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili. Plan je pripravljen na podlagi predloga letnega programa cepljenja in zaščite z zdravili, ki ga je NIJZ predlagal MZ. V kolikor bo potreba po cepivih za izvedbo priporočljivih cepljenj nižja od načrtovane, bo realizacija nabave nižja.

V letu 2020 se predvideva sprememba programa cepljenja. V letu 2020 bosta potekala dva programa sočasno:

- Otroci rojeni pred oktobrom 2019 bodo cepljeni s petvalentnim cepivom (dTap-IPV+Hib) in pred vstopom v šolo s cepivom proti hepatitisu tipa B;
- Otroci rojeni oktobra 2019 in kasneje bodo cepljeni s šestvalentnim cepivom (dTap-IPV+HBV+Hib).

Tabela 2: Plan preskrbe z zdravili, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2020

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZS	LETO 2020 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Humani imunoglobulin proti tetanusu	E0378	4.000	8,17	32.680,00	8,17	32.680,00
Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	E0381	100	62,73	6.273,00	62,73	6.273,00
Humani imunoglobulin proti steklini	E0573	150	186,12	27.918,00	186,12	27.918,00
Respiratorni sincicijski virus (RSV) - 50 mg	E0382	450	511,68	230.256,00	560,29	252.130,32
Respiratorni sincicijski virus (RSV) -100 mg	E0383	900	849,65	764.685,00	930,37	837.330,08
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	E0574	300	7,00	2.100,00	7,67	2.299,50
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	E0520	500	26,17	13.085,00	28,66	14.328,08
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	E0628	1.000	72,00	72.000,00	78,84	78.840,00
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	E0384	20.000	13,21	264.200,00	14,46	289.299,00
Pnevmokokno cepivo - polisaharidno	E0364	2.000	15,45	30.900,00	16,92	33.835,50
Pneumokokno cepivo konjugirano (13-valentno)	E0365	45.000	26,80	1.206.000,00	29,35	1.320.570,00
Cepivo proti tetanusu	E0348	25.085	5,00	125.425,00	5,48	137.340,38
Cepivo proti davici in tetanusu	E0346	25.000	6,00	150.000,00	6,57	164.250,00
Cepivo proti tuberkulozi	E0340	15.000	0,86	12.960,00	0,95	14.191,20
Cepivo proti tifusu	E0431	10	15,35	153,50	16,81	168,08
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za otroke)	E0360	30.000	10,30	309.000,00	11,28	338.355,00
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za otroke)	E0359	1.000	11,00	11.000,00	12,05	12.045,00
Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu (za odrasle)	E0357	50.000	11,00	550.000,00	12,05	602.250,00
Cepivo proti gripi	E0375	150.500	5,38	809.690,00	5,89	886.610,55
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za otroke)	E0575	60.000	7,30	438.000,00	7,99	479.610,00
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za odrasle)	E0576	3.500	12,97	45.395,00	14,20	49.707,53
Cepivo proti hepatitisu tipa B (za dializne bolnike)	E0521	2.000	50,00	100.000,00	54,75	109.500,00

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZZS	LETO 2020 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti hepatitisu tipa A (za otroke)	E0362	50	15,40	770,00	16,86	843,15
Cepivo proti hepatitisu tipa A (za odrasle)	E0363	200	17,79	3.558,00	19,48	3.896,01
Cepivo proti hepatitisu tipa A in B	E0368	400	38,53	15.412,00	42,19	16.876,14
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	E0350	50.000	5,95	297.500,00	6,52	325.762,50
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	E0577	1.000	6,10	6.100,00	6,68	6.679,50
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	E0578	500	6,00	3.000,00	6,57	3.285,00
Cepivo proti steklini	E0361	1.000	14,00	14.000,00	15,33	15.330,00
Cepivo proti noricam	E0579	200	31,00	6.200,00	33,95	6.789,00
Cepivo proti humanim papiloma virusom	E0626	24.000	49,00	1.176.000,00	53,66	1.287.720,00
Cepivo proti DTap-IPV+Hib	E0580	30.000	16,60	498.000,00	18,18	545.310,00
Cepivo proti DTap-HBV-IPV+Hib	E0621	40	37,98	1.519,20	41,59	1.663,52
Cepivo proti DTap-HBV-IPV+Hib	E0737	51.500	21,48	1.106.220,00	23,52	1.211.310,90
SKUPAJ				8.330.000		9.114.997

Tabela 3: Širitev programa cepljenja

VRSTA ZDRAVILA	Šifra ZZZS	LETO 2020 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti humanim papiloma virusom	E0579	10.000	49,00	490.000,00	53,66	536.550,00
SKUPAJ širitev programa				490.000		536.550

Tabela 4: Program cepljenja v celoti

PROGRAM CEPLJENJA V CELOTI				Vrednost v EUR brez DDV		Vrednost v EUR z DDV
SKUPAJ program cepljenja v celoti				8.820.000		9.651.547

V letu 2020 je za nemoteno izvajanje programa cepljenja, ki se financira s strani obveznega zdravstvenega zavarovanja, potrebno zagotoviti sredstva v višini 8.330.000 EUR brez DDV (za 925.251 EUR brez DDV več, kot v letu 2019). Dodatna finančna sredstva so potrebna zaradi:

- Večjih potreb po cepivih (cepiva proti gripi, cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam, palivizumaba, cepiva proti HPV, 13 valentnega pnevmokoknega konjugiranega cepiva);
- Povečanje cen cepiv v letu 2020 (cepiva proti hepatitisu tipa B za otroke in cepiva proti hepatitisu tipa B za odrasle, cepiva proti tetanusu, mešanega cepiva proti davici in tetanusu);
- Sočasnega poteka dveh programov (cepljenje s petvalentnim cepivom in cepljenje s šestvalentnim cepivom).

Za širitev programa cepljenja (cepljenje dečkov proti humanim papiloma virusom) je potrebnih dodatnih 490.000 EUR brez DDV.

OCENE NEVARNOSTI IN TVEGANJA FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV (FFS) V OKVIRU POGODBE Z UVHVVR

Strokovna naloga temelji na Zakonu o fitofarmacevtskih sredstvih, ki določa naloge javne službe na področju fitofarmacevtskih sredstev ter strokovnih nalog na področju FFS ter Odločbi o pooblastitvi NIJZ za izvajanje določenih nalog javne službe na področju fitofarmacevtskih

sredstev. NIJZ bo izdelal toksikološke ocene nevarnosti in tveganja za zdravje ljudi za aktivne snovi fitofarmaceutskih sredstev, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji. Izdelali bomo tudi ocene nevarnosti in tveganja za fitofarmaceutska sredstva v registracijskem postopku na nacionalni ravni ter za tista sredstva, ki so v postopku registracije v osrednji coni EU. Poleg tega bomo zagotovili strokovno podporo Sektorju za fitofarmaceutska sredstva Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Obseg dela je opredeljen v Programu strokovnih nalog s področja fitofarmaceutskih sredstev za leto 2018, ki je prilagojen oceni dosedanjega dela na tem področju in razpoložljivim virom.

OCENE NEVARNOSTI IN TVEGANJA BIOCIDNIH PROIZVODOV V OKVIRU POGODBE Z URSK

Strokovne naloge bomo izvajali tudi po pogodbi z Uradom za kemikalije. V okviru te naloge bomo ocenili nevarnost in tveganje za aktivne snovi biocidnih proizvodov, ki so osnova odobritev teh aktivnih snovi v Evropski uniji. Nevarnost in tveganje bomo ocenili tudi za namen avtorizacije ali spremembe avtorizacije biocidnega proizvoda oz. družine biocidnih proizvodov. Vključeni bomo v identifikacijo snovi za uvrstitev na seznam CORAP za namen izvajanja uredbe REACH. Sodelovali bomo v delovni skupini ECHA/EFSA za določanje lastnosti kemijskih povzročiteljev hormonskih motenj. Glede na sprotne potrebe bomo nudili strokovno podporo URSK.

PROGRAM UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI OKOLJA V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI (OE RAVNE NA KOROŠKEM)

NIJZ OE Ravne izvaja usmerjene naloge skladno z določili Odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini Ur. l. RS, št. 119/2007.

Izvajamo tri temeljne naloge:

- Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani;
- Koordinacija priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz omenjenega odloka na operativni ravni;
- Nosilec nalog na zdravstvenem delu programa, kjer je osrednja naloga izvedba monitoringa krvi otrok na vsebnost svinca.

V letu 2020 bomo izpeljali biomonitoring krvi pri 3 leta starih otrocih iz ZMD vključno z obveščanjem in usmerjenim svetovanjem pri otrocih (starši oz. skrbniki) z višjimi vsebnostmi (nad 100 µg/l). Druga pomembna naloga bo posodobitev komunikacijske strategije z oblikovanjem nove spletne strani ter prenovljenim logotipom programa, z iskanjem poti, kako dostopiti do mlajše populacije v starosti, ko si ustvarjajo družine. Sodelovali bomo pri pripravi predloga letnega programa ukrepov, predlagali plan našega dela, skupaj z ARSO pripravili plan okoljskih meritev in podali komentar na smotrnost izvedbe predlaganih ukrepov lokalnih skupnosti, gleda na kriterije, ki smo jih določili v letu 2019. Sodelovali bomo v mednarodnem tednu SZO za preprečevanje zastrupitev s svincem in izvajali ostale naloge v zvezi z informiranjem javnosti in spremljanjem terenskega stanja.

NALOGE NA PODROČJU HUMANEGA BIOMONITORINGA

V letu 2020 bomo izvajali naloge, ki jih opredeljuje Krovni dogovor št. C2715-18-634802 o izvajanju programa humanega biomonitoringa v obdobju 2018-2022 po Programu »HBM 2018-2022«. Skladno s krovnim dogovorom bodo v letu 2020 potekale naslednje naloge:

- Sodelovanje pri izvedbi druge polovice vzorčenja do skupnega števila preiskovancev (1.600);

- Urejanje spletne strani in komuniciranje;
- Priprava poročila.

PROGRAM CENTRA ZA PREPREČEVANJE ODVISNOSTI (OE MARIBOR)

Projekt »Center za preprečevanje odvisnosti« je visokopražen program s ciljem doseganja stabilne abstinence od vseh prepovedanih drog in drugih kemičnih substanc, izobraževanja ali zaposlitve v skladu s sposobnostmi in motivi posameznika, oblikovanje nove socialne mreže in kvalitetne izrabe prostega časa. Vključuje neposredno svetovalno delo z zasvojenimi osebami, eksperimentatorji, njihovimi ožjimi svojci in z vsemi bližnjimi, ki posestevajo za posameznika pomembno in neogrožujočo socialno mrežo. Uporabniki programa skozi celoten čas ostajajo integrirani v domačem okolju in ohranjajo pomembne socialne stike kot so bivanje v družini, nadaljevanje rednega ali drugih oblik izobraževanja, iskanje zaposlitve ali zaposlitve.

Projekt "Center za preprečevanje odvisnosti" je prednostno namenjen srednješolcem in študentom ter vsem, ki menijo, da zmorejo vzpostaviti in vzdrževati abstinenco v istem okolju, v katerem so se tudi drogirali, hkrati pa jim je pomembno nadaljevati s šolanjem ali z zaposlitvijo.

V Projektu Center za preprečevanje odvisnosti se izvajajo naslednje redne aktivnosti:

- SPREJEMNI CENTER: v okviru tega smo izvajali informativne aktivnosti (individualno in prvo socialno pomoč vsem, ki imajo kakršnokoli težavo zaradi zlorabe prepovedanih drog in vsem, ki jih ta problematika zanima) in motivacijske aktivnosti (individualna oblika dela z uživalci drog ter njihovimi svojci z namenom motivacije za vzpostavitev abstinence in vključitve v naš program) ter anonimno svetovanje po telefonu.
- DNEVNI CENTER: kot program za zasvojene osebe, ki je organiziran trinivojsko in traja najmanj 24 mesecev. Oblika dela je individualna in skupinska s končnim ciljem vzpostavitve stabilne abstinence ter ustreznim in družbeno sprejemljivim življenjskim slogom.
- SOCIALNA REHABILITACIJA EKSPERIMENTATORJEV: namenjena občasnim uživalcem drog, kjer o diagnozi odvisnosti še ne moremo govoriti, gre pa za splet motenj osebnosti in vedenja ter razvojnih in situacijskih težav. Obravnava je individualna in skupinska.
- VZPOREDNA TERAPIJA DRUŽIN: je dejavnost, ki je namenjena svojcem in ključnim bližnjim osebami, ki živijo z uživalci prepovedanih drog. Cilj dela je soočanje z odvisnostjo, čustvenimi stiskami, vzpostavitvi uravnotežene družinske in partnerske klime ter odnosov. Program traja od vstopa v program do zaključka. Vzoredna terapija družin je namenjena tudi svojcem tistih, ki živijo z uživalcem, vendar odklanjajo pomoč.
- PODPORN (SUPPORTIVNA) SKUPINA: je šestmesečni program, namenjen uporabnikom, ki so osnovni program že zaključili s ciljem priprave posameznika na avtonomno življenje z možnostjo pridobitve podpore v kriznih življenjskih situacijah.
- SPREMLJEVALNA SKUPINA: je namenjena tri letnemu spremljanju uporabnikov po končani podporni skupini s ciljem evalvacije njihove uspešnosti.
- POLDNEVNI CENTER: je nadgradnja programa dnevnega centra in socialne rehabilitacije eksperimentatorjev, in je namenjen vsem uživalcem drog, ki se vključijo v program ter potrebujejo dodatno pomoč skozi cel program predvsem na šolskem področju. Dnevno je uporabnik lahko v tem programu štiri ure.

NIJZ je inštitut, ki po eni izmed osnovnih usmeritev spremlja stanje na področju drog (razširjenost uporabe med odraslimi in mladimi, pojavnost novih psihoaktivnih snovi) in pripravlja nacionalno poročilo na področju drog v Sloveniji za EMCDDA.

Potrebe lokalne skupnosti analiziramo na osnovi analiz raziskave ESPAD za območje več lokalnih skupnosti in tudi na osnovi letnih poročil policije glede porasta kriminalitete in povpraševanja na področju prepovedanih drog.

Ker smo v središču severovzhodne regije, ne zadovoljujemo le potreb uporabnikov iz lokalne skupnosti, v kateri deluje program, ampak zadovoljujemo tudi potrebe tistih uživalcev prepovedanih drog, ki izhajajo iz drugih lokalnih skupnosti, če le ti želijo in so sposobni doseči abstinenco v domačem okolju.

Naš program je prav tako vključen v Svet za javno zdravje in okolje pri Mestni občini Maribor, kjer skupaj z ostalimi strokovnjaki s tega področja načrtujemo delo za pokrivanje potreb lokalne skupnosti ter pripravljamo izobraževanja vezana na to problematiko za vse, ki lahko potencialno vplivajo na izboljšanje položaja krajanov.

Vsebinski načrti programa centra za preprečevanje odvisnosti za leto 2020:

1. V tekočem letu načrtujemo z nadaljevanjem utečenega programa, kot je zgoraj opisan, prav tako imamo v načrtu sodelovanje z mediji za večjo dostopnost ranljivim skupinam. Našo prisotnost na področju izobraževanja nameravamo še razširiti, kot je bilo doslej opravljamo zgodnje intervencije med mladimi v več srednjih šolah po Mariboru, kot tudi sodelujemo z Dijaškimi domovi in nekaterimi osnovnimi, srednjimi šolami, mladinskimi domovi in širše. V takšnih okoljih potekajo skupine s prepoznanimi tveganimi mladostniki. Naš domet je prav tako področje zdravstva, smo namreč ključni deležniki pri obravnavi mladostnikov in odraslih, ki so k nam poslani s strani UKC Maribor, kot tudi Zdravstvenega doma. Te povezave nameravamo v letošnjem letu krepiti skozi pripravo raznih strokovnih srečanj in izobraževanj.
2. Zaradi potreb uporabnikov smo nameravali v tem letu obravnavo razširiti tudi na področje ostalih zasvojenosti, saj se je pokazalo, da so potrebe nekoliko širše iz leta v leto. Zaradi omenjenega bomo posegli tudi na področje nekemičnih zasvojenosti, prav tako pa ni zanemarljiv delež mladih, ki posega po alkoholu.
3. V prihodnje vidimo naš doprinos tudi pri krepitvi zdravja v MOM ter aktivno sodelovanje v delovnih telesih ter strokovnih skupinah lokalne skupnosti.
4. V letošnjem letu bodo sodelavke CPO sodelovale in pomagale pri pripravi Nacionalne konference na področju drog, ki bo v Mariboru.
5. Prav tako aktivno sodelujemo v sistemu EWS, kjer smo aktivni v našem okolju.

ZAGOTAVLJANJE PODPORE DELOVANJU ZASTOPNIKOV PACIENTOVIH PRAVIC

NIJZ bo tudi v letu 2020 zagotavljal podporo delovanju zastopnikov pacientovih pravic in sicer tako v smislu zagotavljanja delovnega prostora, opreme in materialnih pogojev kot tudi v smislu administrativne podpore pri njihovem delu, skladno s pogodbo o financiranju dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje za leto 2020, saj prepoznavamo institut Zastopnika pacientovih pravic kot pomemben element delovanja zdravstvenega sistema na način, ki je za uporabnika prijazen.

6.5. NAČRT STORITEV NA TRGU

VAROVANJE ZDRAVJA PREBIVALSTVA S CEPLJENJEM

NIJZ bo še naprej izvajal določen del programa za varovanje zdravja prebivalcev s cepljenjem in zaščito z drugimi zdravili. Gre za tisti del, ki ni vključen v javno financiranje. V prvi vrsti so to cepljenja proti gripi, pnevmokoknim okužbam in klopnemu meningoencefalitisu. Poleg tega pa bo NIJZ izvajal tudi svetovanje, cepljenje in zaščito z drugimi zdravili za potnike v mednarodnem prometu.

PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA IZVAJANJE CEPLJENJA

NIJZ bo v letu 2020 zagotavljal preskrbo s cepivi tudi na trgu v skladu s Programom cepljenja in zaščite z zdravili. Preskrba se vrši na podlagi povpraševanja in naročil izvajalcev cepljenja.

Tabela 5: Plan preskrbe z zdravili za izvajanje Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2020 na trgu

VRSTA ZDRAVILA	LETO 2020 - št. odmerkov	Cena za odmerek v EUR brez DDV	Vrednost v EUR brez DDV	Cena za odmerek v EUR z DDV	Vrednost v EUR z DDV
Cepivo proti hemofilusu influence tipa B	50	7,58	379,00	8,30	415,01
Meningokokno konjugirano polisaharidno cepivo (tip ACWY)	1.000	26,96	26.960,00	29,52	29.521,20
Meningokokno cepivo konjugirano (tip B)	1.000	73,29	73.290,00	80,25	80.252,55
Cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju	1.200	13,86	16.632,00	15,18	18.212,04
Pnevmokokno cepivo - polisaharidno	3.000	16,12	48.360,00	17,65	52.954,20
Pnevmokokno cepivo konjugirano - 13 valentno	1.800	27,59	49.662,00	30,21	54.379,89
Cepivo proti tetanusu	250	3,89	972,50	4,26	1.064,89
Cepivo proti davici in tetanusu	800	4,60	3.680,00	5,04	4.029,60
Cepivo proti tuberkulozi	1.000	0,80	800,00	0,88	876,00
Cepivo proti tifusu	4.000	15,67	62.680,00	17,16	68.634,60
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za otroke)	35.000	11,62	406.700,00	12,72	445.336,50
Cepivo proti klopneumu meningoencefalitisu (za odrasle)	71.000	11,62	825.020,00	12,72	903.396,90
Cepivo proti gripi (za odrasle in otroke)	50.000	5,94	297.000,00	6,50	325.215,00
Cepivo proti hepatitis tipa B (za otroke)	50	4,50	224,90	4,93	246,27
Cepivo proti hepatitis tipa B (za odrasle)	5.500	6,57	36.135,00	7,19	39.567,83
Cepivo proti hepatitis tipa A (za otroke)	1.000	16,07	16.070,00	17,60	17.596,65
Cepivo proti hepatitis tipa A (za odrasle)	5.500	18,49	101.695,00	20,25	111.356,03
Cepivo proti hepatitis tipa A in B	4.500	42,99	193.455,00	47,07	211.833,23
Cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam	2.500	6,22	15.542,50	6,81	17.019,04
Cepivo proti ošpicam, mumpsu, rdečkam in noricam	300	51,05	15.315,00	55,90	16.769,93
Cepivo proti otroški paralizi (IPV)	180	6,57	1.182,60	7,19	1.294,95
Cepivo proti steklini	600	18,70	11.220,00	20,48	12.285,90
Cepivo proti rotavirusom	12.500	55,09	688.625,00	60,32	754.044,38
Cepivo proti rotavirusom, petavalentno	1.100	41,95	46.145,00	45,94	50.528,78
Cepivo proti noricam	1.200	31,84	38.208,00	34,86	41.837,76
Cepivo proti pasavcu	20	131,93	2.638,60	144,46	2.889,27
Cepivo proti rumeni mrzlici	2.000	25,78	51.560,00	28,23	56.458,20
Cepivo proti humanim papiloma virusom	2.500	50,04	125.100,00	54,79	136.984,50
Cepivo proti dTap-IPV*Hib	10	13,14	131,40	14,39	143,88
SKUPAJ TRG			3.155.384		3.455.145

PREVENTIVNE AKTIVNOSTI V ZVEZI Z ZDRAVJEM DELAVCEV

NIJZ bo izvajal dejavnost, vezano na preventivne zdravstvene preglede delavcev, ki jih predvidevajo podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Dejavnost bo potekala na OE Kranj, kjer so v preteklih letih to dejavnost že izvajali in imajo sklenjenih nekaj dolgoročnih pogodb. Zaenkrat je predvideno, da bomo delo opravili s svojimi zaposlenimi.

Poleg tega bo v omejenem obsegu, dokler ne bodo podjetja našla drugih ponudnikov, izvajal tudi aktivnosti na področju promocije zdravja za zaposlene, ki jih prav tako predvideva Zakon o varnosti in zdravju pri delu.

6.6. RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI PROJEKTI

Na NIJZ potekajo številni mednarodni raziskovalni in razvojni projekti. Nekatere od teh projektov NIJZ vodi in koordinira pri nekaterih pa sodeluje kot partner. Z aktivnim sodelovanjem v večjih mednarodnih in domačih projektih bo NIJZ nadaljeval tudi v letu 2020. Pri prijavih na nove razpise bomo izbirali projekte, ki bodo pripomogli k razvoju osnovne dejavnosti, torej bodo projekti dopolnjevali delovanje v osnovni dejavnosti NIJZ. Veliko aktivnosti načrtujemo v projektih, financiranih v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. Največji izmed teh je projekt SOPA - Vzpostavitev interdisciplinarnega celostnega pristopa k odkrivanju in podpori pri opuščanju tveganega in škodljivega pitja alkohola med odraslimi prebivalci, kjer je Ministrstvo za zdravje imenovalo NIJZ kot neposrednega upravičenca. Načrtujemo tudi nov kohezijski projekt na temo COVID-19, ki bo predvidoma pričel z aktivnostmi jeseni 2020 - Vzpostavitev kritične infrastrukture za optimalno delovanje zdravstvenega sistema in povezanih sistemov /duševno zdravje v času izrednih razmer v času premoščanja poslovne škode, nastale zaradi epidemije COVID-19 (obseg nalog in aktivnosti, ki bodo potekale znotraj projekta se v času oddaje delovnega načrta za 2020 za NIJZ še dogovarjamo z naročniki).

Ključne raziskovalne aktivnosti v letu 2020:

- Pridobitev vodenja **Best-ReMaP** Joint Action projekta na področju prehrane, **peti Joint Action, ki ga vodi NIJZ**
- Uspešno nadaljevanje na **kohezijski projektih SOPA, MoST** in nov projekt ZaPis, pridobitev novega kohezijska projekta na temo COVID-19
- Pridobljena dva nova domača projekta na področju **šolske in študentske prehrane**
- **Nadgradnja programske opreme** za integracijo projektnih stroškov z zalednimi računovodskimi sistemi na NIJZ

V letu 2020 bo NIJZ sodeloval v dveh projektih, ki sta podporna in temeljna komponenta krovnega projekta »Nadgradnje in razvoja preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalnih skupnostih«. Prvi od teh je »**Model skupnostnega pristopa krepitve zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih**«, pri katerem NIJZ sodeluje kot partner. Drugi projekt v tem sklopu je projekt »**Informacijske podpore integrirane preventive v zdravstvenih domovih**«, ki se je podaljšal do aprila 2020 zaradi izvajanja vseh ciljev in ukrepov.

Nov projekt za leto 2020 bo projekt **ZaPis** – Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji, ki vključuje povezovanje projektnih aktivnosti z namenom preučitve stopnje zdravstvene pismenosti v Sloveniji s ciljem zasnovati pisna izhodišča in platforme kliničnih poti znotraj zdravstvenega sistema in lokalne skupnosti, za vse uporabnike.

Na NIJZ bomo v letu 2020 sodelovali še pri skupno 19 projektov iz razpisov za sofinanciranje programov na področju prehrane in telesne dejavnosti za zdravje in področju varovanja in krepitve zdravja (MZ razpis 2019). Največ aktivnosti načrtujemo na dveh projektih, kjer je NIJZ vodilni partner in sicer pri projektih **Šolski lonec** in **Dober tek, študent!** Na preostalih 17 projektih na področju prehrane, prepovedanih drog, alkohola in duševnega zdravja in drugih dejavnikov tveganja bomo aktivno sodelovali, vendar v vlogi projektnega partnerja z manjšim obsegom projektnih nalog.

V letu 2020 bo NIJZ nadaljeval z uspešnim delom na evropskih projektih. Eden izmed največjih tovrstnih projektov je **iPAAC** (Innovative Partnership for Action Against Cancer), ki ga v imenu Republike Slovenije vodi NIJZ. Vloga NIJZ in Slovenije bo znotraj projekta iPAAC v letu 2020 še dodatno okrepljena, saj bo iPAAC pomembno prispeval k nastanku evropskega akcijskega načrta proti raku v letu 2020.

Nova pridobitev v leti 2020 bo tudi **Best-ReMaP** (Implementation of Best Practices in the Field of Nutrition) Joint Action, ki je kar peti Joint Action, ki ga bo NIJZ v celoti vodil. Vodenja projekta je pomembno priznanje NIJZ in Sloveniji za dosežke na področju prehranske politike in praks. V dveh Joint Action projektih, ki se prav tako začeta leta 2020 bo NIJZ imel vidno vlogo vodje delovnega paketa o trajnosti in integracij rezultatov v nacionalni kontekst (**JADECARE** o integrirani oskrbi) in vodje diseminacija (**JA-BICTRA** o bioterorizmu). Tako bomo v letu 2020 na NIJZ delovali v kar 13 tovrstnih projektih (začetek v leti 2020 – **Best-ReMaP**, **JADECARE**, **JA-BICRA**, začetek v letu 2019 – **SHARP**, začetek v letu 2018 – **iPAAC**, **EU-JAV**, **Healthy Gateways**, **InfAct**, **JAHEE**, **eHAction**, začetek v letu 2017- **CHRODIS PLUS**, **EU-JAMRAI** in **INTEGRATE**).

Poleg zgoraj opisanih projektnih mehanizmov bo v letu 2020 NIJZ sodeloval tudi pri projektih drugih mehanizmov, kot so Obzorje 2020 in INTERREG mehanizem za transnacionalno sodelovanje. NIJZ bo tudi v letu 2020 sodeloval v številnih programih in projektih, ki jih financira ARRS.

Kot podpora k velikemu številu projektov, ki jih NIJZ pridobiva in vodi, bomo v letu 2020 začeli uporabljati nadgrajeno verzijo programskega orodja za vodenje projektov, 4pm. Številne procese, ki so do sedaj potekali ročno s pomočjo številnih sodelavcev različnih služb, smo sedaj integrirali v samodejni digitalni proces znotraj orodja 4pm (kontrola poročanih ur raziskovalcev, knjižbe na kontne kartice projektov, izvoz potrjenih projektnih stroškov in ur direktno v računovodske knjige NIJZ). Tako smo na NIJZ povečali nadzor nad projektnimi stroški in s tem povečali tudi učinkovitost številnih podpornih služb in delovanje medsebojno povezanih procesov.

6.7. DRUGE DEJAVNOSTI

ŠOLA JAVNEGA ZDRAVJA

V letu 2020 bo NIJZ z namenom zagotavljanja koordinacije in večje uspešnosti pri izvajanju izobraževalne dejavnosti vzpostavil delovanje Šole javnega zdravja. Šola bo delovala v okviru obstoječih resursov. V okviru tega centra bo potekalo organiziranje izobraževalnih aktivnosti za različne uporabnike v okviru zdravstva in v drugih resorjih. V letu 2020 bo velika pozornost

namenjena tudi vzpostavitvi evidenc usposabljanja in njihovih izvajalcev ter opredelitvi tehnoloških pristopov za čim bolj uspešno in učinkovito delo na področju izobraževanja.

ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

NIJZ že vrsto let redno izdaja vse bolj uspešno mednarodno priznano javnozdravstveno znanstveno revijo Zdravstveno varstvo, ki bo v letu 2020 drugič preseгла IF=1. Redno izdajamo tudi znanstveno strokovno revijo Javno zdravje, ki se je v preteklih treh letih že dodobra uveljavila in revijo o nalezljivih boleznih Enboz.

Poleg navedenih revij vsako leto izdamo tudi Zdravstveni statistični letopis Slovenije in številna letna strokovna poročila s področja nalezljivih bolezni, cepljenja, drog, ambulantnega in bolnišničnega predpisovanja zdravil, alkohola, spolno prenesenih bolezni ter številna zdravstveno vzgojna promocijska gradiva. Tudi druge analize zdravja in zdravstvenega varstva, ki jih bomo pripravili kot samostojne analize, bomo izdali v obliki znanstvenih in strokovnih knjig, priročnikov, zbornikov, poročil in člankov. Vse publikacije bomo izdali v elektronski obliki in bodo objavljene na naši spletni strani, v nekaterih primerih pa bomo (še posebej, kadar gre za publikacije, ki imajo dolgoročnejši pomeni) publikacije izdali tudi v tiskani obliki.

KOMUNICIRANJE

Komuniciranje z različnimi javnostmi je eno ključnih področij javnega zdravja. NIJZ lahko le z uspešnim komuniciranjem uresničuje svoje osnovno poslanstvo, to je ozaveščanje javnosti ter spodbujanje h krepitvi zdravja in preventivnemu delovanju za ohranjanje zdravja.

V letu 2020 bomo, poleg rednega komuniciranja, posebno pozornost posvetili kriznemu komuniciranju in komuniciranju na naslednjih področjih: cepljenju, duševnemu zdravju in odpornosti bakterij proti antibiotikom. Za vsako od omenjenih vsebinskih področij bomo oblikovali podrobnejše komunikacijske načrte in pripravili komunikacijske kampanje.

Komunicirali bomo tako na nacionalni kot regionalni/lokalni ravni, saj bomo v sodelovanju z območnimi enotami NIJZ okrepili povezovanje z deležniki na regijski ravni in poskrbeli za večjo vidnost ključnih sporočil v lokalnih okoljih. Poglobili bomo sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

Pri komuniciranju z javnostmi bomo uporabljali različna orodja in komunikacijske kanale – poleg tradicionalnih komunikacijskih kanalov tudi digitalne medije, in sicer spletno stran in družbena omrežja – Twitter, YouTube, Instagram in Facebook ter Bilten NIJZ. Ohranjali bomo tudi dobre odnose z mediji, sledili medijskemu poročanju in novinarje poglobljeno informirali. Sporočila in kanale komuniciranja bomo usklajevali z različnimi deležniki v zdravstvu in nevladnimi organizacijami, krepili pa bomo tudi sodelovanje z drugimi sektorji in drugimi ustanovami na lokalnem in nacionalnem nivoju ter tudi v mednarodnem prostoru.

Za boljšo pripravljenost NIJZ pri komuniciranju v kriznih situacijah bomo pripravili izhodišča kriznega komuniciranja NIJZ za dogodke, ki predstavljajo grožnjo zdravju ljudi. V morebitnih kriznih situacijah se bomo promptno in hitro odzvali na aktualne dogodke, kot npr. v primeru novega koronavirusa Covid-19.

V Centru za komuniciranje bomo še naprej izvajali tudi redne naloge s področja komuniciranja.

Ključni izdelki na področju komuniciranja v letu 2020 bodo:

- Kampanja za cepljenje proti gripji;
- Kampanja na socialnih omrežjih s področja odpornosti bakterij na antibiotike;
- Izhodišča kriznega komuniciranja NIJZ;
- Izhodišča za komuniciranje duševnega zdravja.

7. FINANČNI NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Finančni načrt je pripravljen glede na prva in končna podana izhodišča s strani Ministrstva za zdravje. V finančni načrt smo vključili informacije o prihodkih, ki smo jih prejeli s strani Ministrstva za zdravje. Tudi s končnimi izhodišči niso bolj jasne usmeritve glede načrtovanja in poslovanja NIJZ. Odprta vprašanja ostajajo glede: dodatnih prihodkov zaradi stroškov v času delovanja z izbruhom SARS-Cov2 in posledično epidemije, izpadlih prihodkov (projektno delo, tržne storitve) v tem času, dodatnih sredstev za naraščajoče stroške dela (redna napredovanja, regres, redna delovna uspešnost od 30.6.2020 dalje ...) in ostalih vprašanj, s katerimi se bo, zaradi izbruha SARS-Cov2, posledično srečevali vsi proračunski izvajalci v zdravstvenem sistemu. Razlika pri NIJZ v primerjavi z drugimi organizacijami je v tem, da je potrebo po dodatnih finančnih virih za pokrivanje zakonskih obveznosti, še težje uveljaviti. Proračun države je pri tem eden od pomembnih omejitvenih faktorjev. NIJZ s strani MZ ne dobi pokritih stroškov administrativno tehničnega kadra. Poleg tega pa NIJZ ne dobi nobenih sredstev za vzdrževanje stavb, ki so v lasti ustanovitelja. Vse to, pa tudi dejstvo, da NIJZ ne more pridobiti s strani ustanovitelja pokrivanja stroškov storitev, ki bremenijo NIJZ za izvajanje zakonsko opredeljenih nalog. Ta dejstva onemogočajo uspešno izvajanje sanacijskega programa. Nasprotno- pričakujemo lahko, da se bo izguba v letošnjem letu zelo povečala. Glede problematike smo na ustanovitelja, Ministrstvo za zdravje, 28.7.2020 posredovali dopis in ustanovitelja pozvali k ukrepanju.

NIJZ je, glede na negativni poslovni izid v letu 2019, po navodilih Ministrstva za zdravje, pripravil ukrepe, ki naj bi zagotovili izravnano poslovanje v letu 2020. Glede na navodila Ministrstva za zdravje smo v finančni načrt vključili ukrepe, aktivnosti, finančne učinke, roke in odgovorne osebe za implementacijo sanacijskih ukrepov. Ukrepi so bili že sprejeti za leto 2020 in se izvajajo. Zavedamo se, da določeni ukrepi ne bodo dali takšnih učinkov, saj je njihovo izvajanje, v dani situaciji, oteženo.

Osredotočamo se na povečevanje sredstev za izvajanje mednarodnih projektov, ostale javne službe in povečevanje tržne dejavnosti. Na strani stroškov se osredotočamo na prestrukturiranje programov, izboljševanju procesa nabave in povečanje pristojnosti in odgovornosti predstojnikov organizacijskih enot za njihov poslovni izid.

Cilji, ki smo jim sledili z ukrepi so usmerjeni v zagotovitev nemotenega izvajanja ključnih funkcij javnega zdravja ter zagotovitev pogojev za razvoj dejavnosti na teh področjih.

- **Povečevanje sredstev za izvajanje mednarodnih projektov in ostale javne službe (za leto 2020 ocenjujemo za 1.151.017 Eur več dodatnih prihodkov kot je bila njihova realizacija v letu 2019).**

Dodatni prihodki na projektih pomenijo tudi dodatne stroške, vendar je učinek projektov na poslovanje pozitiven, saj so stroški nižji od prihodkov. Povečevanje sredstev je odvisno od

dinamike financiranja projekta, saj se dinamika med projekti spreminja (podpisi pogodb). Na projektih bomo zagotovili boljšo izkoriščenost kadra in zmogljivosti, ter prispevali k bolj uravnoveženemu poslovnemu izidu. Istočasno pa aktivno sodelovanje v projektih pomeni pridobivanje dodatnih znanj in veščin, potrebnih za boljše izvajanje osnovne dejavnosti, in razvoj.

V letu 2020 bomo zaposlili manj zunanjih izvajalcev za izvajanje nalog na projektih, kot bi jih glede na sredstva projekta lahko. Namesto novih zaposlitev bomo delno vključili lastne zaposlene in tako zmanjšali stroške dela na programih, kjer prekoračimo zastavljeno finančno strukturo (Program javnega zdravja, ZZS...). Poskrbeli bomo, da bodo zaposleni redno poročali aktivnosti na projektih in tako izkoristili vsa razpoložljiva sredstva na projektih. Načrtujemo lahko presežke iz naslova t.i. »overheadsov« v višini do 9 % prihodkov iz evropskih projektov.

ROK ZA IZVEDBO UKREPOV	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO UKREPOV
Leto 2020 (trajni ukrepi)	Direktor

– **Povečevanje tržne dejavnosti - samoplačniške ambulante in samoplačniškega cepiva)**

Na NIJZ redno spremljamo realizacijo cepljenj po mesecih. Ocenjujemo, da lahko na račun večjega osveščanja javnosti za cepljenja, predvsem proti KME, dvignemo prihodke tudi v prihodnje. Glede na izbruh SARS-Cov2 žal verjetno ne bomo mogli doseči več tržnih prihodkov kot v predhodnem letu. Za leto 2020 je napovedan padec gospodarske rasti za 7,6 %. V želji, da čim več izpada poizkušamo nadomestiti, bomo še izboljšali dostopnost, promocijo in, kolikor je v naši moči, ceno naših storitev.

ROK ZA IZVEDBO UKREPOV	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO UKREPOV
Leto 2020 (trajni ukrepi)	Direktor, predstojnik CNB, vodja ambulant

Ocenjujemo, da kljub že navedenim povečanim prihodkom samo z zniževanjem in obvladovanjem stroškov ni možno doseči bistvenih prihrankov, ki bi sami po sebi zadoščali za pozitivno poslovanje NIJZ-ja. Dodatno možnost za prihranek sicer vidimo v nadaljnjem obvladovanju stroškov po dejavnostih.

Trije ključni vidiki obvladovanja stroškov so:

– **Prestrukturiranje programov, kjer so stroški preseženi (strošek dela)**

Na NIJZ spremljamo uresničevanje stroškov in prihodkov po stroškovnih nosilcih oz. dejavnostih. Spremljali bomo gospodarnost po posameznih področjih dela ter takoj ukrepali v primeru negativnih pojavov. Poizkušali bomo optimizirati obstoječe procese, identificirati proste kadrovske kapacitete in usklajevali delovne procese med posameznimi organizacijskimi enotami in posledično prilagajali notranjo strukturo NIJZ.

Primerjali bomo stroške, ki nam jih financerji priznavajo in jih, v primeru prekoračitev, ustrezno prestrukturirali na ostale programe, kjer lahko zaposleni dejavnost opravljajo.

V letu 2020 bomo omejeno nadomeščali odhode zaposlenih.

ROK ZA IZVEDBO UKREPOV	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO UKREPOV
Leto 2020 (trajni ukrepi)	Direktor, predstojniki centrov

– **Nadaljnje izboljševanje procesa nabave**

Konkretno bomo za obvladovanje stroškov uvedli še nekaj ključnih pristopov:

- V letu 2020 bomo izvedli dodatna pogajanja na stroških storitev ter se na čim več področjih pridružili skupnim javnim naročilom.

ROK ZA IZVEDBO UKREPOV	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO UKREPOV
Leto 2020 (trajni ukrepi)	Direktor

- Boljše obvladovati sklenjene pogodbe, skrbniki pogodb morajo prevzeti odgovornost za spremljanje realizacije pogodbenih določil. **Rok za izvedbo ukrepa je leto 2020 (trajni ukrep).**

ROK ZA IZVEDBO UKREPOV	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO UKREPOV
Leto 2020 (trajni ukrepi)	Direktor

7.1. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Priloga - Obrazec 2: Načrt prihodkov in odhodkov 2020

Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Ministrstvo za zdravje je 20. 12. 2019 izdalo prva, nato še končna izhodišča za pripravo finančnih načrtov in programov dela, vključno s kadrovskimi načrti, za leto 2020. Pri pripravi finančnega načrta smo upoštevali sprejet Splošni dogovor za pogodbeno leto 2020. Upoštevali smo tudi ostale informacije od plačnikov ter dejstvo, da se v skladu z izhodišči Ministrstva za zdravje pripravi uravnotežen finančni načrt.

7.1.1. Načrtovani prihodki

Za leto 2020 načrtujemo realizacijo prihodkov v višini 39.864.639 EUR. Ocenjeni prihodki (v nadaljevanju prihodki) so višji za 1,99 % oziroma za 777.819 EUR v primerjavi z realiziranimi prihodki v letu 2019.

V finančni načrt smo vključili podatke, ki so nam znani in smo jih pridobili od Ministrstva za zdravje in informacij plačnikov programov. Program javnega zdravja načrtujemo glede na podatke Ministrstva za zdravje. Za leto 2020 načrtujemo 7.759.936 EUR prihodkov za izvajanje programa. Prihodki programa javnega zdravja so nižji v primerjavi z realizacijo leta 2019 za 14,80 % oziroma za 1.348.445 EUR. V finančni načrt smo vključili še strokovne naloge ocenjevanja snovi in biocidnih proizvodov za leto 2020.

Program eZdravje smo načrtovali glede na sporočene okvirje proračunskih sredstev za leto 2020. V finančnem načrtu smo načrtovali za 3.537.525 EUR prihodkov in 660.000 EUR transferjev za nabavo osnovnih sredstev. Načrtovani prihodki na programu eZdravje so za leto 2020 nižji od realiziranih v letu 2019. Razlogi za nižje prihodke so v tem, da smo iz celotne postavke odšteli 660.000 EUR iz naslova transferjev. Če tudi v letu 2020 ne bi porabili vseh sredstev načrtovanega investicijskega transferja in ostalih stroškov bomo, glede na do sedaj uveljavljena pogodbeno

določila, prejeli sredstva za financiranje amortizacije. S tem bomo realizirali višje prihodke ter tudi višje stroške amortizacije na programu (stroški in prihodki se bodo pokrili v enaki višini).

V finančnem načrtu za leto 2020 smo upoštevali sredstva v Splošnem dogovoru za leto 2020. Med prihodki za leto 2020 smo na postavki ZZS cepiva upoštevali realizirano vrednost v letu 2019, in sicer 6.197.288 EUR prihodkov iz prodaje ZZS cepiv. V enaki vrednosti smo upoštevali tudi odhodek iz tega naslova. V letu 2020 bomo s strani ZZS prejeli tudi sredstva za izvajanje brezplačnega cepljenja proti gripi. Med prihodki smo tako upoštevali še za 138.000 EUR sredstev iz naslova cepljenja proti gripi.

V letu 2020 načrtujemo za 5.144.265 EUR prihodkov iz naslova sofinanciranja EU projektov. Sofinanciranja so v finančnem načrtu za 1.151.017 EUR višja kot realizirana v letu 2019. Razlogi so v številnih projektih, ki jih NIJZ prevzema, kateri na prihodke najbolj vplivajo (SOPA, Informacijska podpora integrirane preventive v ZD, Zapis, MOST, Best-ReMap Join Action, iPAAC, ...)

Drugi prihodki so po vsebini prihodki od domačih projektov, prodaje cepiv in prihodki od opravljenih cepljenj v epidemioloških ambulantah na območnih enotah, prihodki od refundacij plač specializantov in pripravnikov, prihodki od posredovanja podatkov, povračila stroškov za uporabo prostorov, okoljskih vplivov na zdravje (škodljive snovi, težke kovine), itd...

Prihodki v finančnem načrtu za leto 2020 so sestavljeni iz prihodkov s strani Ministrstva za zdravje (MZ) v višini 7.759.936 EUR za izvajanje Programa javnega zdravja, prihodkov za eZdravje v višini 3.537.525 EUR, prihodkov iz sredstev javnih financ 15.231.978 EUR (Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije – ZZS).

Ocenjujemo realizacijo prihodkov na trgu iz naslova prodaje cepiv v višini 2.802.468 EUR, cepljenj samoplačniških ambulant v območnih enotah 1.641.467 EUR in ostale tržne aktivnosti (medicina dela, revije, recepti, analize, povračila NLZOH...) v višini 169.277 EUR. Zaradi situacije glede SARS-Cov2 in glede na podana končna izhodišča, načrtujemo padec tržnih prihodkov za 7,6 % v primerjavi z realizacijo leta 2019.

Za leto 2020 načrtujemo prihodke iz naslova zaposlitev pripravnikov in specializantov javnega zdravja v enaki višini kot so bili realizirani v letu 2019. Načrtujemo za 644.411 EUR prihodkov in naslova povračil. Prihodke Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, ostalih ministrstev (Zastopniki pacientovih pravic, sofinanciranje projektov MZ, Sanacija zgornje Mežiške doline, domači projekti ...) in ostalih plačnikov (ARRS, URSK, lokalni projekti..) načrtujemo v 2.924.735 EUR. Med slednjimi so tudi prihodki iz naslova dodatkov (23.člen ZSPJS in 71.člen ZIUZEOP) v višini 1.001.879 EUR, ki smo jih prejeli od ustanovitelja. Sofinanciranja EU prihodkov načrtujemo v višini 5.144.265 EUR. Glede na izkušnje preteklih let načrtujemo tudi za 8.576 EUR ostalih manjših prihodkov (finančni, drugi).

Tabela: Pregled prihodkov financiranih s strani ustanovitelja (financiranje dejavnosti NIJZ):
(v Eur)

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV
FINANCIRANJE DEJAVNOSTI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE NIJZ + NATO	7.759.936 + 6.000
eZDRAVJE	4.197.525 (od tega 660.000 Eur za inv. Transferje)
SOFINANCIRANJE EU PROJEKTOV	218.378
FINANCIRANJE PACIENTOVIH PRAVIC	86.280
SKUPAJ	12.268.119

Dodatno smo načrtovali tudi sredstva URSK, ki so za:

PLAČNIK MZ	VIŠINA SREDSTEV
URSK- Urad RS za kemikalije	53.182
SKUPAJ	53.182

7.1.2. Načrtovani odhodki

Celotni načrtovani odhodki za leto 2020 znašajo 39.864.639 EUR in bodo za 1,40 višji od doseženih v letu 2019.

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev

Načrtovani stroški blaga, materiala in storitev v celotnem zavodu za leto 2020 znašajo 20.723.325 EUR in bodo za 0,48 % nižji od doseženih v letu 2019. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 51,98 %.

V tem deležu so vključeni stroški cepiva (samoplačniške ambulante, ZZZS), testerji SVIT ter predvideni pogodbeni stroški za vzdrževanje programske opreme na področju eZdravja ter izvedbeni stroški na projektih. Stroške cepiv, prodanih iz naslova ZZZS in samoplačniške prodaje cepiva, načrtujemo med stroški prodanih zalog na kontu 466 v višini 8.904.839 EUR. Stroški nabave cepiv (ZZZS) so načrtovani na prihodkovni in odhodkovni strani v enakem deležu. Strošek testerjev SVIT načrtujemo v višini 1.282.716 EUR, kar je enako z realizacijo v letu 2019, in so v enaki višini načrtovani med prihodki (ločeno zaračunljiv material). Ocenjujemo, da bomo v letu 2020 realizirali 3.134.322 EUR stroškov vzdrževanja programske opreme na področju eZdravja in ostalega vzdrževanja, kar je za 100.000 EUR manj kot je bilo realizirano v letu 2019. Načrtujemo manj vzdrževanj programske opreme. Med stroški storitev so vključeni tudi stroški zunanega izvajalca notranje revizije.

Načrtovani stroški dela

Načrtovani stroški dela (464) v celotnem zavodu za leto 2020 znašajo 18.430.767 EUR in bodo za 7,75 višji od doseženih v letu 2019. Delež glede na celotne načrtovane odhodke zavoda znaša 46,23 %.

Za leto 2020 ocenjujemo povišane stroške dela zaradi sledečih razlogov:

- rednih napredovanj s 1.12.2019, rednih napredovanj s 1.12.2020 in napredovanj, ki so posledica dogovora s sindikati (tretji plačni razred s 1.9.2020),
- izplačila redne delovne uspešnosti, ki se izplačuje s 1.7.2020,
- dodatni stroški dela (dodatki, nadurno delo...) zaradi izbruha SARS-CoV2.

Načrtovani stroški amortizacije

Glede na trenutne informacije načrtujemo, da bo obračunana amortizacija po Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev znašala 499.547 EUR. Za toliko ocenjujemo, da bomo preko cene prejeli financirane amortizacije po posameznih programih. Konec leta 2020 bo, zaradi morebitnega nižjega črpanja sredstev na programu eZdravje, nastala razlika, ki jo bomo lahko uporabili za kritje stroškov amortizacije.

Amortizacijo, ki ne bo pokrita v ceni proizvoda ali storitve, bomo zmanjšali v breme ustreznih obveznosti do virov, kar je v skladu z 10. členom Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Ocenjujemo, da bomo v letu 2020 dobili financirano amortizacijo na programu ZZZS, trg. PJZ, eZdravje, ARRS in določenih projektih. Ocenjena višina financiranja je v višini 499.547 EUR, tako da bo strošek amortizacije v breme poslovnega izida za leto 2020 znašal 499.547 EUR.

Načrtovana amortizacija po predpisanih stopnjah znaša 2.200.000 EUR.

- del amortizacije, ki bo vračunan v ceno, znaša 499.547 EUR;
- del amortizacije, ki bo knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje 1.700.453 EUR.

7.1.3. Načrtovan poslovni izid

Razlika med načrtovanimi prihodki in načrtovanimi odhodki v celotnem zavodu za leto 2020 izkazuje uravnotežen poslovni izid v višini 0 EUR.

7.2. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Pri razmejitvi prihodkov na dejavnost javne službe in tržno dejavnost smo upoštevali Navodila Ministrstva za zdravje (št. dokumenta 024-17/2016/29 z dne 20.12. 2018) kot dopolnitev navodil o razmejitvi dejavnosti.

v EUR, brez centov

	LETO 2019				FINANČNI NAČRT LETO 2020			
	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid	Prihodki	Odhodki	Davek od dohodka	Poslovni izid
Javna služba	34.087.027	34.521.556	0	-434.529	35.244.450	35.541.894	0	-297.444
Tržna dejavnost	4.999.793	4.793.212	0	+206.581	4.620.189	4.322.745	0	+297.444
Skupaj zavod	39.086.820	39.314.768	0	-227.948	39.864.639	39.864.639	0	0

Delitev stroškov na dejavnost javne službe in tržne dejavnosti je bilo izvedeno na podlagi navodil in dopoljenih navodil (februar 2020) Ministrstva za zdravje. Direktne stroške oz. neposrednih stroške smo pripisali na dejavnost za tiste, kjer je to mogoče. Za to imamo na NIJZ oblikovane stroškovne nosilce. Splošne ali posredne stroške smo razdelili na dejavnost na podlagi kriterija oz. sodila, ki ga v svojih navodilih predlaga Ministrstvo za zdravje (S2) – delež neposrednih stroškov doseženih pri opravljanju posamezne dejavnosti. Glede na navodila Ministrstva za zdravje smo sprejeli tudi interni pravilnik za razmejevanje dejavnosti na javno službo in tržno dejavnost.

Razmejevanje odhodkov na dejavnost javne službe in na tržno dejavnost iz splošnih nosilcev, je bilo izvedeno v skladu z naslednjimi sodili (navedba uporabljenih sodil):

- razmerje med neposrednimi stroški na posameznem programu

Prihodki in odhodki tržne dejavnosti so nastali z opravljanjem naslednjih tržnih dejavnosti (storitev):

- a) cepljenje v ambulantah
- b) prodaja cepiva samoplačniškim ambulantam
- c) ambulanta za medicino dela
- d) delno naročnina na revijo zdravstveno varstvo

Planiran poslovni izid pri izvajanju javne službe znaša - 297.444 EUR, iz naslova izvajanja tržne dejavnosti pa + 297.444 EUR.

[Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti](#)

7.3. NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

[Priloga – AJPES obrazec Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka](#)

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Za leto 2020 načrtujemo presežek odhodkov nad prihodki v višini 110.063 EUR.

8. PLAN KADROV

Priloga - obrazec 3: Spremljanje kadrov 2020

8.1. ZAPOSLENOST

Število zaposlenih v letu 2020 se bo v primerjavi s številom zaposlenih v letu 2019 povečalo za 2 delavcev in doseglo 549 delavcev.

Načrtujemo, da bo dne 31. 12. 2020 v rednem delovnem razmerju na NIJZ 549 zaposlenih. Od 549 zaposlenih bo ob koncu leta 103 zaposlitev za določen čas. Od tega bo 14 pripravnikov, 12 zdravnikov specializantov javnega zdravja (od tega je 1 beležen pod VII. Preostali zap. (porodniška in bolniška odstotnosti več kot 30 dni), 15 delavcev v dopolnilnem delovnem razmerju, ostali pa bodo zaposleni za določen čas zaradi opravljanja del in nalog na različnih projektih oziroma zaradi povečanega obsega dela.

NIJZ svoj delovni proces vedno organizira na način, da najprej preverimo lastno kadrovsko strukturo. To pomeni, da preden zaposlimo novo osebo, vedno najprej preverimo ali je mogoče delo organizirati na način, da ga opravljajo obstoječi zaposleni oz. ali je možna kakšna prerazporeditev zaposlenih. Šele v kolikor to ni mogoče, se odločimo za novo zaposlitev, seveda pod pogojem, da imamo zagotovljena finančna sredstva oz. vir financiranja.

Planiranih novih zaposlitev v letu 2020 je 36, od tega 6 na projektih, 14 pripravnikov in 2 specializanta, 2 za NDČ, 5 nadomeščanje porodniške odsotnosti, 7 povečan obseg dela. Za vse novo zaposlene je vir sredstev že zagotovljen.

37 zaposlenim se bo podaljšalo delovno razmerje za določen čas ali nedoločen čas iz razloga zagotoviti nemoten delovni proces, predvsem za izvedbo projektov, ki že tečejo, in nadomeščanja upokojitve.

Tabela: Pregled števila zaposlenih na dan 31. 12. 2020

	Št. zap. za ned. čas	Št. zap. za dol. čas	Skupaj
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2020	446	103	549

Organiziranost dela

Delo na NIJZ poteka praviloma v okviru 40 urnega polnega tedenskega delovnega časa (uveden je sistem gibljivega delovnega časa). Delo ne poteka izmensko. Na področjih, kjer je to zaradi narave dela nujno potrebno (obvladovanje nalezljivih bolezni, zagotavljanje distribucije cepiv), je uvedena stalna pripravljenost kot posebni delovni pogoj, skladno z internim aktom in veljavno kolektivno pogodbo za javni sektor. Na NIJZ je v skladu s pravilnikom, ki ureja delovni čas, in po pridobljenem predhodnem soglasju direktorja, možno tudi občasno delo na domu ob pogojih, ki so določeni v pravilniku, ki ureja delovni čas.

Deficitarnost profilov

Največji primanjkljaj se kaže na področju zaposlovanja zdravnikov specialistov javnega zdravja, zato smo tudi v letu 2020 (enako kot v prejšnjih letih) Zdravniški zbornici Slovenije zaradi načrtovanja sporočili nove potrebe po omenjenih specialistih.

Prilivi in odlivi kadrov

Dodatne zaposlitve (prilivi) v letu 2020 načrtujemo za izvajanje mednarodnih projektov in sicer za čas trajanja projektov in iz dodatnih sredstev pri pogodbi za izvajanje programa javnega zdravja. Načrtujemo tudi zaposlitev zdravnikov specialistov javnega zdravja, ki bodo zaključili specializacijo in bodo tako nadomestili tiste, ki so se upokojili ali zapustili NIJZ iz drugih razlogov. Zaposlovali bomo tudi pripravnike in specializante, financirane s strani ZZS.

8.2. OSTALE OBLIKE DELA

V letu 2020 pričakujemo, da bodo število in stroški sklenjenih podjemnih in avtorskih pogodb ostali največ na lanski ravni.

Večina omenjenih pogodb bo sklenjenih za potrebe izvajanja projektov, programov SVIT, za izvedbe predavanj in delavnic, za storitve lektoriranja, prevajanja in ostala podobna dela. Tudi v letu 2020 bomo organizirali delo z uporabo študentskega dela in sicer na področju komunikacijskih dejavnosti programa SVIT ter na področju IT storitev.

8.3. DEJAVNOSTI, ODDANE ZUNANJIM IZVAJALCEM

Zunanjim izvajalcem oddajamo dejavnosti iz naslova varovanja objektov ter prevoza gotovine iz območnih enot v višini 133.748 EUR, čiščenja v višini 233.575 EUR, prevajanja in lektoriranja v višini 27.851 EUR, tiskarskih in založniških storitev v višini 394.857 EUR, prevoz zdravil v višini 152.890 EUR. Za izvajanje teh dejavnosti nimamo lastnih zaposlenih.

8.4. IZOBRAŽEVANJE, SPECIALIZACIJE IN PRIPRAVNISŤVA

Največji primanjkljaj se kaže na področju zaposlovanja zdravnikov specialistov javnega zdravja, zato smo tudi v letu 2020 (enako kot v prejšnjih letih) Zdravniški zbornici Slovenije zaradi načrtovanja sporočili nove potrebe po omenjenih specialistih. Zaposlovali bomo tudi pripravnike in specializante, financirane s strani ZZS. V breme NIJZ izvajanja pripravništev ne izvajamo.

9. PLAN INVESTICIJ IN VZDRŽEVALNIH DEL V LETU 2020

9.1. PLAN INVESTICIJ

Priloga - obrazec 4: Načrt investicijskih vlaganj 2020 (tabela izpolniti v priloženi excelovi datoteki)

S ciljem zagotavljanja nemotenega in učinkovitega poslovanje NIJZ bodo v letu 2020 prioriteto potrebne investicije v nabavo ustrezne uporabniške IKT opreme in obnovo zastarele IKT sistemske infrastrukture na NIJZ. Za učinkovito in uspešno upravljanje razvoja rešitev eZdravja bodo potrebne investicije tako za nabavo IKT sistemske opreme kot tudi za vzdrževanje obstoječih in nabavo novih licenc.

Tabela 3: Pregled investicijskega transferja (v EUR):

PROGRAM	NAMEN	TRANSFER (v EUR)
eZdravje	Licence	270.000
eZdravje	IKT sistemska oprema	390.000
SKUPAJ		660.000

Za potrebe delovanja NIJZ bomo kupili: stacionarne in prenosne računalnike, monitorje, agregat za zagotavljanje elektrike v izrednih razmerah, logerje za hladilnike, hladilne torbe, on line sistem za hladilnike, ognjevarne arhivske omare, pisarniške stole, predalnik, mize in ostalo pisarniško pohištvo, ureditev pisarn z delovišči, tapiciranje vrat, zamenjava pulta itd...

V letu 2020 načrtujemo nabavo nove komore za hrambo cepiv. Stara komora je dotrajana, zato jo bomo porušili in zgradili novo na isti lokaciji (Trubarjeva 2, Ljubljana).

V letu 2020 bomo začeli s pridobivanjem sredstev za energetska sanacija stavb na OE Ljubljana, OE Celje in OE Murska Sobota, saj je dokumentacija že pripravljena. Hkrati bomo dali na MZ vlogo za umestitev v program investicij za nakup novih prostorov na lokacijah OE Koper in OE Maribor.

9.2. PLAN VZDRŽEVALNIH DEL

Priloga - obrazec 5: Načrt vzdrževalnih del 2020

Prioriteta bo izvedba nujnih vzdrževalnih del na objektih NIJZ zaradi preprečitve nastajanja škode. Zagotovili bomo ustrezne pogoje za prostore distribucije cepiv. Ostala vzdrževalna dela so na področju vzdrževanja računalniške opreme, komunikacij, programov, vozil in ostalih vrst vzdrževanja. Največji strošek predstavlja strošek vzdrževanja programske opreme za področje eZdravja, ki smo ga prevzeli s 1. 12. 2015.

9.3. PLAN ZADOLŽEVANJA

Za leto 2020 načrtujemo, da bomo pri poslovni banki pridobili 500.000 EUR kratkoročnega posojila za zagotavljanje tekoče likvidnosti in zalaganja sredstev na področju projektnega dela. Posojilo bomo vrnili do 31. 12. 2020.

Datum: 28. 7. 2020

Podpis odgovorne osebe: direktor Milan Krek, dr. med., spec.

